FLORENTIN SMARANDACHE

FRATE CU MERIDIANELE

ŞI PARALELELE

Editura OFFSETCOLOR
Râmnicu-Vâlcea, 2004

Coperta: *"Bagatele inutile VI"*, pictură de Florentin Smarandache, din cartea sa *"Outer-Art"*, vol. II, Editura "Conphys" Râmnicu-Vâlcea, 2002, p. 24

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SMARANDACHE, FLORENTIN
Frate cu meridianele şi paralelele (note de călătorie)/Florentin Smarandache. – Râmnicu-Vâlcea: OFFSETCOLOR, 2004
ISBN: 973-7743-05-9

Corectura: Mircea Monu

Coperta: Marius-Cristian Drăghicean

Tipar executat la Tipografia Offsetcolor Rm. Vâlcea
Str. Calea lui Traian nr. 47, tel./fax: 0250/732522

FLORENTIN SMARANDACHE

FRATE CU MERIDIANELE

ŞI PARALELELE

(note de călătorie)

Editura OFFSETCOLOR
Râmnicu-Vâlcea, 2004

Carte îngrijită de: MIRCEA MONU

PREFAȚĂ

A pleca înseamnă a muri o țâră?!...

L-am cunoscut în 4 ianuarie 2003 pe paradoxalul paradoxist Florentin Smarandache (născut în Bălceşti, Vâlcea, la 10 decembrie 1954) la întâlnirea organizată de colegii săi de la Liceul Pedagogic Râmnicu Vâlcea şi desfăşurată în mod mai mult sau mai puțin paradoxal la Liceul de Artă Râmnicu Vâlcea. Venise în vacanța de Crăciun acasă, la Bălceşti. Făcuse o călătorie lungă, tocmai de dincolo de Ocean, din SUA, de la Universitatea "New Mexico" din oraşul Gallup, statul New Mexico, unde este acum conferențiar universitar doctor la Facultatea de Matematică. A doua zi, a plecat spre patria de adopție, dar nu fără a face o escală în Roma: nu-i nici un paradox în asta, din moment ce el este român şi vorba ceea – "Toate drumurile duc la Roma!".

Când ne-am întâlnit, am schimbat numai câteva fraze, dar am "vorbit" apoi prin e-mail şi am constatat că, în mod paradoxal, paradoxistului Florentin Smarandache îi şade bine cu... drumul! Oare, de unde i s-o fi trăgând?... De la faptul că primii doi ani ai liceului i-a făcut în Craiova, iar pe ceilalți doi în Râmnicu Vâlcea (ce lecții de geografie i se vor fi predat în ambele licee pedagogice urmate în cele două municipii olteneşti?!)?... Ori de la faptul că în perioada 1982-1984 a fost profesor invitat la un liceu din Maroc?... Poate, de la faptul că în 1986 nu i s-a dat viză pentru SUA, unde dorea să participe la Congresul Internațional al Matematicienilor, la Universitatea "Berkeley", California?... De aceea, probabil, când în 1988 a obținut un paşaport pentru o excursie în Bulgaria, i s-a părut prea aproape şi a dat o... fugă până-n Istanbul?!... Oricum, "Fugit" a rămas, după cum a scris chiar dânsul ulterior, dar a trebuit să plătească scump acest dor de ducă – cu doi ani de lagăr pentru refugiații politici (la Istanbul şi la Ankara). Atâta

lâncezeală nu putea fi (re)compensată decât de o trecere a Oceanului Atlantic, în SUA – o țară atât de mare încât îți poți ostoi dorul de ducă între malurile Atlanticului şi Pacificului, iar dacă eşti mai pretențios, poți face o extensie până-n Hawaii (unde olteano-americanul nostru fu chiar de două ori!).

Dar, cum "anonimul din Bălceşti" ajunse o celebritate mondială, atât în literatură (prin Mişcarea Paradoxistă, creată de el), cât şi în matematică (printr-o serie întreagă de concepte, noțiuni şi teorii care-i poartă numele), chiar dac-ar vrea să mai stea şi el, ca omul, aşezat la casa lui, nu mai are încotro, pentru că are chemare pe toate meridianele şi paralele lumii! Braț la braț cu matematica şi cu poezia (nu-i nici un paradox în asta, ne asigură el şi ne-o demonstrează prin întreaga sa operă!), Florentin Smarandache a pus piciorul pe cinci continente, ba chiar şi pe cel subacvatic, călărind o "motocicletă" submersibilă pentru a da piept cu... Marea Barieră de Corali, dovedindu-ne că nu-i doar un vajnic Columb navigator pe Oceanul Paradoxist, ci şi un paradoxal Cousteau!

Pentru că Florentin Smarandache este şi francofon, trebuie să lămurim paradoxul excepției sale de la dictonul francez "Partir c'est mourir un peu!" (A pleca înseamnă a muri puțin). Tehnologia informației face ca planeta să devină un sat mai mare, cel puțin pentru oamenii de ştiință, aşa încât nu-i de mirare că pentru ei dictonul a devenit "Partir c'est revigorer un peu!" (A pleca înseamnă a te reîntrema puțin), ca atunci când te întorci acasă.

Din multele sale note de călătorie, datând dintr-un deceniu de peregrinări de-a lungul şi de-a latul planiglobului, le-am selectat în acest prim volum pe acelea care mi s-au părut cele mai paradoxale şi am căutat să îmbin stilurile de "jurnal de călătorie" şi "jurnal literar", pentru că autorul, ca un paradoxist autentic, respectă o regulă de bază a Paradoxismului: "Fără reguli!".

Mircea Monu

1. ÎN TURNEU PRIN EUROPA

05.06.1992.

Mă simt mare, dat dracu'! Deja îmi auzeam bocănitul tocurilor de pantofi pe culoarul aeroporturilor internaționale din Los Angeles, Paris... Cine mai era ca mine?!... Fostul țăran!... Mă aflu într-o bună dispoziție după supa de conopidă – mâncare mai uşoară, preparată de mama lui Lotzi...

Ajuns la aeroportul din Phoenix, mă eliberez de bagaje chiar de la intrare, unde predau valiza verde cu haine, cumpărate noi, ca să epatez (!) în Europa, şi geanta albastră, cu manuscrise şi cărți...

Scriu în avion, la 8.000 de metri înălțime, discursul paradoxist pentru francezi. M-am tot lăsat de azi pe mâine şi-am rămas cu eseul neaşternut pe hârtie, dar cu ideile sedimentate... Viteza: 359 de mile nautice pe oră (1 milă marină = 1,852 km; deci, 664,868 km/h). Temperatura: 64 de grade Fahrenheit (17,8 grade Celsius; după formula de transformare C = 5(F – 32)/9). Podişuri despădurite. Deşert. Norii se văd ca valuri imense de zăpadă. Nişte râme suntem, într-adevăr, prin Univers! Îți dai seama pe măsură ce iei altitudine. "Iar în lumea asta mare,/Noi, copii ai lumei mici,/Facem pe pământul nostru/Muşuroaie de furnici." (Eminescu)

Losangelezii n-au țâră de timp!

Am plecat din Phoenix la 9:45 şi am ajuns în Los Angeles la 11:10. Sunt aşteptat de Stelică Piteşteanu, coleg de suferință în lagărul turcesc, şi fiul doamnei Gina. Glumim, spunem bancuri: "Un negru vrea să devină alb şi devine. Se uită în oglindă:

– Ooo, de cinci minute am devenit alb şi... am şi-nceput să urăsc negrii!". (Rasism)

Pragmatism extraordinar al californienilor dintr-o mare metropolă a lumii, unde-i omoară distanțele, n-au țâră de timp! Să-i vezi dimineața-n maşină, grăbindu-se la serviciu: la stop, femeile se zgâiesc în oglindă, fardându-se repede, întrerupând, apoi rujându-se la celălalt stop; iar bărbații folosesc aparatul de ras pe neve, lungind bărbia, gâtul...

În SUA, nu-ți dă nimeni, trebuie să ştii să iei singur...

Dacă pentru Arizona, 10 $/h erau acceptabili, în California nu-i mare lucru, fiindcă prețurile-s piperate (ca şi în zona New York-ului). Chiria unui apartament cu o cameră şi anexe, care pe mine mă costă 300 $ în Phoenix, pe Stelică îl ajunge la 500 $. Alimentele sunt mai ridicate cu vreo 10%...

Circulația vehiculelor este mai trăsnită. Oftam:

– Bă, Stelică, eu n-aş putea conduce în ritmul ăsta... infernal! Foarte aproape de maşina din față, schimbând benzile brusc...

Aflu că Pali, emigrat din lagărul turcesc într-un orăşel din Noua Scoție (Canada), n-a găsit serviciu nici după un an şi jumătate. A mai lucrat temporar, câte o lună, două (pe la sere?). În România fusese scenograf la teatru. A plecat în Ungaria, dar nici acolo nu i-a convenit ş.a.m.d. "Umaniştii/artiştii" exilați sunt morți. Rar când răzbate vreunul. Pe continentul american, lumea nu se uită la artă nici cu dosul!...

Celebrele plaje Malibu şi Zulibu – mizere şi strâmte!

Seara, am mers la "Canoga Parc Bowling" cu prietenii lui Stelică: două maşini de români. Trebuia să ne descălțăm şi să luăm nişte cipici...

Am vorbit la telefon cu Petre. Îi venise familia mai târziu (nevasta şi trei fetițe), fiindcă Ambasada Americană încurcase actele. Cum se întâmplase şi cu dosarul lui Nea C...

Am văzut Hollywood-ul, cu trotuarul pe care se inscripționaseră numele "superstar"-urilor cinematografiei americane. Studiouri, studiouri. A fost şi Stelică la un concurs

de selecție, din curiozitate. Sexul frumos se-ngrămădea, visând la gloria celei de-a şaptea arte, noi Marlin-e Monroe, şi Greta-e Garbo. Țopârlane de-ălea fandosite, că-ți picau ochii-n gură.
– Viață pe regizori, nenică!, zâmbea Stelică. Să le fi văzut cum mergeau, cum mişcau şoldurile... Colecție de craci sexy. Tehnicienii filmau, luau adresele participanților şi stocau imaginile în arhive. Când aveau nevoie de vreun "caracter" anume, căutau portretele pe computer...

Duminică am fost la ocean. Nebun să mă scald în Pacific (un record în palmaresul meu), fiindcă în Atlantic înotasem odată, când predam matematicile prin Maroc. Celebrele plaje de la Malibu şi Zulibu arătau mizere, strâmte, iar valurile murdare. Totuşi, am sărit în apă! Stelică şi doamna Gina mă fotografiau...

Mititei la restaurantul românesc "Mignon"

Seara am fost la Restaurantul "Mignon", românesc. Sâmbătă fusese închiriat pentru o nuntă cu miri români. Am comandat mititei. Pe estradă cânta o formație românească: Vali Bratu – orgă, Liviu Hrişcu – baterie, George Stavri – chitară, George Rotaru – solist vocal, din Făgăraş, venit după Revoluție. Şi cine crezi că mă serveşte ca ospătar? Mitică Machedonu, campist din Istanbul! Stătuse numai o săptămână, două la bahaus. Ne-mprietenisem, jucam şah pe băncile din curtea lagărului. Apoi, el a fugit în Grecia, unde părinții lui, tot în lagăr, primiseră acceptul pentru America. Şi tocmai când trecuseră hopul, ajunşi în "Lumea Nouă", taică-su a murit de cancer...

Apar, mai târziu, pe uşă: familia Manea (Ion şi Maria, "proprietarii" "Academiei Româno-Americane", fiindcă de zece ani numai dumnealor conduc: la fiecare alegere se autopropun ca "unici" candidați – model comunist, au avut de

la cine învăța, nu-i aşa?), apoi, Leonid Mămăligă Arcade (vicepreşedinte, un avorton de om), şi Mihai Botez...

La un congres al "American Romanian Academy"

Am apucat ultimele două zile din Congresul al XVII-lea al ARA ("American Romanian Academy"). Trimisesem prin poştă lui Constantin Corduneanu lucrarea mea de algebră "O funcție numerică în teoria congruenței". N-am ajuns s-o prezint. Dar i-am cunoscut pe matematicieni, am schimbat adrese: Florin Diacu, pe care mi-l dădea exemplu Corduneanu în fiecare scrisoare, fiindcă în lagărul din Germania reuşise să-şi treacă doctoratul, în vreme ce eu prin Turcia tăiam frunze la câini (bine, dar nici nu-i compari pe nemți cu turcii!), Radu Zaharopol, Todor Fabian şi, bineînțeles, tartorele nostru – Constantin Corduneanu. Întâlnirea se derula la Northridge State University. Aici, o expoziție de carte românească (printre altele: "Mişcarea Literară Paradoxistă", de C. M. Popa, critic literar intrat în manualul de literatura română; un volum de versuri pe care mi-l tradusesem în engleză...), desene ale copiilor din Târgu Mureş. Doi redactori de la "Clipa", săptămânal politic, cu tiraj de 2.000 de exemplare, împărțeau gratuit publicația lor. Analog, Aristide Buhoiu cu "Universul" său.

Au fost secțiuni în engleză şi în română. Am asistat la câteva mese rotunde. Tematica generală – "Ieşirea din izolare a României". Trebuia să participe şi scriitorul Petru Popescu din Los Angeles pe subiectul "Limbajul şi realitățile Tranziției", dar a fost înlocuit de Mihai Botez. Un eseu structurat, deştept, la obiect a ținut romancierul Bujor Nedelcovici (homo politicus-religiosus-estheticus, complexul culturii de care "sufereau" activiştii de partid...), comparat cu alții care vorbeau pentru a nu spune nimic! L-am abordat la sfârşit. Cumsecade. Spre deosebire de Mămăligă, care a fost respingător (n-a vrut

să-mi dea numărul său de telefon din Paris: “S-a schimbat, s-a schimbat!...”). Bujor avea o nouă carte la Editura “Act-Sud” în Franța.

– Ce posibilități am să public vreun manuscris pe tărâm francofon?

Nu mi-a dat nici o speranță.

– Scriitor? Asta nu-i o meserie!, mi-a rostit el...

La “North College”, expoziție de pictură şi sculptură românească: Ştefan Munteanu, Bogdan Dumitrică, Marina Crainic, Dinu Rădulescu (la fața locului, am schimbat câteva idei privind pânzele sale), Ovidiu Lebejoară, Ion Bete Bănulescu, Maria Mioara Dimulescu, Dan Paul Cişmaş, Robert Bassler, Martin Varo, Petre şi Angela Balogh, Cristina Grant-Kodama (românсă măritată cu un japonez, zicea că se-nțeleg bine).

Buhoiu critică “înțigănirea” limbii române

M-am uitat în programul comunicărilor: toți profesori, scriitori, de la Universitatea X, Universitatea Y, pastori, studenți... Numai eu, un terchea-berchea: în dreptul numelui meu adăugasem “(Phoenix Arizona)”, adică un oarecine. Compania nu-mi permite să-i folosesc numele, de pildă: ing. Fl... Sm..., Honeywell, Inc. Nu ştiu de ce! Ar fi sunat mai tare în ochii novicilor. Dar mulți profesori aveau un statut de “suplinitori”, ca pe la noi, sau jumătăți de normă, probleme cu restructurări de catedre, reducerea fondurilor alocate învățământului de către guvern, nesiguranța posturilor... Cred că eu, ca inginer, câştigasem mai mulți bani decât domniile unora cu titluri!...

Un aromân din sală a pus întrebarea privind unirea tuturor macedonenilor din Iugoslavia, Bulgaria, Grecia şi Albania într-un singur stat, dar perversul de reprezentant american, Ernest M. Latham jr., s-a eschivat. Aceeaşi reacție în

dilema republică sau monarhie în România. Buhoiu acuza pe Octavian Paler, Răzvan Teodorescu de "înțigănirea" limbii române după Revoluție...

Ioana Ieronim, poetă, ataşat cultural la Ambasada Română din Washington, părea interesată într-o colaborare literară cu mine (dacă n-o fi reacționat doar din complezență!)...

Artişti români în "Elei"

Gata să mă rătăcesc în "Elei" (L. A., cum prescurtează americanii numele oraşului Los Angeles), supermetropola de pe Coasta de Vest, însă m-a dus cu maşina Mircea Crainic, arhitect în Elveția de doisprezece ani, dar necetățean...

Nu am fost la banchetul ARA. Corina Chiriac şi Florin Piersic s-au dat în spectacol la marele hotel "Hilton" – firma i se vede şi din avion, la aterizare pe Aeroportul LAX. Cu 50 $ eu aş fi mâncat o săptămână întreagă...

Florin Piersic se dă şi pe lângă Hollywood, visează la o nemurire universală (cea românească nu-i ajunge!)...

Corina Chiriac este administrator la un complex de apartamente (din mare vedetă de muzică uşoară la Bucureşti). N-am idee ce urmăreşte să învârtă. Mai cântă, uneori, la restaurantul românesc...

Luni, 8 iunie, urmează să plec la Paris.

Francofon la fereastră

8 iunie 1992.

Plec din Los Angeles cu "Air France", cursa 61, pentru "cucerirea" Parisului! Întotdeauna, când călătoresc, parcă aş vrea să stau acasă – e obositor. Iar când stau acasă, parcă aş vrea să călătoresc – "Cănuță om sucit"!

– Dați-mi un loc la fereastră.

– Nu mai avem!
– Mais comment, monsieur, moi, un francofon?!... ("...Îndrăzneşti?!", continui în sinea mea)
– Gata, s-a făcut!...

În cască, formaţia KISS. Pentru a frapa, aveau obiceiul să cânte mascaţi. (Oricum, eu nu-i vedeam!) Francezii din echipajul avionului vorbesc engleza de parcă ar fi nemţi! Voiam să-mi intru-n mână cu limba lui Valery şi Mallarme... Literatura mă obsedase, mă incitase... Notez, cumva pe furiş, în jurnal. Compun cele două eseuri pentru festivalul de la Bergerac... "Mă, ce să mai adaug, ce să mai inventez..."

În Los Angeles e viaţa mai scumpă, dar mai frumoasă. Mi-ar plăcea să trăiesc acolo... Dar am nevoie de bani. Am nevoie de bani, domn'e, pentru afirmare. Bani, s-o recunoaştem deschis!...

Zburăm spre vest, traversând Statele Unite, Canada, apoi... Nu e linia cea mai scurtă, deşi prin aer, între două puncte. Se urmează curenţii din atmosferă... tra la la...

"Ora 10.10, 9.080 km distanţă, 11.000 m altitudine" – suntem anunţaţi prin staţie. Umblu brambura prin lume!... "Dacă vreun arab o fi pus vreo bombă la bord şi s-a dus dracu *persoana mea importantă*, vorba lui Ubu Rex?... Prefer muzică franceză, cu selectorul pe canalul 10, mai dulce, mai sensibilă decât zdrăngănita de americană:
"...elle me desabille/de ses yeux qui brillent...".

Eu ştiam că-i invers: un bărbat, când vede o femeie "ţapănă" şi-o imaginează cum arată în pielea goală sau în pat (în vreme ce conversează cu ea despre... pătlăgelele din piaţă!)...

Adormisem. Ceilalţi serviseră mica gustare...

Completăm o "Carte de Débarquement" pentru poliţia franceză. (Ne ţin şi ăştia sub observare?)

Am învățat un lucru bun de la americani: să iei peste picior impedimentele vieții... "Să râzi aşa, de unul singur, ca prostu'?"

Influența nefastă a SUA!

La "Charles de Gaulle" Aeroport m-au întâmpinat trei persoane! Îi anunțasem pe mulți, dar aşteptam cu inima îndoită...

– De-astea, numai Florentin putea să facă!, zâmbeşte Marie-Hélène.

Lucrase ca psiholog la Istanbul. Avea un bebeluş bucălat precum Jean, soțul ei.

– Ia te uită, v-ați înmulțit!, glumesc eu.

– Tu sais qu'on s'est tue pour toi? (Ştii că s-au omorât pentru tine?)

– Ei, nu mai spune!...

Claude Mercutio, poet şi comedian şomer, scrisese pe un carton «Smarandache». El era mic, în fața mulțimii, cu pancarta ridicată. Nu ne văzusem niciodată. Mi se lamenta că actorii pregătesc o grevă în Franța, deoarece Guvernul intenționează să le retragă indemnizațiile de ajutor social. Era indignat de influența nefastă care bântuia spre bătrânul continent dinspre Statele Unite, numite "Societatea de chewing gum şi coca-cola" sau mai rău: în loc de civilizație americană, pronunța sifilizație americană!...

Yannick, pictor amator, îl cunoscusem în Turcia, la poliție, când avusese un accident de circulație. Eu traduceam din franceză în română, iar Nepot – un tătar prieten din sudul Dobrogei – "tergiumănea" din română în turcă...

Le-am dat amintire câte un exemplar din "Le Paradoxism: un nouveau mouvement litteraire" (Bergerac, 1992).

– E proaspăt ca pâinea caldă!, m-agit.

– Ăştia-s alte năzdrăvănii de-ale tale!, îmi face cu ochiul Marie-Hélène.
– Ţi-am dedicat nişte versuri.
Şi-i arăt la pagina 12: “poème contre Marie-Hélène”. Râde:
– Te ţii de zgoande!

Claude îmi descoperă câteva greşeli gramaticale. Ce să mai îndrug, sar de colo:
– Putem considera că le-am făcut intenţionat. Ăsta e stilul. Dacă analizezi anti-limba din “Le fille et la garcon”...!

Fără cuvinte...

Am înnoptat în 13-ème Arrondissement, 40 rue Boussingault, la Claude şi Claudine. Strâmte locuinţe la Paris! În bucătărie, la demisol, pentru a deschide un dulap suspendat trebuia să-ntorci capul pe spate, altfel te loveai cu uşa-n nas!... Claudine mi-a făcut observaţie că fac multă lăcărie pe jos, în baie, când mă spăl...

Parisu-n trei zile!

Ce să vizitezi în trei zile la Paris?

Am schimbat 200 $ la o bancă, dar nu toate posedau “Exchange”, şi-am colindat oleacă... Cam 5 FF pe-un dolar, din care mi-au reţinut 32 de franci comision. Dar bancnotele de 100 $ nu le primeau, cică există multe false.

Terase, cafenele cu mese rotunde pe trotuare. Plăcerea locuitorilor.

Îl abordez pe Claude despre mediul editorial parizian.
– Ăăă, se revoltă Mercutio. Sunt numai rechini! Nu poţi pătrunde.
– Dar în teatru?
– La fel.

Tot pe pile şi-n Occident, care va să zică! Şi eu, credul precum un copil: că aici este onestitatea de pe lume, iar omul

valoros se afirmă imediatmente. Mai vedea! Tot sfori se trag pe din dos...

Interviu la Radio France Internationale cu Ion Stănică. Despre întâlnirea poetică de la Bergerac şi despre eseul meu paradoxist. Al. Papilian era în concediu prin ţară, Lena Murgu îi lua un interviu lui Dumitru Furdui, care jucase recent într-un film turnat de Yves Montand. (Dinu Flămând se mutase de la RFI?)...

Claudine mă plimbă cu Citroen-ul, seara, prin Oraşul-lumină. Explică mereu, ca un ghid:
– Voilà... Place de la Concorde... Place des Invalides... Le Dôme de Napoleon (francezii trăiesc cu nostalgia unor glorii apuse)... La Tour Eiffel (de la distanţă, dar mi-aş fi dorit să mă bârâc în vârful vârfurilor)...

"Lasă, lasă..., mă gândeam, şi noi românii avem ceva măreţ pe glob, să nu se mai laude străinii – Palatul construit de dictator, asaltat de critici vestice şi din cauza invidiei, ar fi ocupat locul întâi pe Terra (vezi "National Geographic", 1990-91)... Nu c-aş fi acceptat despotismul său, Doamne fereastră şi-o juma' de uşă-albastră!!...

Deodată, Claudine spune:
– Voila the moon!

"Ce dracu-o fi însemnând «moon» în limba franceză?", îmi scotoceam prin cotloanele creierilor.
– The moon, repetă ea.
– Nu-nţeleg, mă fâstâcesc.
– Luna, zice, luna – şi-mi arată în sus – în engleză.
– Aaa!..., nu-mi vorbiţi în franceză? Eu căutam cuvântul aiurea în memorie. Conectasem greşit firele (!).

Parisul – mai provincial decât oraşele americane!

A doua zi: malurile Senei, cu anticarii vestiţi, L'Hotel de Ville unde îşi are sediul Jacques Chirac xenofobul, "Notre-

Dame de Paris” (care-mi amintea de-un film grozav “Nebunul din catedrală”)...

Tarabe cu legume şi fructe pe trotuare. Magazine dughene. Mai provincial Parisul decât oraşele americane. Străzi înguste, maşini parcate pe margine, circulație rutieră în dezordine. Mă întreb: un Ford american, larg cât o batoză, cum s-ar mişca pe aici? Capacitatea: opt cilindri...

Aveam impresia că cine ştie ce nemaipomenită galerie e Beaubourg când o auzeam pe Monica Lovinescu pronunțând c-o i-m-p-o-r-t-a-n-ț-ă-ă-ă...

Reclame luminoase mai puține decât în SUA. Oameni care n-aveau un adăpost, cerând de lucru, distribuindu-li-se hrană gratuită. Dar n-am întâlnit atâția obezi ca dincolo de Ocean...

Când vii din Lumea Nouă, cazi parcă într-o groapă. Diferența dintre SUA şi Europa de Vest este egală cu diferența dintre Europa de Vest şi cea de Est...

Telefonez acasă la Pierre Dubrunquez, redactor de poezie. Îi scrisesem din Arizona că voi trece prin Paris. Răspunde nevastă-sa:

– Soțul meu nu poate să v-ajute!

– Stai aşa, cucoană, că nu ți-am cerut nici o centimă! Voiam să schimb câteva idei cu domnul Pierre.

Ea o ținea una şi bună că soțul ei nu poate să m-ajute. Enervat, am închis telefonul, după ce-am exclamat: “Les Français sont tres froids!”...

Greşeam, dacă mă refer la prietenii adevărați care, pentru mine, s-au dat peste cap ca să-mi satisfacă doleanțele...

Vreau să cumpăr un album “Piet Mondrian” (1872-1944), pictor flamand... Al. Ciorănescu afirma într-o epistolă că nonpoemele “scrise” de mine s-ar înrudi cu tablourile abstracte ale sale. 500 FF... am strâmbat din nas... pe cheiul Senei...

Usturător prețul la benzină: 5,26 FF – de 3-4 ori mai umflat ca în SUA. Dacă ar dispune şi europenii de spații întinse precum în America, şi ar conduce atât de mult maşina, i-ar durea serios buzunarul! Mâncarea, aşijderea. (Făceam automat calculul în minte, împărțind la cinci, şi comparând.)...

Rendez-vous cu Jean Normand, dascăl de matematici.

– Dacă-ți place, vino-aici, este nevoie de câteva mii de profesori în Franța. De ştiințe exacte. Văd că n-ai uitat limba!

– De ce s-a creat vidul ăsta?

– Fiindcă majoritatea preferă să lucreze în industrie, se... câştigă mai bine.

– Şi ce salariu aş avea?

– În jur de 10.000 FF.

– Mai prost ca la americani.

Apoi, ne amuzăm. Jean imită...

– Americana este limba engleză vorbită cu guma de mestecat în gură!...

"Rafinăria"... Beaubourg!

Destul de controversat Centrul Cultural "Georges Pompidou", construit după un proiect italian. Seamănă cu o... RAFINĂRIE! Claude zisese că-i un monument al urâțeniei...

Straniu parc, obiecte negre, accentuate... conceput de Jean Tinguely (elvețian) şi Niki de Saint Phalle (francez) – intitulat "Hommage à Stravinsky". Şi muzică fantasmagorică...

Apoi, "L'AvantMusée" (expo cu vânzare din pictori necunoscuți, deci, un pre-muzeu). Ceasul care indică precis câte secunde au mai rămas până-n anul 2000 ("Génitron"), un număr de nouă cifre, unde tinerii se pozau...

Daniel Spoerri, artist plastic evreu din Galați, în vitrina de la Beaubourg cu un album. Pe teme (din obiecte) cuiziniene (de bucătărie) – e stilul său...

Expoziția François Boisrond – “En transparence”: dedublări precum două-trei imagini suprapuse, transfigurări, metamorfozări...

“Le défenseur du temp”: un ceas cu cocoş, dragon, broască țestoasă... La orele exacte, animalele încep să se mişte.
Am urcat la etajul IV, Muzeul de Artă Modernă: Pierre Bonard, Matisse (motive ca în covoare), Giacometti (picturi cu forme şterse, culori sumbre), Jacques Lipschitz (sculpturi drepte), Juan Gris (cubist, superprelucrat), Georges Braque (linii sparte), Pablo Picasso, Fernand Léger (“Elément Mécanique”, artă tehnică), Théo van Doesburg (compoziții), Piet Mondrian (picta cu nonculori – alb, negru, gri; linii orizontale şi verticale, fără simetrie; tablouri simplificate la extrem; numai unghiuri drepte = odihnă; în SUA, Mondrian a folosit scotch şi benzi izolatoare lipite pe pânzele sale. Ce să mai comentez: îmi seamănă sau invers!) şi George van Tongerloo şi François Morellet şi Frantisek Kupka în aceeaşi manieră...

Un salon special pentru Brâncuşi al nostru: “Muza adormită” (bronz, 1910), “Foca” (marmură, 1936), “Coloana Infinitului” (III), “Domnişoara Pogany” (II, V), “Tânără fată sofisticată”, “Cocoş“, “Fotoliu”, “Pasărea în spațiu”...

Apoi, Francis Picabia (colaje: hârtii, sfori prinse pe pânze), Raoul Hausmann (“L’esprit de notre temps”: un cap de lemn cu obiecte ataşate – ceas, portofel, metru de croitor, roți dințate), Marcel Duchamp (“Fontaine”, 1917/64, înfățişând pur şi simplu un pişoar luat de la WC!)...

Se prăpădeşte Jean de râs:

– Dacă te duci să-l cumperi din comerț, un pişoar face câteva sute de franci; însă exponatul din muzeu, căpătând valoare “artistică” prin ideea însăşi de a fi pus într-o expoziție de către “sculptor” – care n-a meşterit absolut nimic, a căpătat aşadar acest obiect “calități” estetice...

– De avangardă, completez.

Mă priveşte cu ocheadă:

– Păi, cum îți surâde ție!
– Aşa, mă duc să strâng nişte fiare vechi, ruginite, sârme înghimpate, lemne putrede, bălegar mirositor – le-aşez grămadă în forme bizare şi-mi intitulez "creația" paradoxistă: UMANITATE (adică războaie, degradare, prostituție, îmbătrânire spirituală)!!...

Analog "Roue de bicyclette", 1913/69, o roată cu axul înfipt într-un scaun!...

George Grosz ("Amintiți-vă de unchiul August, inventatorul fericit", 1919, desen cu nasturi reali cusuți pe pânză, iar în loc de nas, prins un şurub lung; aşadar: pictură tridimensională sau sculptură?), Georgio de Chirico (un tip care-mi place, "Portretul lui Guillaume Apollinaire"), Laszlo Moholy-Nagy şi Carl Buchheister şi Jean Hélion (linii şi cercuri, forme geometrice), Sophie Taeuber, Vilmos Huszar, Jean Pougny ("Relief", picturo-sculptură!), Marc Chagall (favoritul lui Jean; tablouri epice – multe centre, multe acțiuni, culori tenebroase şi culori vii alternând, disproporționări, elemente iudaice), Joan Miró (artă din obiecte găsite, un tablou e găurit), Max Ernst ("Loplop présente une jeune fille", 1930, pe un tablou pictat puse o piatră într-o plasă, păr natural lipit), Salvador Dali (celebrul), André Masson (nisip încleiat pe pânză), Jean Arp (un lemn tăiat şi picturat), Alexandre Calder (sârme: "Constallation"), Alechinsky ("Enfants interrogeant": bucățele de lemn colorate şi ataşate pe un tablou mai întins), Julio Gonzales (elemente tehnice), Henry Michaux (pictură automatică, foarte rapid executată; mâzgăliturі)...

O piesă de teatru la Paris

Am luat un cârnăcior cu pâine, 12 FF. Cheltuiam cu țârâita, să nu rămân în pană financiară, c-aş fi sfeclit-o singur prin lume!...

Jean m-a dus cu motoreta până la Théatre Les Déschageurs, aflat sub direcţia lui Vicky Messica – admirator al lui Matei Vişniec, N. Stănescu şi-l cunoştea personal pe Georges Astalos (a cărui adresă mi-a dat-o). La teatru, m-aştepta Claude. Biletul – 100 FF, dar aveam invitaţie. Treceai printr-un gang, iar înăuntru – o sală înghesuită. Ardeam de nerăbdare să văd şi eu o piesă la Paris!... Mare brânză! Actorii jucau fără bani, dramaturgii fără bani, regizorii fără bani! Iar prieteni, rude, cunoştinţe ale artiştilor ce se produceau pe scenă erau spectatori. Am numărat – erau 18. Subiectul piesei "Souris blanche" (Şoarecele alb), de Gérard Delangle (ce nume matematic – al unghiului!), regizată de Marc Rogjac, este fantezist: toţi bărbaţii muriseră din cauza unui flagel, rămăseseră numai femei care începeau să se teamă de dispariţia rasei umane; căutând, poate-o mai fi scăpat vreunul, găsesc un imbecil, dar nu reuşesc să-l excite în nici un act de procreaţie, dovedindu-se că, de fapt, era... homosexual! Finalul dezvăluie că toată povestea nu fusese decât visul unor prostituate dintr-un bordel. Când apare patronul şi le trimite la... "daravelă"!

După spectacol, Vicky şi o parte din actori îi bârfeau pe autor şi pe regizor că plecaseră fără să scoată o vorbă...

Le-am mărturisit că am scris şi eu piese, dar refuzând orice structură teatrală. Mi-au aruncat nişte priviri neîncrezătoare, ignorându-mă...

Muzeul Luvru

A treia zi: Musée du Louvre. Nu-ţi ajunge o săptămână întreagă să-i vizitezi toate colecţiile! Louvre-ul medieval era deschis: antichităţi egiptene, macheta Castelului Regelui Charles V (sec. XV) devenit muzeul actual. Galeria de "Hystoire du Louvre" mi se pare o istorie a istoriei.

Pictură realistă franceză din sec. XIX: Georges Leroux ("Dans la grande galerie": tablouri în tablouri; un grup de persoane asistând la un jubileu plastic), apoi sec. XVIII-XVII. Expoziția Clodion (Claude Michel, 1738-1814), sculptor în marmură, lut, ipsos. Simboluri religioase în realismul său. Basoreliefuri...

Radio France Internationale intrase în grevă pentru mărirea salariilor...

Gunoaie pe străzi...

M-am descurcat "cu întrebatul", vorba lui Ilie Moromete, care-l sfătuia pe Neculae cum să procedeze la Bucureşti...

Parizienii par resemnați: Franța nu mai are pretenția de superputere, ca în veacul trecut, de aceea poate nu-i înghit pe americani. Mai speră prin cultură...

Mă gândesc şi la camionagii, țăranii care încercuiseră "Disney Land"-ul în Paris, văzându-l ca pe un izvod al dominației americane chiar la ei acasă...

– Uite, domn'e, se revolta Claude, vietnamezii, care pe vremea coloniei învățaseră franceză, s-au lepădat, trecând la americană (ci nu engleză) ca primă limbă străină în şcoală. Şi, culmea, tocmai limba călăilor care i-au bombardat şi măcelărit!...

Mi-a dăruit cu dedicație placheta sa de versuri "amours & cris" (1990), închinate sexului slab ("Femme,/Ton temple/Est ma seule/Religion") şi revoltei...

"Clubul poeților"

Roger Gaillard mi-a scris în Phoenix c-o să ne-ntâlnim la "Clubul poeților" (30, rue de Bourgogne). N-a fost punctual şi nici că mi-a transmis numărul de telefon din Paris. Sunt poleiți pe dinafară scribărețiii ăştia: "Monsieur" în sus, "Monsieur" în jos, "Cher Monsieur", dar la fața locului observi că-s goi de sentimente. Clubul era de fapt un restaurant

semiîntunecat. Străbătusem Bd. Saint Michel, Bd. Montparnasse (de bogătaşi, aici locuieşte şi dramaturgul de talie mondială Eugen Ionescu). Claudine ținea morțiș să-mi arate minunățiile Parisului. Treisprezece inşi stăteau la mese.

Jean-Pierre Rosnay, director al revistei trimestriale "Vivre en poésie", se lăudase în telefon că animă unul dintre cele mai mari cluburi poetice "din lume". Aiurea-n tramvai! Au mania grandorii (că vezi, Doamne, cu sediul în Paris) şi a internaționalismului găunos.

Rosnay auzise de Ana Blandiana, ar fi întâlnit-o chiar aici. În vreme ce alt poetaş, lângă el, a dat scârbit din mână:
– Canalii, falşi disidenți, oportunişti!, se înflăcărase bărbatul. Au profitat de comunism, s-au plimbat pe banii statului prin străinătate, iar când au simțit că lui Ceauşescu îi fuge pământul de sub picioare, au trecut în tabăra adversă pentru a intra în grațiile noastre...

Abia pe la 11 noaptea s-a început. Melodii pe versuri de Francois Villon, Paul Verlaine, G. Apollinaire şi, "biensur", specialitatea casei – J. P. Rosnay! Iar un Gâgă (sau Bulă?) francez – au şi ei, nu se lasă – a citit memorabilele versuri:
Les fourmis
Font pipi
Meme à Paris!,
un adevăr zguduitor (Furnicile/Se pişă/Şi-n Paris!), pe care nu l-am bănuit, crezând că la Paris pişatul este interzis!...

Claudine dormita, sprijinindu-se în coate...

La ieşire, spre vânzare, pe un raft, volume de poezie pe care nu le cumpăra nici dracu'!...

Am şase cărți în Biblioteca Națională a Franței!

Există linii de servire "McDonald's" şi-n Franța. Îi invadează americanii!...

Am vorbit la telefon cu Georges Banu, solicitându-i o prefață de cinci rânduri pentru ciclul teatral de "Metaistorie". Se ferea de mine ca de râie. M-a respins...

La "Bibliotheque Nationale de France" am găsit înregistrate şase dintre cărţile mele de literatură: FPE, SFL, LSDNS, AAB, COL, DS – abrevierea titlurilor lor: "Formules pour l'esprit" (Formule pentru spirit), "Sentiments fabriqués en laboratoire" (Sentimente fabricate în laborator), "Le sens du non-sens" (Sensul nonsensului), "Antichambres / Antipoésies / Bizarreries" (Anticamere/Antipoezii/Ciudățenii), "Circles of Lights" (Cercuri de lumini), "Dark Snow" (Zăpadă neagră)...

Cu Jean în Parc, lângă "Palma care ascultă" – statuia lui Henry de Miller...

De când s-au inventat benzile magnetice de înregistrat/răspuns la telefon, nu mai poți discuta cu ființe umane, ci doar cu... maşina! Telefonasem din Arizona, trimisesem chiar o misivă, sunasem din Paris. Nimic, să dai cu tunul! Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca făceau pe surzii!

– Au cercul lor, închis, nu poți intra!, avea să-mi confirme mai târziu, la Bucureşti, Victor Frunză...

Iar R., pe acelaşi ton!

– Nu te găseşti în şleahta acoliților ăstora!

– Dar ei se erijeau în diriguitori ai culturii şi ai artiştilor exilați din România!

– Hăăă, ăstea-s poveşti radiofonice!

– Şi eu care credeam că-n Occident umblă Libertatea şi Dreptatea pe toate străzile!...

Cultura se sprijină pe ONG-uri

Cultura nu e sprijinită de la Centru. De pildă, în Statele Unite: nici o revistă literară nu este finanțată de către guvernul federal sau statal; analog pentru instituțiile teatrale, muzicale. Există, desigur, fundații particulare care sponsorizează anumite

publicații, dar în timp limitat şi prin concurs. Se acordă şi premii, burse ("fellowships") – dar nici 10% din scriitorii/artiştii americani nu ajung să intre în posesia lor. Un exemplu: "Guggenheim Memorial Foundation" acceptă în 1992 numai 148 de aplicații, din totalul de 3.162, adică nici 5%! Recipienții nu au voie să mai participe pe viitor. "National Endowment for Arts" alocă anual 200.000-300.000 $ în sprijinul literaților/actorilor de pe continent (cetățeni sau rezidenți permanenți – iată că şi eu pot concura!), între 5.000 $ şi 25.000 $ de câştigător. Să se afle, aşadar, numărul creatorilor "fericiți"! (Infim) Sumele par astronomice pentru un locuitor din Lumea a Treia, dar în America, totul se plăteşte în dolari. Numai chiria medie ajunge la 500 $ pe lună!...

Ar trebui să mă abonez la o revistă pur literară din țară, să-mi mențin limba vie, proaspătă. Altfel, rămân c-o vorbire românească neevoluată, până la arhaică. Plus îmbogățirea vocabularului cu neologisme: ecumenic, preeminență, egograf, leviathan, aminiotic, a deambula, synopsis, artefact, doxă, ubicuitate... fiindcă la mine lexicul nu că doar stagnează, ci chiar regresează. Sunt şi derutat: la ce limbă să mă opresc? Nu pot continua duplicitar (sau tri-plicitar!). Să-mi perfecționez engleza? Foarte greu! Să mă întorc la română? Sunt rupt, cine mă publică? Am învățat că nu trebuie să mă bazez pe prieteni, ci doar pe mine însumi...

În Paris se purta MINI. Credeam că franțuzoaicele sunt mari frumuseți (din reclame luxoase, reviste de modă, filme cu Brigitte Bardot, Catherine Deneuve, Nathalie Delon, Sylvie Vartan). Zâne din basme? Aiurea! Femei ca toate femeile!!...

Oaspeți în Bordeaux: eu şi Elisabeta a II-a!

De la Gara Montparnasse iau TGV-ul până la Bordeaux. Tren de mare viteză: 300 km/h. Când pădurea trecea

foarte aproape de calea ferată, mă dureau ochii privind pe geam...

Doi tipi din New Jersey în vagonul 15; traduc pentru ei. Cumpăraseră de peste ocean un bilet în circuit (“Europass”), mai deştepţi decât mine! Cu 300 $ se plimbau prin toată Europa de Vest cinci zile. În reţeaua feroviară...

În vagoane, cabine telefonice. Dar mersul cu spatele mă ameţea...

Gară modestă în Bordeaux. Plătesc: 1,5 FF la WC, 20 FF depozitare valiză în automat, 17 FF autobuzul. Cobor în Place Gambetta (Centre Ville). Drapele englezeşti: regina Elisabeth II se află în vizită prin Franţa. Sosea de la Paris. Aşadar, pe acelaşi traseu. Râdeam în sine: un ţăran de la Bălceşti şi-o regină din Londra!...

Îmi amintesc un banc spus de Vali N., când lucram la IUG. După ce Ilie Năstase divorţase. La proces, întrebaţi de motivul cererii despărţirii, prinţesa ar fi spus:
– El nu-i de rangul meu!
Nasty, de colo:
– Poate că nu-s de rangul ei, dar nici ea nu-i de ranga mea!...

Pe Rue Saint-Remi, lângă port. Mas într-o librărie. Dau cu ochii prin rafturi. Sunt mai american decât mă credeam. Lacom să cunosc multe în timp scurt...

M-au surprins clădirile celea negre ca de funingine. Sau cenuşii, mohorâte. Faţă de coloratura vie a “building”-urilor nord-americane, ţipătoare.
– De ce nu le vopsiţi?, îmi chestionez amicul, Paul Courget, la care înnoptam.
– Plouă mereu şi se scurg apele...

Mi-amintesc că Universitatea Craiova eliminase la fotbal, în vremea ei de glorie, echipa bordeleză...

Nu găseai telefoane publice în oraş, să te fi dat peste cap! Un moş de pe stradă mi-a spus c-au fost suprimate fiindcă le spărgeau borfaşii ca să fure monedele! Numai din bar poţi

telefona. Dar trebuie să consumi. În plus, este mai scump (2 FF). Am vorbit de la Braseria LE PALATIUM cu Roger Coste, redactor la "Esquirou". Mă învestise ca "delegat special" al revistei în Statele Unite. Probabil că eram singurul de pe continent care citea ori scria la această publicație! Pentru România îl numise pe Constantin Frosin, din Galați.
Nu ne văzusem mutrele.
– Întrebați ospătarul de-un "străin".
– Nu "străin", mă corectează Roger, "visiteur"!...

Emigranți asimilabili şi neasimilabili

Imobile din piatră din secolul al XVIII-lea, cu un nivel sau cu două niveluri. Vizitez Catedrala St. André (foarte dantelată şi înzorzonată), Le Palais-Rois, Athénée Municipal, podul peste Garonne (construit în 1822, cu lampadare)... un vaporaş în trecere... Porte Salinière (intrarea în vechiul oraş feudal)...

Colecția artistică a lui Paul Courget: 80 de albume, timp de 18 ani; în fiecare zi, colaje care să aibă tangență cu arta...
– Emigranții italieni, spanioli, asiatici de la începutul veacului s-au integrat. Numai arabii–s dificil de înghițit. Se-nmulțesc ca şobolanii!, îşi varsă focul Gérandine Courget. Nu se lasă de musulmănia lor. Dacă o familie închiriază un apartament, vin şi frații şi verii. Stau claie peste grămadă. A doua zi, întâlneşti o capră pe scări... un măgar la uşă!...

M-au cazat într-o cameră 'naltă, cu ferestre largi. Peste noapte, drogați în stradă. Se-ncăierau lângă oblonul meu, vociferau. Mă prevenise Claude să nu ies afară...

Castelul lui Montaigne, văzut din maşină

M-au îmbarcat într-un "Peugeot" până la Bergerac. Țineau maşina în garaj, la subsol.

Dac-ar fi rămas în drum, o găseau dimineața fără geamuri!...

Câmpuri de viță-de-vie cât zăreai cu ochii. Ferme. Biserici în fiecare comună. Traversăm o aşezare mică, Libourne, "zburăm" pe lângă Castelul lui Montaigne. Aici şi-a gândit celebrele "Eseuri" filozoful francez Michel Eyquem de Montaigne (1533-1592) asupra ARTEI DE A TRĂI...

Franța = teritoriu îmbelşugat, verde. Însă, Parisul era mai frumos în închipuirea mea, decât este în realitate. Imperiul... Napoleon-ii... De aceea, numele i-a rămas... Dar în decădere... Limba şi-a pierdut întâietatea. Ce se mai forțează săracii cu francofonii, macofonii, tacofonii... Oceanul anglofon se revarsă peste omenire! Centrul capitalei franceze este ocupat de birouri administrative, politice, culturale, financiare – în timp ce muncitorii locuiesc în "banlieu"-uri, fiindcă-i mai ieftin...

Colocviu de poezie în Bergerac

Mica burghezie literară strânsă la Bergerac. Babe şi moşuleți, bucurându-se ca nişte copii, recitând poezioare. În franceză. În dialecte pestrițe occitane ("patois", "langue d'oc"): limbă de origine latină vorbită în sudul Franței. Mă uitam ca vițelul la poarta nouă, fără să pricep o iotă, iar la sfârşit aplaudam din complezență. Potop de premii şi diplome pentru a mulțumi pe toată lumea din sală. Veniți ciorchine din: Algeria (Lazhar Baaziz), Italia (Marisa Borrini), Canada (Hédi Bouraoui, University of York), Belgia (Paul van Melle), SUA-România (Florentin Smarandache), Liban, Grecia şi, bineînțeles, țara gazdă. Annie Delpérier înmâna "trofeele". Eu am primit medalia de argint pentru întreaga creație poetică şi antipoetică. Volumele paradoxiste emană radiații ultraviolete în

bătaie de joc la adresa poeților ce se iau în serios... cocoşii literari!...

Frumos, distractiv, relaţii în lumea culturală internaţională multiplicate, însă... vreme pierdută de la studiu/creaţie! Am vrut să dau şi eu cu nasul – ca un opincar al literelor răsculate. Şi nu mi s-a părut mare scofală!...

Colocviul "La poésie, pourquoi? pour qui?" (Poezia, pentru ce? pentru cine?) animat de Bernard Duteuil. La masa juriului stăteam lângă Marisa. Ne conversam hazliu într-o francezo-spaniolo-italiano-română (!), din vina mea, care-o ţineam morţiş să mai fur ceva expresii din limba lui Umberto Eco şi Eugenio Montale. Mâzgălesc pe dosul unui xerox de ziar: "por favor, mi ecribar".
– Nu e corect, zice italianca şi adaugă "per favore, mi scrive".
– Tot un drac!, sar eu.

Îmi place cum sună: ta-ra-ra, ta-ra-ra. Şi spaniola mi-e agreabilă, pe când engleza îmi repugnă...

Marisa organizase un concurs de poezie "Goccia di luna" (Picătura de Lună), ziarul "La Nazione" publicase rezultatul. Marisa, cu pixul în mână, îmi subliniază pe ziar: "Menzione d'onore: (...) Rodica Maria Berariu (di Timisoara, Romania)"...

Expunere asupra Mişcării Literare Paradoxiste

Referatul meu la colocviul din Bergerac se intitula elocvent "Le Mouvement Paradoxiste" (Mişcarea Paradoxistă). Destui scriitori aşteptau de la f-o-n-d-a-t-o-r o definiţie precisă, matematică. Nu ştiu dacă-i posibil aşa ceva în artă. Cu reguli exacte de creaţie, precum "mulţimile recursive" care se (auto)generează după algoritmi daţi (vezi limbaje formale pentru automate finite, maşini abstracte Turing, teoria funcţiilor recursive)...

Şi-am început la microfon. Țineam două coli în mână, din care jumătate citeam, restul vorbeam liber. Punctam doar ideile:

“MIŞCAREA LITERARĂ PARADOXISTĂ

s-a născut din refuzul de a crea într-o societate dictatorială, unde totul era controlat şi dirijat de Putere, din refuzul de a scrie la comandă – altfel spus:

a crea fără să creezi;

a scrie fără să scrii;

a face literatură cu ajutorul non- şi al antiliteraturii.

Poezia a fost înlocuită de mizeria cotidiană a vieții, de anarhia ideilor, de discontinuitatea gândirii, de nonpoezie chiar, de semne arbitrare, de pagini albe, şi până la urmă de orice.

În această manieră s-a ajuns la introducerea de elemente negative opuse artei în sfera conceptuală a literaturii.

Paradoxismul, contrar avangardei tradiționale, nu neagă celelalte mişcări-curente-şcoli-teme-opere artistice, dimpotrivă, încearcă să le asimileze. Ulterior, paradoxismul a fost generalizat în spațiul cu n-dimensiuni, prezentând obiecte reale în starea lor naturală drept poeme. Căci forma poeziei nu trebuie înțeleasă doar ca litere pe hârtie sau ca sunete recitate. Un poem poate fi:

o floare pur şi simplu;

o rachetă zburând în cer;

tu însuți, cititorule – deja “scris”/creat de natură/societate.

Aceasta ar fi “poezie tridimensională”.

Care este paradoxul?

Fie L o noțiune. Existența acesteia implică şi existența noțiunii contrare $\overline{L}$. Ce părere aveți atunci dacă se introduce în sfera noțională L o parte P din $\overline{L}$, astfel încât P să păstreze funcție dublă apartenență (atât la L cât şi la $\overline{L}$)? Se contrazice o axiomă universal recunoscută:

$L \cap \overline{L} = \Phi$ (L intersectat cu anti-L este egal cu mulțimea vidă Φ), deoarece în cazul nostru avem:

$L \cap \bar{L} \neq \Phi$.

Aici e cheia! Fiindcă L = Literatură, $\bar{L}$ = Nonliteratură.

Se poate merge şi mai departe (= dezvoltarea în viitor a literaturii) până la includerea totală a lui $\bar{L}$ în L. Atunci, L se va confunda cu totalitatea T (situaţie limită!). În concluzie: L se va aneantiza ori, dimpotrivă, va înghiţi totul?”...

Hedi Bouraoui pledase despre: omogenizarea culturilor; transpoetic (= universalizare a sensibilului); teleprezenţă spirituală.

Eu am punctat în dezbateri: criza poeziei; experimente americane (poeme concrete, sonore, vizuale, colaje, poeme proiective – Chales Olson, found poetry – poezie găsită, pop poetry – poezie pop, cowboy poetry – poezie de văcari, science-fiction poetry – poezie ştiinţifico-fantastică); definiţia poeziei – poezia nu se poate defini (!); lirică preistorică – fără cuvinte; ambiguitate necesară; orice sens are şi nonsens; limita poeticului?; modele matematice în pictură şi în poezie; alimentarea ştiinţifică a liricii; muzica concretă (vezi John Cage) – introducerea zgomotelor naturale în lucrări orchestrale.

Un iredentist franco-maghiar

Antoine de Gerando, ziarist sporadic (mi-a dat şi adresa: “La Gaburre”, 24560 Issigeac), cetăţean francez descendent al unor emigranţi unguri, m-a provocat: “Ce relaţii aţi întreţinut cu scriitorii minorităţilor din România?” (bătea clar spre politică!). M-a şocat afirmând că limba română este de origine latino-slavă (!), nu mai auzisem până atunci această asociere hibridă, şi că poporul român este format din maghiari, germani şi ţigani (!) – pus să tot jignească, trimiţându-ne la zidul infamiei. A dracu’ naţie de om: căsătorit cu o franţuzoaică, îşi dusese copiii în pusta lui Arpad să-nveţe ungureşte. A-ncercat şi cu nevastă-sa, dar mare lucru nu s-a prins de ea...

Vreo 30 de persoane în sală, din Franța şi din lumea francofonă. Gerando ăsta se dădea pe lângă personalități franceze:

– Hai, domnule, că se pierde cultura... (boangheru' dracu!)

Gerando avusese emisiuni la radio, citise şi din poeziile mele în franceză, nu pentru calitatea lor, ci pentru a demonstra că-n România nu-s respectate drepturile omului, desigur, dirijând spre Ardeal! Deci, asta era adevărata față. Pe urmă, şi-n pauze, şi-n zilele următoare, ne uitam urât unul la altul, eram ca-n stare de război...

Am replicat francezilor că Transilvania este sub sfera de influență culturală franceză, iar dezlipirea ei de România ar trece-o sub influență germano-maghiară. Mi-a părut rău, nu voiam să bag zâzanie, dar mă enervase boul ăla de francez-ungur!...

Paradoxismul = a spune nespusul!

Intelectualii români îşi ridicau privirile spre Franța. Acum... spre America. Franța a (s)căzut. Marile puteri se schimbă, parcă trec prin rotație la conducere. Cine va urma după America? Fiindcă am învățat că nimic nu rezistă etern (pe-o poziție)...

Am întâlnit-o pe Marisa Borrini, poetă italiancă din La Spezia, pe van Melle (poet din Belgia, editorul "Inedit"-ului, a cărui fiică, tot poetesă, tocmai se... sinucisese), pe profesorul şi eseistul Barogoui din Québeq (arab de origine)...

Maurice Raucy, inginerul de la Aérospatiale Toulouse, îmi vorbea pe drum (m-a cules în maşina lui) despre schimbarea ortografului francez: un exemplu ar fi de ce "pharmacie" şi nu "farmacie"? (un "ph" inutil, în loc de "f")...

Franța este frumoasă, verde, bogată, cu oameni sensibili, vorbăreți. La festivitate îmi ziseseră că semăn cu Ilie Năstase (părul lung şi negru)...

Vorbisem despre “necesitatea alimentării ştiinţifice a poeticului”. Criza poeziei implică încercarea de schimbare a formei şi a conţinutului, experimentarea (poezia concretă, sonoră, vizuală). L-am citat pe Charles Olsson cu poeme proiective. Am amintit de poezia-obiect, poezia-găsită. Şi-am ajuns la concluzia că nu există definiţie pentru poezie (ni se ceruse s-o definim)! Poezie preistorică – poezie fără cuvinte. În sală erau 30 de persoane, le-am numărat. Îmi place mereu să număr. Orice. Am vorbit despre paradoxism, evident (nonsensul vieţii într-o astfel de societate închisă) ca o metodă de-a înşela autorităţile, de-a spune într-un alt mod (de-a spune nespusul), de-a te putea apăra...

Gerando făcea propagandă literară maghiară...

Bergerac – oraş al vinului şi al lui Cyrano

Orăşelul Bergerac numără vreo 51.000 de locuitori. El trăieşte din negoţul cu vinuri de secole, având o reputaţie. Desigur, în oraş există “Muzeul Vinului” (La Musée du Vin). Am donat un tablou de-al meu la ceremonie. Mult umor şi anecdotic. Am citat pe Edmond Rostand (1868-1918) cu “Cyrano de Bergerac”, apoi “mutuk”-ul (vinul ce-l beam în lagăr, la turci), vinul de Drăgăşani, din zona mea, despre manuscrisele mele îngropate în vie înainte de-a fugi din România...

Îmi făcusem de-acasă o listă bilingvă cu noţiuni viticole: “la vigne = viţă de vie”, “le vin = vin”, “la vinée = recolta de vin”, “entre deux vins = puţin ameţit”, “mettre de l’eau dans son vin = a se îndulci, a se modera”...

Suntem ospătaţi la “Gentilhommière”, hotel şi restaurant al unei poetese divorţate.

– În Franţa, poeţii trebuie să lucreze ca să se întreţină, se scuză ea cumva.

Fac cunoştinţă cu Jean-Paul Mestas, alt poet. “Manger c’est un art”, mai ales la ţară...

Sâmbătă-seara, la “Canneau de la Vinée”...

Maurice conduce cu 90 km/h pe autostradă. Privesc din mers: “Auberge des glycines” (Hanul cu glicine), “Lot et Garonne, “Villeneuve sur Lot”. În afara oraşelor, viteza legală este de 130 km/h. Şoferii plătesc pe autostradă (depinde de distanţă). Maurice a dat 37 FF...

Toulouse – un oraş roz

Toulouse e un oraş roz (din cauza pietrei colorate). Un canal. “La Place du Capitol” (Piaţa Capitol). “La Mairie” (Primăria). Licée “Pierre de Fermat” (numele celebrului matematician cu atâtea probleme în teoria numerelor, deşi avocat de meserie). Catedrala Iacobinilor (1216-1229), stil gotic, construită de Ordinul Dominicanilor. Adăposteşte mormântul Sf. Thomas d’Aquin...

Pictură abstractă (Bargoni) pe Rue du Taur. Pereţi în lemn şi în cărămidă (colombages)...

Bazilica romană Saint Sernin. Mormântul martirului St. Saturnin. Muzică la orgă...

Pubele mici, gunoaie pe străzi...

Un vaporaş trece pe canal...

Un tip cântând la chitară pe scările catedralei Notre Dame du Taur...

Dintr-o spălătorie ieşeau baloane de săpun...

Donjon du capitol cathare (sec. XVI). Crucea occitană...

La Garonne trece prin Toulouse...

Bayer France, pictură în perspectivă pe zid (“muraille”) pe Rue Peyrolières...

Urmează să fac un popas în orăşelul “Zidurile” (Les Mureaux), pentru un interviu la un post de radio independent local - Radio Vexin Val-de-Seine...

“Leagănul rachetei «Ariane»”

15.06.1992.

Ville des Mureaux. Oraşul Les Mureaux are 32.000 de locuitori. Numele său, care vine de la cuvântul latin “murelli” – pereți, apare pentru prima dată într-un text din anul 1183 şi se referă la zidurile de piatră ale oraşului antic gallo-roman situat pe malurile Senei. Se află la 37 km de Paris, cu acces direct la Autostrada 13, în vecinătatea Autostrăzii 14, iar pe linia ferată se ajunge în 37 de minute la Gara Saint Lazare din Paris. Este un oraş industrial, are 460 de întreprinderi, unele dintre industrii sunt de vârf, Les Mureaux fiind “leagănul rachetei «Ariane»”...

Blocuri moderne cu zece etaje...

Andrée Balbastre şi soţul ei, Gérald, mă găzduiesc. Au fost amândoi în România şi au vorbit la Radio Timişoara (cu Rodica Berariu), Craiova (cu Ilarie Hinoveanu şi fiică-sa), Cluj (cu Horia Bădescu), Târgovişte (cu Mihail I. Vlad), Constanța, Mamaia. Sora lui, farmacistă, venise cu un convoi de medicamente pentru România, dar fusese ținută la granița de intrare în Ungaria 36 de ore!...

Dolarul scade în comparație cu francul francez: 5,15; 5,10; 4,95...

10% şomaj din populația activă în Franța...

Gérald lucrează în Paris, dar locuieşte în Ile de France. Face naveta zilnic. Prin Gara St. Lazare cică trec 60 de persoane pe secundă!

Un radio fără programe publicitare!

Interviu la Radio Vexin Val-de-Seine. Este un post local, unul dintre primele “radiouri libere”, care au spart monopolul statului. Este un “radio asociativ”, fiind proprietatea Asociației pentru Comunicare din Val-de-Seine (ACVS), care

are vreo 80 de membri. Staţia are doar trei salariaţi (secretara, un tehnician şi coordonatorul emisiunilor), restul lucrând aici ca voluntari, în timpul lor liber! Emiţătorul de 2 kW bate la 30 km, acoperind o zonă cu vreo 900.000 de locuitori. Uluitor este că acest radiou nu transmite deloc publicitate! Finanţarea sa principală se face, prin lege, de la Fondurile de Sprijin pentru Exprimare Radiofonică (FSER), dar există şi alte fonduri naţionale, europene, regionale şi locale. În baza unor convenţii semnate, oraşele din zonă varsă acestui radiou 1 FF/locuitor/an în schimbul unui timp de antenă al căror program şi-l fac singure...

Sex-shop video lângă gară...

Mi se refuză viza belgiană (nu-s încă cetăţean american, doar rezident):

– Huoo, bă, că nu rămâneam în gâgâlicea voastră de ţară!, mă burzuluiesc la consul şi ies...

În drum spre München

Mi-am luat bilet la "Orient Express" Paris-München (584 FF, la clasa a II-a)...

Marie Normand cică: unul ca mine n-ar fi trebuit să plece, să mă-ntorc să contribui la reconstruirea ţării...

Francezii nu mai acordă viza de intrare unei familii întregi, de frică să nu rămână...

Feţe prăfuite, cu riduri, ochelarişti, chei – oameni stresaţi în metrou, tren, autobuz. Circulaţie înghesuită. E obositor, *tot pe drum, pe drum şi la mândra nicidecum...*

– Atenţie la valize prin gări, în Occident se fură mai rău ca-n Bucureşti!

Mizerie în Gara de Est, Paris. Tipi stăteau pe jos. Una-l bătea pe unul...

M-am ras în tren. Şi eu în lipsă de timp...

Controlorul neamț adormise şi era să rămân fără paşaport – am bătut la uşă până l-am trezit. 4 DM pentru bagaje. (Scriu din viteză astronomică!)

Întâlnire cu George Ciorănescu

München. 17.06.1992.

Nici nu ştiusem când trecusem frontiera franco-germană...

Curat, răcoros, tramvai. Mai lărgime pe străzi decât la Paris. Case mari, solide, colorate. Schimbat dolari...

Odeonsplatz – plimbându-mă seara. Multe biciclete...

Mariensplatz – un tip cânta la chitară...

Berzog Hilbert III, IV. Sec. XV-XVI...

Catedrala din München...

Muzică în engleză...

Întâlnesc un albanez din Elveția (zicea că acolo câştigă mai mult ca-n Germania)...

Cu rucsacu-n spate, pe străzile mücheneze. Se răcorise. Aparatul foto în mână...

L-am căutat acasă pe scriitorul şi filozoful George Ciorănescu, cu care corespondasem când mă aflam în lagărul din Turcia. M-a dus la o pensiune, "Wilhelmy", pe Amallenstr. 71, cu proprietari unguri: 65 DM...

Luat o bere Löwenbräu...

Benzi marcate pe trotuare pentru biciclişti...

Dem Bayerischen Heere...

Ludwig-Maximilians-Universität München...

Cântări simfonice la "Mey & Edlich"...

Am lăsat bagajele la gară, închise într-o cutie...

Următorul meu obiectiv, de mare interes, era un muzeu de artă modernă – "Noua Pinacotecă" (Neue Pinakothek München). Fremătam la gândul întâlnirii cu marii maeştri – alte opere decât cele văzute în Luvru, la Paris...

"Noua Pinacotecă din München"

18.06.1992.

Sărbătoare religioasă: Fronleichnam. Nemții sunt foarte catolici! Totul închis. Ceremonie la Sankt Ludwig. Tinerii vorbesc curent engleză, vârstnicii nu prea. Cu franceza nu te descurci...

Trebuia să fac joncțiunea cu Tibi în Germania, aşa ne-nțelesesem din Arizona...

Vizitez Neue Pinakothek München (gratuit, dar pentru rucsacul lăsat la intrare – 1 DM): E. Schiele, "Agonie" (1912); Oscar Schlemmer, "Die Tänzering" (1922-23); Umberto Boccioni, "Volumi Orizzontali" (1911-12). (Cubism + Impresionism)...

Cică sunt permise poze fără folosirea bliţului în expoziție (pozasem un Chagall, "Von Monde", 1911).

Robert Motherwell, "Elegy to the Spanish Republic" (no. 133, 1975). Un realism sumbru – ceață, înserare, culorile apasă...

Fr. von Uhde, "Der Gang nach Bethlehem" (1890)...

Desigur, menționez doar ce m-a mişcat pe mine, având în vedere preocupările-mi pentru "avangardă", "anormal" artistic...

Pictură franceză (Renoir, Manet, Monet, Matisse, Maillot): mai vioaie, "colorată"... Gaugin, Guillaumin, Degas, Pissaro.

J. Spere, "Kindergarten", ca o fotografie cu copii, însă mai angelici, cu iarbă mai verde, peisaj mai realist ca realitatea!, pastoral.

Robert Rauschenberg, "Komposition mit Fußballspielern" (1925).

Picasso, "Ffeife und Flasche", desen + acrilic + colaje (1912).(Copiam titlurile în germană pentru a le traduce pe urmă cu dicționarul.)

Paul Klee, “Das licht und etliches” (1931): pătrățele minuscule pe întinsul tabloului, linii, cercuri... pe-o nuanță de roz-albastru.

Mă mai enervam eu câteodată contra Occidentului, dar mă atrag arta şi cultura sa, mă captivează...

Anselm Feuerbach, pictor neoclasic german (1829-1880): claritate în tablou.

Lumea se uita la mine cum iau notițe; responsabilul de sală mi-a atras atenția să nu mai folosesc flash-ul.

H. von Marée, “Die Hesperiden” (1884), scene de nuduri, superfluu, masculin + feminin, întunecate.

J. Wenglein, “Kalksteinsammlerinnen im Isarbett bei Tölz” (1883): colecționarii de perle (culoarea gri-alb-maro a pământului extraordinar redată).

Suprarealism:

Salvador Dali, “Das Rätsel der Begierde”, 1929: figuri ciudate, hibride, mixuri.

Richard Oelze, “Erfindung eines Traumes”, 1966: tablou ce l-a numit coşmar, cu animale monştri, fluide, îngrămădite.

Joan Miró, “Komposition”, 1925: simplitate complexă.

René Magritte: figuri descompuse – “Die Übungen der Akrobatin”, 1928; un cuțit în formă deschisă numit “pasăre”; o frunză numită “Masă”, 1930.

Max Ernst (1891-1976), pictor, gravor şi sculptor suprarealist german, a murit la Paris.

Apoi, picturi din sec. XVII şi începutul sec. XIX de-un realism mistic.

Artă modernă: Juan Gris, Georges Braques, Fernand Léger, Gino Severini, Armulf Rainer, Asger Jorn. Sculpturi de Camille Claudele şi de A. Maillot...

Aflu că în München există o biserică (Theatiner Kirche) în care au loc şi slujbe în limba română, aşa că mi-o înscriu imediat în program...

Croați emigranți spre România

Institutul de Matematică din München e închis.

Expoziție de minerale din America de Sud (în special Delta Amazonului), din zona carpatică (văd România specificată pe etichete de pirit, barit, cuarț, calcit, mangan, antimonit, marcasit, zincit, siderit), din ținuturile germane, din Turcia, SUA (şi din Arizona mea, din Nevada), Canada, Polonia, Mexic, Munții Urali.

Prelucrarea aurului în Colorado, Montana, Alaska, Florida, California (sec. XIX şi începutul sec. XX). Pragmatismul american începe să-mi placă şi să mă caracterizeze, vrând ca să-mi devină ca o mănuşă...

Theatiner Kirche. Biserică având basoreliefuri în loc de icoane (catolicii sunt diferiți de ortodocşi), pomi în interior. Pe pereții laterali erau însă şi icoane. Liturghii în mai multe limbi, citesc, de exemplu: "Misiunea Română Unită, Senlinger Str. 65/1, 8000 München 2, tel. 226755. Sfânta Liturghie în limba şi ritul român în fiecare Duminecă la orele 10:30 în «St. Elisabeth-Kirche», Matildenstr. 10.", având şi drapelul românesc desenat...

Marienplatz, centrul Münchenului. "Guantanamera", muzică peruană. Albanezul este supărat că cele mai frumoase fete din oraş umblă cu negri, care ar fi mai potenți... masculi - îmi face nişte semne obscene ca de armăsari... Lucra-n Elveția, maică-sa slovencă, el vorbind vreo patru limbi...

Cinci peruani micuți, negricioşi, făceau o muzică la nişte instrumente cum nu mai văzusem. Machu Picchu, "La Fuerza de los Andes" (Forța munților Anzi, compact disc)...

Tipe în minijup, tipi în spatele lor, zâmbind, dându-şi coate, mirosindu-le ca vulpoii... Căscam gura pe la muzicanți (ca pe Unirii în Craiova)...

O femeie şi doi copii la acordeon, croați: "Barca pe valuri" (parcă mă simțeam acasă!), cu un afiş că au trebuit să

părăsească țara lor din cauza războiului – îmi aminteau viața mea plină de peregrinări...
– Dar văd că ai un accent, aşa..., mărturiseşte fata.
– Unde mergi?, o întreb.
– În România.

Şi-atunci, deodată, bucuroşi ca de-o-ntâlnire.

Ruşi la balalaică (emigrează şi ăştia) colectau pfeningi în carcasele instrumentelor...

Altă biserică, St. Michael...

(Ne-a ținut dictatorul închişi într-o ogradă, de-aia sunt ca scăpat să vizitez cât mai mult...)

Nişte nemțoaice, frumoase de pică, măritate cu latino-americani...
– Iooo-la-riii-ti!, fac eu în stația de metrou...

Pe uşa vagonului sunt scrise coborârile...

Întâlnire neaşteptată cu Mircea Iorgulescu

La 19,30 sunt invitat la Mircea şi Gabriela Carp. Ajunsesem mai devreme, dar îmi spune prin interfonul de la intrare că nu, să mă-nfățişez exact la ora stabilită! Întâlnesc aici pe Mircea Iorgulescu şi nevastă-sa venită din Franța, un director de producție cinematografică, soția fostului director de la "Europa liberă", Vlad Georgescu (autor al "Istoriei românilor")...

Virgil Ierunca a ieşit la pensie de la "Europa liberă". Doamna Ciorănescu zice că legile franceze nu permit să lucrezi peste vârsta de 65 de ani...

Plec cu Tibi, care şi-a cumpărat maşină din Germania şi intenționează să i-o lase fratelui său din Satu Mare. Tibi = Tiberiu Carbojan, din Satu Mare, român-ungur, dar eram prieten cu el din lagărul turcesc. Tibi şi prietenul său Lotzi (=Vasile Ilisei, tot român-ungur) fuseseră muncitori în Irak, şi de acolo au trecut ilegal în Turcia în 1988 (puțin înaintea fugii

mele din Bulgaria în Turcia, cu vaporul, amestecat printre turiştii occidentali), unde au cerut azil politic. Tibi a fost la început repartizat de Fundația "Tolstoy", care ne-a luat în primire în America, în Missouri parcă, dar l-a chemat în Phoenix prietenul său Lotzi. Tibi nu s-a obişnuit cu canicula dogoritoare din Arizona, unde este polul căldurii Americii de Nord, de simți câteodată că-ți iau foc ochii, şi a plecat din Phoenix după câțiva ani – parcă în Detroit. Tibi era necăsătorit, avea cam vârsta mea (+/– 1-2 ani), amabil, calm, flegmatic, cam tot de înălțimea mea. În lagăr, obişnuiam să discutăm politică, sociologie la o cutie de bere. În Germania am vizitat cu el o româncă-unguroaică: părinții lui ziceau să se însoare cu ea, dar el a zis că nu mai vrea să învețe încă o limbă mutându-se în Germania (tipa avea un job bun acolo şi nu voia să plece, dar avea şi un copil din altă căsătorie). Tibi a lucrat ca şofer de truck (camion) în America şi câştiga bine (plătit la numărul de mile parcurse cu truck-ul). În truck există un frigider micuț şi pat de dormit, aşa că, măcar din acest punct de vedere, şoferii de camion n-au probleme de confort prea mari... Orăşelul Germering. Oprim ca să întâlnească Tibi o cunoştință...

Ne întrebăm: vom putea intra în Austria fără vize?...

Tranzit fulger prin Austria şi Ungaria

Trecem granița dintre Germania şi Austria fără să ne ceară paşapoartele (când ne-a văzut în "Opel" cu număr german, ne-a crezut nemți şi vameşul ne-a întors spatele!)...

Pe autostrada München-Salzburg-Viena întâlnim maşini de Cluj, de Covasna... România începe să se facă simțită...

Vizităm Palatul Imperial din Viena... Joseph II Augusto şi Maria Teresia Augusta (pe terasă)...

Schimbăm bani: 1 DM = 6,91 schillingi, 1 $ = 10,90 schillingi...

Drumul E60 ne-a dus spre Budapesta. Maşini parcate pe trotuare, străzi mai largi, tramvaie. Un copil se repede şi şterge parbrizul (văzuse număr german). Tibi n-are încotro şi-i întinde trei mărci. Multă poliție. Nu ştim viteza legală, semne de circulație nu prea-s...

Ungureasca din Transilvania diferă de cea din Ungaria (cuvinte româneşti intrate în limbă)...

Am trecut prin Györ, un oraş mic, în pustă...

Sute de vehicule, pe trei coloane (TIR-uri, maşini mici) la granița ungaro-română, la Hegeshalom. Se-mpute situația (când scriu aceste rânduri, resimt senzațiile de atunci). Stăm la vamă. Mai spunem bancuri:

– Care e cel mai amar vin?
– Vin din concediu!
– Cel mai acru vin?
– Vin ruşii!
– Dar cel mai dulce?
– Vin la noapte, la tine!...

Popas în Ardeal, la Săcele

Oradea. Drumul zdruncină. Coadă la benzină (PECO). N-avem bani schimbați. Străzi netrase, senzație de vechi şi de părăsit, de întunecat...

De la Oradea, m-am despărțit de Tibi (Tiberiu Carbojan, prieten din lagărul turcesc): eu am luat trenul spre sud-vest, iar el a plecat cu maşina spre nord, la părinții săi, în Satu Mare.

În ultimul moment, m-am răzgândit şi am coborât în Braşov, de unde-am luat-o spre Săcele, ca să-l întâlnesc pe Bencze, profesor de matematică, colaborator mai vechi. Editase o revistă “Gamma”, iar acum – “Octogon”...

Mă uitam la banii cei noi, româneşti – la început am crezut că sunt mărci –, cu Eminescu, Avram Iancu...

Autobuzele hodorogite. Oamenii nemulțumiți (cică parlamentarii sunt doar pentru ei înşişi, îi doare-n cot de popor!)...

Tocmai avea loc o întâlnire a pocăiților din Săcele. Puhoi de credincioşi (care cântau şi prin gară "Aleluia!")...

S-au schimbat numerele de telefoane, de la cinci la şase cifre luând în față ultima cifră a prefixului oraşului...

Craiova-Bălceşti cu taxiul!

Din Craiova, m-am la Bălceşti cu taxiul (pentru ăi de la țară sunt bogat, cu dolarii mei!)...

Deschid poarta, după patru ani de absență, câinele nu mă mai recunoaşte. Era altul...

– Marioară, veni Florin!, strigă tata, care mergea ținându-se de şale ("romatismul" lui)...

Mama zice că arăt bine după lagăr, exil...

Eram într-o cămaşă neagră, cu mânecă scurtă...

E plăcut să te-ntâlneşti după atâta absență, cu neamuri, prieteni...

Am lansat cărți la Craiova şi la Râmnicu Vâlcea, m-am întreținut cu X, cu Y...

Doar trei săptămâni putusem lua de la serviciu (una fără plată)!

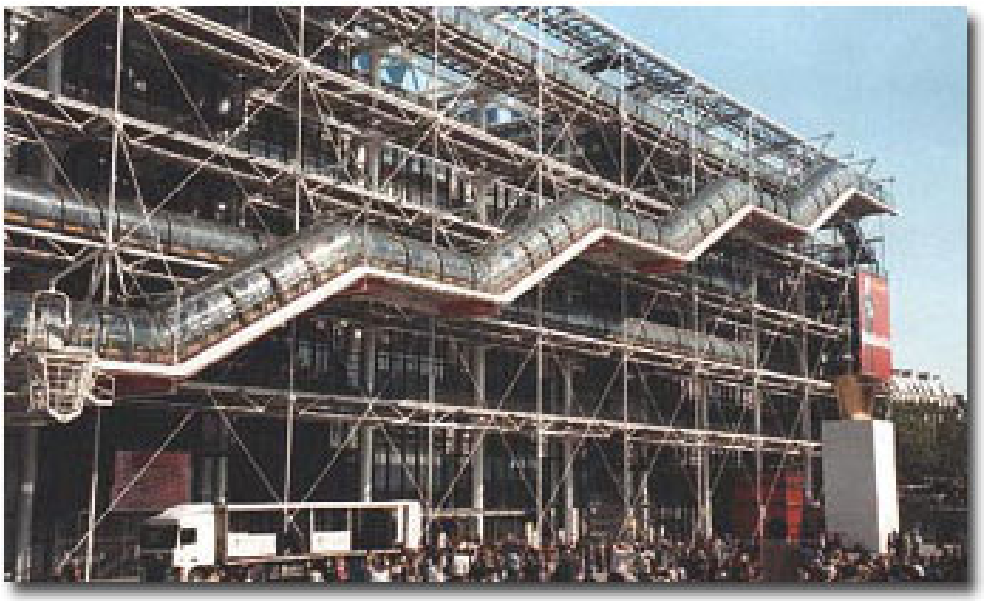

Beaubourg - un muzeu ca o... rafinărie!

Amurg cu Notre Dame, pe cheiul Senei, Paris, 1992

Un stand al celebrilor buchinişti de pe cheiul Senei, Paris, 1992

Vedere aeriană a oraşului Toulouse, Franța, 1992

Vedere panoramică a oraşului Bordeaux, Franța, 1992

Castelul lui Montaigne, văzut din maşină, 1992

Aspect din centrul orăşelului Bergerac, 1992

Cyrano de Bergerac - omul şi eroul literar

2. GHINIOANE HIBERNALE ÎN EUROPA

20.12.1995. Aeroportul Internaţional din Tucson.

Voi petrece Crăciunul şi Anul Nou în România. Mi-e frică de... iarnă! Vorbesc serios. N-am nici haine groase, am împrumutat o scurtă verde de la Mihai, fiul cel mare, am luat bocancii de sky – rezervaţi pentru Rusia –, blugi şi cam atâta. Doi saci cu reviste, manuscrise, cărţi, plicuri primite. Plus o sacoşă cu schimburi. Intenţionez să vizitez Chişinăul...

Legături aeriene pierdute

N-am ce face, avionul are întârziere de o oră, o oră şi jumătate (Zborul 1966 către Los Angeles). Am uitat să-mi iau o carte cu mine, cum procedez de obicei. Admir, ca un gură cască, tablourile displeiate pe pereţi, la care nimeni, dar nimeni n-are timp şi chef să se uite! Gail Marcus-Orlen cu "Mişcând", "Iluzii ale familiarului", 1988-9, picturi cubisto-naive (ulei pe pânză). Silveston cu schiţe cotidiene (magazine din Vest)...

De vreo zece zile m-a cuprins un foc de a picta, abstract, bineînţeles, culori tari şi limpezi, dar imagini suprapuse, la-ntâmplare, fără a urmări ceva – numai ce iese, doar să-mi aţâţe curiozitatea... influenţe indiene...

Avionul deasupra norilor, care se văd albi, ca de zăpadă... Parc-am fi deasupra Polului Nord... Cu munţi de zăpadă şi avalanşe...

Pierd iar legătura în L. A. Sunt transferat la "Lufthansa", companie germană. N-am mers niciodată cu ei, de obicei mai scumpi. Dar, acum, plăteşte "Delta"... În aeroport suntem anunţaţi în engleză, spaniolă şi... japoneză să păstrăm contactul vizual cu bagajele noastre – se fură...

Şi nemţii dezamăgesc. Nici "Lufthansa" nu pleacă la timp – vreo jumătate de oră întârziere. Iar o să pierd legătura şi-n şin Frankfurt!...

Avem un avion “Boeing” 747, cu 396 de locuri. Anunțuri întâi în germană, apoi în engleză...

Deasupra Gibraltarului, avionul se zguduie, lumea-şi pune precaută centurile. Ce frig o fi afară!...

Pe canalul 4, ascult la cască “Simfonia a IV-a” de Felix Mendelssohn-Bartholdy, în interpretarea Orchestrei din Londra, şi mă visez împărat pe undeva prin înălțimile cerului, plin de glorie şi de bani (ca orice nevoiaş!)...

“Lufthansa” mi-a pierdut geanta cu hainele!

Lume amărâtă prin Gara de Nord, Bucureşti. O sală de aşteptare neîncălzită. De atâta puhoi de lume, se face mai cald (suflăm ca vitele în iesle). Bieții călători, demni de azilul de noapte gorkian. Doamne, unii dorm direct pe ciment! Nişte țărani s-au întins pe desagi. E totuşi frig şi mi-au amorțit picioarele. Plec cu un tren de noapte la Iaşi. Apoi, încerc s-o iau spre Chişinău...

“Orice haos caută un centru în jurul căruia să se echilibreze...” (Thomas Carlyle). Mi s-a pierdut un bagaj la Otopeni, nemții de la “Lufthansa” nu l-au trimis cu acelaşi zbor. Aveam diplomele originale de la facultate, videocamera, rolfilme, baterii, cărți şi-n special haine de schimb (o scurtă verde, cămăşi, chiloți, maieuri, ciorapi, pulovere) într-o geantă albastră. M-au lăsat dezbrăcat pe gerul iernii, doar în pulover. Am înghețat în tren, până la Iaşi. Am plecat cu autobuzul spre Chişinău – voi trece Prutul pentru prima oară (pe la Sculeni)...

De la aeroport mi s-a dat un număr de înregistrare, 10.643, şi abia peste o săptămână, telefonând la 212.26.12, mi s-a confirmat sosirea bagajului pierdut. Alt drum de făcut la Bucureşti, altă distracție!...

Zgribulit de frig, cu un rucsac în spate...

Abia aşteptam să mă întâlnesc cu Suceveanu şi cu Grati, profesori de matematică destoinici din Chişinău...

Vecin cu Lacul Komsomolist din Chişinău

Am dormit două nopți la V. Suceveanu, editorul "Foaiei Matematice"...

L-am întâlnit pe Ion Grati, profesor de matematică la Liceul român-englez "Mircea Eliade" (îmi spune că nici nu auziseră de Mircea Eliade până acum!). A lucrat în Congo ca profesor (fiindcă vorbeşte curent franceza), dar o parte din bani i-a rămas blocată la Moscova, după 1990, cu independența Moldovei, are probleme cu scoaterea lor. Bem vin fiert (căruia i se zice "izvor").

– M-aşteptam să văd un capitalist venit din America, mărturiseşte, când colo... un om simplu! (referindu-se la persoana mea)...

V. Suceveanu locuieşte lângă Lacul Komsomolist (devenit Național), construit pe vremea când Brejnev era secretar al P. C. din R. S. S. Moldovenească...

Am asistat la o slujbă (în limba română) la Biserica "Sfântul Pantelimon Grigore", am mers la Centrul de expoziții ca să văd Teatrul de Etnografie şi folclor (al lui Silvian Madonici), la Teatrul Național am văzut piesa lui Anatol Gondiu, "Io, Ştefan Voievod!", cu Victor Ciutac în rolul principal (după spectacol, am întâlnit-o pe Viorica Chircă, interpreta Mariei de Mangop). Frig în sală, mă picotea şi somnul. Grav + parodic (textul dramatic). Mi-am notat o expresie basarabeană: "Eşti coadă de câine!", care înseamnă "Eşti ultimul om!", "Eşti prost!"...

Cap prea mare pentru căciulile ruseşti!

În Piața Centrală am vrut să cumpăr o căciulă rusească (mi se cer 65 $), dar nu am găsit nici una pe măsura căpățânii mele! Cel mai mare număr probat a fost 60, dar era mic pentru mine! Se mirau neguțătorii, iar Suceveanu râdea...

Inscripții bilingve:

Vânzarea legumelor	ТОРГОВАЯ ОВОЩАМИ

apărute abia după 1990.

Ştiu doar alfabetul chirilic, învățat de la Vetuța, sora lui Nea Iulică, pe când făcea ea rusa, la Bălceşti. L-am deprins mai mult în joacă, fiindcă mi se păreau un fel de litere latine întoarse pe dos!

Multă lume în piață, se vindea la tarabe, chiar înşirați de-a lungul trecerii, cu lucruri mărunte spre vânzare... Câte un ins cântând la acordeon (ba româneşte, ba ruseşte)... Fum de mici prăjiți pe grătar...

Pe şosea, maşini cu înmatriculare de Moldova: MD Î C CS 010...

Dimineața, la şase, mă trezea aparatul: "Aici Radio Moldova...". La TV se prindeau trei canale: Chişinău (în româneşte), Bucureşti şi Moscova...

Al. Bantaş m-a umplut de ziare: "Literatura şi Arta", "Săptămânal Flux", "Săptămâna", "Astra", "Tineretul Moldovei", "Moldova literară", "Mesagerul", "Țara", "Pământ şi oameni", Moldova suverană" (antiunionist), "Făclia", "Momentul"... majoritatea unioniste...

KGB-ul încă îşi vâră coada pentru dezbinarea românilor, Snegur ține de scaun şi prin soție este mai mult rusofil. Ion Druță, prozator ("Povara bunătății noastre") şi dramaturg (pregăteşte "Căderea Romei"), s-a autoexilat la Moscova! Grigore Vieru, Leonida Lari, Dumitru Matcovschi – mari scriitori patrioți...

Basarabia este rău rusificată, în troleibuze unii nu voiau să răspundă româneşte. Sunt şi basarabeni care se tem de Unire, ca să nu-şi piardă/diminueze funcțiile. Nivelul de trai este mai scăzut decât al românilor din dreapta Prutului...

I. Grati şi V. Suceveanu îmi dăruiesc cartea lor "Metodica rezolvării ecuaţiilor şi inecuaţiilor", Editura "Lumina", Chişinău, 1991. Nu văd nici o deosebire între limba aşa-zisă "moldovenească" şi cea română. M-am uitat atent prin tipăriturile primite. A fost (şi mai continuă) o diversiune antiromânească...

În Grecia există un orăşel numit Florina!...

Vama basarabeană îmi confiscă 5.000 $!

Nu puteam să nu închei anul 1995 cu o nenorocire şi mai mare: confiscarea de către vama basarabeană Ungheni a sumei de 5.045 $ pe motiv că nu i-am declarat! O adevărată avere pentru mine, lăsându-mă sărac, după ce la Otopeni rămăsesaem şi dezbrăcat! Asta-mi mai trebuia!...

Bilanţ material dezastruos: dat afară şi din slujbă (şomer şi semişomer)...

Totuşi, spiritual sunt ascendent: alte noţiuni "Smarandache" de matematică intrate prin enciclopedii internaţionale: numere Smarandache, cături Smarandache – prin baze electronice de date (la AT&T Bell Laboratories, cu acces internaţional prin expedierea de e-mailuri la sequence@research.att.com: secvenţa consecutivă Smarandache; secvenţa simetrică Smarandache; secvenţa destructivă Smarandache; secvenţa permutabilă Smarandache; secvenţa oglindă Smarandache; ciurul consecutiv Smarandache; baza primă Smarandache; baza pătratică Smarandache; baza cubică Smarandache; dublii factoriali Smarandache; numerele pseudo-Smarandache; numerele Smarandache-Kurepa; numerele Smarandache-Wagstaff. Alte două noţiuni: complementi pătratici Smarandache; complementi cubici Smarandache, au fost iniţial introduse în aceeaşi bază de date, dar m-a văduvit Neil J. A. Sloane de ele, tăindu-mi numele din sintagmă...

Recuperat bagajul, dar fără videocameră!

"Ideile sunt eterne, neschimbătoare; lucrurile materiale sunt simple cópii ale ideilor" (Platon)... "Paura, sed matura"...

"Ecuația din Teorema lui Fermat trebuie demonstrată pentru exponenții care-s puncte fixe în Funcția Smarandache (excepție 2): 3, 4, 5, 7, 11,..., numere prime", afirmă Emil Burton. Deci, numărul 4 face figuri, se alătură numerelor prime...

Lucreția Băluță (Bucureşti) va pune Conferința de la Universitatea Craiova despre "Noțiuni «Smarandache»", din vara lui 1977, sub egida UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Ştiință şi Cultură). Ce-o să se bucure Puiu Dumitrescu, organizatorul!...

Recuperez bagajul pierdut, fără videocameră – sustrasă din geantă! Dar sunt asigurat că nemții ("Lufthansa") mă vor rambursa – sunt firmă serioasă...

Alt drum la Chişinău. Departamentul Vămilor anulează hotărârea de reținere a banilor mei. Am lăsat o procură lui Gh. C. pentru a-i recupera...

Barbari sunt ăştia de la frontiere (Moldova/România), sălbatici. Trei ore de controale şi de supercontroale, parc-ar fi fost tren de puşcăriaşi! Mi-au făcut şi percheziție corporală, ca la hoți! Pentru a depista dolari eventual ascunşi pe sub îmbrăcăminte... Treci de o graniță şi dai peste alta, cu alți zdrahoni!

Noi cuvinte în argoul românesc

Țara geme de haimanale... În România există copii ai străzii: de la 10-12 ani, îi vezi prin gări şi prin trenuri cu țigara în gură, înjurând, jegoşi (ca "homeless"-ii americani sau ca "sans abris"-ii francezi)...

Femei nenorocite căutând prin gunoaie...

Derbedei de tot felul, au şi porecle în argou (pentru mine, noţiuni noi): "şmenarii" (de la "şmen" = şmecherie) – cei care stau în faţa caselor de schimb valutar şi dacă tratezi cu ei te fentează în fel şi chip (îţi dau ziare tăiate în loc de bani ori, cu dexteritate, îţi numără de două ori bancnotele în care au în mod special o bancnotă în minus, iar la a doua numărare de către ei, constatând eroarea, îţi cer scuze, adaugă bancnota lipsă (în general de valoare mică) şi profitând de neatenţia ta îţi sustrag în acelaşi timp din teancul pe care tocmai l-a numărat o bancnotă de valoarea cea mai mare. Sau strigă "Poliţia!" şi fug cu banii; "şuţii" (de la "a şuti" = a fura) – cei care fură din buzunare (de obicei sunt mai mulţi, înconjoară victima, unul îi pune o plasă în faţă pe sub care acţionează, ia banii şi-i dă altuia, care fuge); "aurolacii" (de la "aurolac" = substanţă lichidă numită comercial "Lunar", iar în folclor "bronz", chiar dacă-i alb la culoare, folosită pentru protecţia metalelor) – cei care se droghează inhalând dintr-o pungă de plastic solventul lacului respectiv...

Boschetari, tâlhari, cerşetori... o lume de Maxim Gorki...

Există taximetrişti care te duc într-un loc stabilit de-al lor (nu la destinaţie) şi-acolo, alţii, cu care sunt vorbiţi, te jefuiesc...

Plăcerea mea: revelion la televizor

Ne-a procopsit Dumnezeu şi cu înzăpeziri, inundaţii, cutremure!...

Mihail I. Vlad îmi scrie despre "prostituţia literară" din România...

Multe nume noi de Revelion '96: Monica Anghel, Laura Stoica, Vlad Fugaru (copilul lui Cornel Fugaru), Carmen Trandafir, Gabriel Dorobanţu, Liviu Vasilică... cântăreţi şi cântăreţi...

Apoi, alții vechi: Mădălina Manole (cu zâmbet ca de zahăr dulce), Viorel Costin, Maria Butaciu...

Revelioanele la televizor mi-au plăcut întotdeauna în România...

Puiu Dumitrescu ascultă muzică religioasă de la Muntele Athos (Grecia). Femeile n-au ce căuta la acest munte sfânt (le este interzis).

"Zurückgewiesen"

La granița cu Austria sunt dat jos din tren, în miez de noapte, de către vameşul austriac: "ZURÜCKGEWIESEN" (respins) mi-a scris pe paşaport. Cu doi saci de cărți după mine, plus o sacoşă cu haine. Mai mare disperarea! Într-o gară mică ungurească (Szege...?, cam aşa ceva), unde dau de alți trei români (întorşi de pe unde se aflau: Germania, Franța – făcuseră câte două, trei săptămâni de puşcărie prin Austria pentru trecere ilegală sau fără documente de frontieră), plus bosnieci tineri – vagabonzi, după războiul civil din Iugoslavia, prin Europa. Acum se întorceau acasă, dar ce casă, fiindcă le fusese distrusă de bombe! O pereche îşi vânduse copilul! Era trecut pe paşaport în Austria, dar lipsea la intrarea în Ungaria... Poliția i-a luat la cercetări. Grănicerii m-au amendat şi pe mine 15 $ "pentru că stau pe teritoriu unguresc". Sunt sfătuit s-o iau spre Bratislava (ca să ocolesc Austria) şi apoi Germania. Dar mi-a fost teamă, rămăsesem doar cu 101 dolari, dintre care unul, într-adevăr, găurit, ars de țigară. M-am întors: Budapesta, Bucureşti (venind cu naşul ungur până la Curtici: 2.000 de forinți, în loc de vreo 3.400 cât ar fi fost biletul normal tăiat în tren)...

Cu două ore înaintea decolării am cumpărat bilet de avion, clasa "business", 699 $ plătiți cu VISACARD în Otopeni (deci, se poate şi-n România!) un drum, în timp ce la clasa economică m-ar fi costat 705 $ dus-întors! Dar... m-a prins la-nghesuială

funcționara de la “Lufthansa” (româncă!) şi m-a taxat la sânge (poate şi din invidie că eu trăiesc în străinătate)...

În avion am nimerit lângă un neamț de 49 de ani, Alfred (?), care se-ntorcea de la Oneşti: se căsătorise cu o româncă, Florentina (de-aici a pornit discuția, când m-am recomandat Florentin), în vârstă de 18 ani (în timp ce copiii lui cu prima nevastă, care-i murise, aveau 30 şi 31 de ani!). Şi el a fost primul bărbat al Florentinei! Îi plăceau oamenii din România, pentru că față de Germania sunt prietenoşi, calzi. Zice că vorbeşte româneşte “mic” (voia să spună “puțin”!)...

În meniul prezentat în avion: vin francez “Merlot” “de pay d’Oc”, bere germană “Pilsner”... Aer mentolat prin ventilatoare, iar afară sunt – 51 de grade Celsius...

De ce nu se-nsoară nemții!

La aeroportul din München m-aşteptau Titu Popescu, nevastă-sa, Silvia, şi fetița lor. Am avut emoții cu vameşul german. L-am convins totuşi că nu rămân acolo, ci plec a doua zi în SUA...

Mă uşurez de jumătatea greutății din cei doi saci. Fac o baie la Titu şi mă simt mai om după două nopți dormite prin trenuri. Apoi, eu şi Titu ne-am cinstit mai mult, eu bere, el ceva tărie (coniac?), ca să-i scadă tensiunea...

Aflu că-n Germania, după divorț, soțul este obligat să întrețină fosta nevastă până la moarte (indiferent pentru ce motiv s-au despărțit!). Prin lege. Au fost mişcări feministe... De aceea, bărbaților le este frică să se-nsoare! Cuplurile stau împreună, dar fără acte, fără copii!...

În privința asistenței sociale, nemții sunt mai mult decât corecți – se exprimă Titu, față de America, unde se uită să-ți găsească motive ca să-ți taie şi “unemployment”-ul (ajutorul de şomaj) de şase luni (după ce eşti concediat)!...

“Estetica Paradoxismului”, de Titu Popescu, 1995, purtată în sacii mei, târâți prin trenuri, gări, avioane se lansează la Cenaclul Românesc din München. Era invitat “scriitorul F. S. din SUA”, care... tocmai el n-a venit! Se-ntrebau toți: “Ce s-o fi-ntâmplat cu el?!”. (un paradox la întâlnirea cu paradoxistul!)

3. CHIŞINĂUL, ORAŞUL CU CELE MAI FRUMOASE FETE

Mai-iunie 1997. Din nou, plecat în Europa.

Cum plutesc norii ăştia în aer! Trece avionul prin ei şi pe deasupra lor. Din depărtare, Pământul pare acoperit cu nămeți ori cu plapumă de vată.

Amsterdam via Boston

Când aeroplanul coboară sub nori să aterizeze la Minneapolis, parcă ne-am scufunda pe fundul mării cu un submarin! Lângă mine, un tip citeşte Stephan Frey, "The Vulture Fund", 1996, un "best seller" despre bisnisuri bancare pe Wall Street. Mafia albă (cei care fură pe hârtie). Hoți electronici. Am citit, odată, că unul s-a îmbogățit din transferarea zecimilor de cenți care rămâneau de la conturile oamenilor într-al său; de exemplu: 1251,432 $ deveneau 1251,43 $ în contul persoanei, iar 0,002 $ (două zecimi de cent) se mutau la el şi procedând aşa la milioane de conturi... Şi şmecherii se modernizează – ca să reziste în "meserie"!...

Omoruri pentru pământ în Dolj, scria Mircea Cantăr în "Cuvântul libertății". Şi am poftă să scriu un roman á la Rebreanu...

Când zbor şi privesc prin hublou, îmi imaginez cum m-aş ține, dacă aş fi agățat de aripă, în vântul creat de turbine şi-n soarele orbitor prelins pe metal...

Nu mai fusesem cu "Northwest Airlines", nici cu "KLM" (olandeză). Le încerc pe toate. De obicei, cumpăr la cea mai ieftină. Deşi la "Delta" am făcut "frequent flyer" ("client frecvent" şi câştig de mile la fiecare zbor, cu care, mai târziu, pot călători gratuit)...

În Boston ne coboară obligat, chiar dacă unii continuăm drumul spre Amsterdam. "Pentru securitate!", ni se explică...

Americani emigraţi în... România!

Ora 7:49 (Eastern Time), seara. Mă aflu deasupra Atlanticului (la 7 km altitudine). Oare, ce jurnal ar fi scris Radu Petrescu dacă trăia viaţa mea agitată, internaţională? Prin microfoane, stewardesa anunţă şi în olandeză. Seamănă cu germana, un pic mai rotunjită. Fiindcă nemţii când vorbesc, colţuros, aş zice răstit şi strident, parcă aruncă pietre din gură...
În locul unui sătuleţ nenorocit, transformat în centrul unei lumi, e mai palpitant să descrii continente, oceane şi ţări întinse...
Ce mă surprinde plăcut în proza lui Holban: eroina principală (Irina) nu e nici o frumuseţe (ca-n mai toate cărţile şablon), nici mediocră (ca oamenii obişnuiţi prinşi de Cehov şi de Gogol), ci o femeie "urâţică" (după exprimarea tatălui lui Sandu), fără personalitate, indecisă. Şi pe mine m-a atras descrierea urâtului (în unghiuri diferite de Baudelaire şi de Arghezi)...

Vreau să-mi pun jurnalul la punct. Atâtea goluri: călătoria în Franţa-Germania-Austria-Ungaria-România (1992), conferinţele din Brazilia (1993) şi însemnările marocane (1982-4)...

În avionul de Amsterdam nimeresc lângă un cuplu din Iowa. Părinţii fetei, americani fără nici un ascendent român, au emigrat în... ghiciţi?!... România! La Târgu Mureş. De doi ani sunt aici şi se simt bine. Iată şi fenomene inverse!...

Chişinăul cu fete trăsnet!

Ce-mi plac gogoşile astea cu varză (curechi, zic moldovenii)! Costă doar câţiva bănuţi, lângă autogara Chişinău. Mi se pare ciudată combinaţia: dulce + acru...

De-o jumătate de an merg şchiopătând. Stângul. Nu-i găsesc leacul. Par îmbătrânit...

Mă rup dintr-o lume (America) şi intru în alta (Europa).Trăiri diferite. Timpuri paralele...

În rapidul de Chişinău, un băietan din Soroca (pe malul drept al Nistrului) spune că pe vremea lui Brejnev era mai bine: slujbe asigurate şi se găseau de toate. Acum, el se ocupă cu micul trafic...

– Când vine primăvara, mă îmbolnăvesc!, zice G.

– ...?!

– Studentele îşi dezgolesc picioarele. Fustițele se ridică (ori se scurtează) mult, altele se crapă în față/spate ori lateral, dezvelind cotoaie albe până sus, tot mai sus; sexul frumos îşi provoacă inamicul masculin...

Chişinăul este oraşul cu cele mai frumoase fete (din câte-am văzut eu)!...

La "Gaudeamus" văd un film – tot american, nu mai scapi de ăştia, au invadat lumea!, subtitrat în rusă şi scris în română. Ca să împace ambele limbi. "Erotica" se numeşte (sexi-porno). Lângă mine, Lilia zâmbeşte, încremeneşte, nu prea ştie cum să reacționeze. Îi strâng degetele cu putere, îi încălzesc mâna...

Raisa n-a fost la demonstrațiile basarabenilor pentru independență şi conaționalii i-au zis că e MANCURTĂ. O-ntreb ce-nseamnă. Unul/una care nu ştie ce vrea, nu e pentru nația lui/ei; nepatriot(ă)...

Mă căznesc să citesc pe chirilică (cunosc doar literele de tipar, nu înțeleg scrisul de mână). Lilia mă corectează. Parcă aş fi un analfabet! Dar ea descifrează greoi cărți în scriere latină. Cât m-aşteaptă pe mine la spital, citeşte nuvele ruseşti de Kuprin. Eu răsfoiesc Topârceanu (şi iată cât a putut greşi un mare critic, Lovinescu, în privința satiricului poet!)...

Sora-şefă, care (vai!) îmi fac clisme (de patru ori marți-seara, o dată miercuri-dimineața) la Spitalul Republican din Chişinău, e drăguță ca o vrăbiuță. Mi-e şi ruşine de frumusețea ei când îmi dau pantalonii jos şi îmi întorc fundul, culcat pe o parte. Este micuță şi cu părul legat la spate, precum o coțofană.

De la distanță, parcă aş strânge-o în brațe. Mi s-ar topi la piept. Îndrăznesc şi-o întreb dacă este căsătorită!
– Nu.

Mă bucur în gând. Dau să zic ceva, dar amuțesc şi rămân cu privirea ațintită la dânsa. Observă că o plac. Zâmbeşte cu buze fragede şi minione. Ah, e-atât de dulce, că i-aş face-o declarație!...

Expresii basarabene

Moldovenii – mai şateni/bruneți. Rusnacii, ucrainenii – mai blondini, mai spălăciți...

Aici, încep să mă simt altfel, e sângele meu...

Îi înțeleg pe basarabeni ce spun, dar parcă vorbesc diferit: "Nu a lucrat telefonul", în loc de "nu a mers telefonul" (traducere motamo din rusă?).
– Cum poți să zici "nu a mers", îmi reproşează Laur, feciorul cel mare al gazdei, că n-are picioare telefonul să meargă!

Când le spun "Mulțumesc!", ei îmi răspund "Poftim!", în loc de "Cu plăcere!". În loc de "l-am avertizat" – "i-am făcut întâmpinare"!...

Fete trăsnet! Ți se ridică sângele în cap.
– Hai să te duc la rusoaice!, râde Laur.
– Dar să ştie puțin româneşte, ori engleză, ori franceză, ori spaniolă, ca să mă înțeleg cu ea, îi răspund.
– Păi da, mă-nțeapă Raisa, cu părul sur şi mintea-n cur! Rusoaice-ți trebuie ție?!...
– Şi cum faci, cum..., mă adresez lui Laur.

Acesta râde şi spune:
– Îi zici că e frumoasă ("crasivaia"), că o iubeşti ("ia liubliu tebia")... "mo-mo-mo"... "giu-giu-giu"...

Iar profesorul C., altădată, mă apostrofa:
– Păi tu vii la doctorat ori la femei?!...

Numai că rusoaicele noastre ne-au tras plasă. Noi aşteptam ca idioţii în staţie la "Ionel" – ne-am dus şi cu taxiul. Mă gândeam la romanul lui Gib I. Mihăescu (vâlceanul meu din Drăgăşani), "Rusoaica", şi de-aici curiozitatea de a cunoaşte "mai profund" una...
– Nu le dai bani, numai o masă la restaurant. Pe urmă, rezerv eu o cameră la un prieten (îi plătim)...

Excursie la Odesa

Odesa. 31 mai 1997.

Nici o problemă la graniţa moldavo-ucraineană (Kuciurgan). Tren cu bănci de lemn. Copii cerşind. Seminţe, gogoşi cu cartofi, "trubocika" (prăjiturică la cornet, cu nuci şi dulceaţă)...

Tighina şi Tiraspol, unde-au avut loc lupte între moldoveni şi separatiştii ruşi. Grupul Ilaşcu e celebru în lumea întreagă...

Ucraina e mare, pustie şi săracă. Stepă. Cazaci...
Răpănoasă Odesa la intrare. Oraş vechi. Ca oricare din România. Transport gratuit pe tramvai şi pe troleu pentru toată lumea!...

Schimb 100 $ pe 184 de grivni (moneda locală). Oraşul e curat, cochet. Restaurant pe malul Mării Negre. Cu Lilia, blonda traducătoare. Bere "Gösser", germană. Tot blondă...
1 iunie 1997.

Fanfară militară. Dansuri ucrainene (băieţii cu şalvari roşii, ca turcii, sărind căzăceşte; fetele cu marame de flori pe cap, zâmbind cu buzele rujate). Lângă monumentul lui Emmanuil de Richelieu, care a pus temelia oraşului (1804-1812). În rada portului, Ansamblul "Drujba" (Prietenia) cu dansuri ţigăneşti, evreieşti, americane, venezuelene, pe lângă cele ruseşti. Scările "Potiomkin" (amiral ucrainean) – câte, 200? Fete mici, ca nişte furnicuţe, se învârt în formaţie...

Seara, la Teatrul de Operă şi Balet din Odesa: arii din "Lacul lebedelor", de Ceaikovski, şi "Don Quijote", de L. Minkus. Printre balerine, şi-un nume moldovenesc: N. N. Vulpe (scris cu litere chirilice în program). Lili este încântată de arhitectura şi de design-ul teatrului (stil Viena baroc şi Renaşterea italiană). În timpul restaurării s-au folosit 12 kg de aur. Albul dă puritate balerinelor, castitate. Frumusețe. Fragilitate...

Poze lângă o "sofora japoneză" (pom sădit în anul 1835, cu crengile împletite ca toate visele!)...

Mâncăm cartofi copți umpluți cu carne. Pe stradă se vorbeşte mai mult ruseşte, decât ucraineana. Lili vorbeşte, discută, întreabă în stânga şi-n dreapta, dar nu-mi traduce! "Păi mi se pare atât de natural, îngâimă ea, încât uit că tu nu înțelegi nimic!"...

Ruşii-şi umflă nările cu vodcă şi pleacă la război. "Înainte pentru Patrie!" Şi, uite-aşa, au cucerit jumătate din lume. Rusoaicele beau şi ele vodcă, dar mai puțin...

Bănci pe plaja "Arcadia". Valurile mării parcă-s vii. Straşnic! Câte unul, negru, te-amenință, parcă-l împinge cineva. E seară şi privesc marea ore în şir...

Pe dig, iehovişti ne citesc din Biblie. Fețe destinse, calme...

Ne destrăbălăm, trândăvim etc. până la saturație...

"În tacu zace dracu!" spun basarabenii ("tacu" = om tăcut)...

Somn uşor. Vise plăcute. Cu picioare desfăcute...

Olesia o poreclea pe Lili... Smărăndița!

Blocat în Izmail!

Cu autobuzul (vai de mine!) până la IZMAIL, port la Dunăre (N-am găsit vapor Odesa-Constanța). Câmpuri

splendide de maci. Case solide, butucănoase, cu anul construcției pe frontispiciu. Hrişcă. Lanuri de secară...

3-5 iunie 1997.Izolați în Izmail...

Viza mea pentru Ucraina expiră. Nu sunt primit nici la hotel! Amin şi Aleluia!...

Ies parcă jumulit de păr din Ucraina. Controale. Suspiciune asupra mea şi a paşaportului meu. Telefoane la Vama maritimă: dacă mă lasă pe vapor (până la Tulcea). Polițistul e moldovean şi discută cu Lili româneşte, iar cu administratora ruseşte. Abia seara, pe la 7-8, suntem acceptați în hotel. Facem un duş cald.

– Dar unde vroiați să dormim, se sfădea Lili cu ei, "na ulița"?! (asta am înțeles-o şi eu: pe stradă).

Se zice că femeia ține o coastă de drac. Dar Lili are două! Ea mă caracterizează astfel: "Țigan aprins ca focul (!); "De mers nu poți, dar..."; "Burtă mare, mănânci cu poftă!"; "Ochi sticloşi..." "Spurcat! Te gândeşti numai la..." (Cică dacă scriu expresiile alea, ale ei, îmi rupe carnetul, aşa că şterg şi las puncte de suspensie!)...

În piața din Odesa întâlnisem un moldovean din Transnistria, vindea apă minerală, iar în gară, altul făcea speculă cu biletele de tren...

Alla Pugaciova s-a căsătorit cu Filip Kirkorov, tot cântăreț, bulgar, mai tânăr decât ea cu vreo douzeci de ani...

Basarabenii zic că noi, românii de peste Prut, suntem răi, că îi disprețuim. Ruşii le-au băgat asta în cap pentru a ne dezbina. Până şi Lili credea asta!...

Oameni cu dinți îmbrăcați în aur...

Alte expresii iubărețe basarabene, sub formă de distih:

"Te iubesc de nu mai pot,
Ca pe-un pui de curcă mort!";
"Te iubesc de nu mai pot,
Ca pe-un porc cu sârma-n bot!"

“Te iubesc la nebunie,
Ca pe dracu la cutie!”.

Cu “Rândunica” pe Dunăre

Mergem cu vasul de pasageri cu aripi portante subacvatice (“racheta”) *“Ласточка”* (Lastocica, în limba rusă, Rândunica) de la Izmail la Tulcea. Lili e încântată de peisaj. Părul blond îi flutură în vânt. Are nişte ochelari negri de mafiotă. Dată naibii!...

Vameşii din Izmail, moldoveni, mi-au vorbit româneşte. Sudul Basarabiei cu Insula Şerpilor au fost smulse de ruşi. Ce rusificat era oraşul! Un marinar lipovean din Ucraina învățase româneşte, îmi spune şi-o poezioară:

“Ro-mâ-ni-a, ța-ră mi-că,
De Ru-sia nu ți-e fri-că!”...

“Dacă nu te razi, nu te culci lângă mine! Să ai obrazul ca fundul de copil mic!”, mă amenință iubita mea Lili şi n-am încotro, mă conformez, pentru că mi se ridică nivelul... profesional!...

“Marea ți-acoperă şoldurile cu neruşinare!”, constat eu privind puțin gelos la Lili cum face o baie marină...

Lili s-a scăpat la “haraşo” (pe basarabeneşte: a dat de bine)...

“Dacă te căsătoreşti cu mine, te voi iubi şi în franceză şi în orice altă limbă!!!”, mi-a scris în jurnal o zână blondă, Lili...

– Unde te-ai pierdut, pui de turc??, întreabă la telefon d-na Goian.

– La Tulcea. Şi mergem la Constanța!, îngăimă Lili...

Muzică italiană (Toto Cutugno). Dansăm. Îi place.

– Mă-nmoi repede, zice ea...

O expresie a basarabencei mele: “Lasă jalea!” (un fel de “Lasă-te de fleacuri!”, “Fii serios!”)...

La Odesa am văzut tablouri mixte, realizate de doi pictori: unul, Kovalenko, picta numai marea, în timp ce altul, Marienko – vasele, clădirile...

Pe brațul Dunării, acum câteva zile, când am mers cu vaporaşul-rachetă: pescăruşi, pontoane, sălcii plângătoare, sate pescăreşti, un gât de şampanie cu Lilia, poze şi pozne în aer liber, maiak (în ruseşte, far)...

Lili m-alintă: "Țâgan de Oltenia!". Sunt bronzat tare... Constanța, Eforie Nord. Soare infernal. Arsuri pe umeri. Soluție contra insolației...

Întâlnire cu naşii mei: nu ştiu cum s-o prezint pe iubita mea Lili, ei închid ochii, nu insistă. De la gară, cu maşina 43 până la stația "Brotăcei"...

Pe litoral, la terase, degust diverse mărci de bere. Frumos. Plimbări pe malul mării. Baie. Săruturi pe nisip, în apă. L. este entuziasmată. Cică îi place România şi s-ar stabili aici: "Înțeleg limba, obiceiuri ca la noi!"...

"...după ce ai şi adormit. Nu meritasem măcar un sărut. E pustiu în jur...", îmi scrie frumoasa blondă un nou mesaj în jurnal. Îmi place când scrie ea, să văd ce simte, ce gândeşte. Citesc abia în ziua următoare, surprins, cu emoție, cu bucurie – între un tratament şi altul: bazin (în apă călduță şi sărată de ghiol, cu gimnastică medicală şi profesorul de sport dirijindune; eu mă bag şi cu capul în apă, mă bălăcesc ca un rățoi şi-mi intră sare în ochi, iar când o sărut, ea îmi zice: "Fugi de-aici că eşti sărat!"); baie de nămol, cu iod şi cu apă sărată (ieri, am cerut-o fierbinte şi leşinasem în cadă: eram grena, cărămiziu, toate culorile, se speriase infirmiera; mi-a adus apă rece să beau, mi-a pus pe frunte şi la ceafă un cearceaf înmuiat, iar eu făceam pe viteazul: "Aăă, eu n-am nimic!"); masaj (mă doare, dar suport, îi spun s-apese tare); diadinamice (de trei feluri, schimbând polarizarea)...

Tratament şi dragoste pe litoralul românesc

9-14 iunie: tratament ambulatoriu, şoldul stâng, spate. Mă răscoleşte boala. Noaptea nu pot dormi. Ah, şi n-am voie să intru în mare, mi-nfrâng greu dorința – altfel, aş anchiloza!... Seara, desculți prin nisip. E cam rece. Briza mării...

Basarabenii spun: "Nu dovedesc!", adică "Nu reuşesc!", "Nu pot!"; "Pentru tine, de lucru nu-i", în loc de "Pentru tine nu-i de lucru"; "Îl schimbă nevasta", în loc de "Îl înşală nevasta". Dar se înțelege...

– Eminescu nu e român, ci "moldovan", spune Lili, de la ruşi citire.

– "Moldovan" înseamnă român (precum ardelean, muntean, oltean), îi replic eu...

Iar la băi. Acasă m-aşteaptă o superfemelă (Aseară m-am făcut de râs!). O pun să cânte ruseşte: privesc cum mişcă buzele – "Katiuşa", "raz, dva, tri, cazacioc"... – nu pricep o iotă, o sărut pe gură şi ea zâmbeşte cu ochii ei albaştri. Stăm pe dig, rezemați de-un pilon: marea se zbate, iar eu o-mbrățişez pe Lili...

Pe plajă, femei despuiate (fără sutien): şi tinere şi babe...

"Azi, din nou, te-ai făcut de râs. Şi dacă mai prelungeşti aşa, te ameninț cu Chişinăul. De-aş fi soția ta, te-aş da în judecată şi te-aş hrăni numai cu smântână amestecată cu bere ca să nu mai ştii de hodină!"; "Nu cred că durerea îți poate provoca plăcere. Îmi închipuiam franceza o limbă ceva mai finuță!" – două paragrafe de critică pe care mi le-a scris în jurnal tot Lili...

La Ambasada americană din Chişinău răspunsul pentru vize se dă imediat: "NU". "V-am accepta, dar ne e teamă că nu vă mai întoarceți!", predică de la ghişeu chiar consulul, un mulatru urât, chel, diform, cu ochelari. Şi câte fete din ălea frumoase ca luna şi tinere, refuzate, nu s-ar fi culcat cu arătarea

aia părească, de care depindea destinul lor, pentru o viză! Depunerea dosarului mai costă şi 20 $ (mult, pentru un basarabean). Pe mine, ca sponsor al familiei, m-a dat afară ca pe-un gunoi, maimuțoiul de consul. Parcă eram un păduche sau un infractor!...

Când ies de la masaj, parcă-s bătut cu maiul şi-am pielea tăbăcită...

"Sunt şi la voi romăncuțe frumoase.", îmi mai scrie în jurnal Lili...

Mama îmi zice să nu mai scriu, să mă odihnesc şi să mă distrez...

Pe litoralul ucrainean (Odesa) era de două ori mai scump decât pe cel românesc (făceam raportare la dolar, când cumpăram ceva)...

L. mă îndeamnă să spun pe față că este... amanta mea!... "29.06.1997. Te iubesc, te aştept. Lili. (O lună de miere / încheiată / regretată)", îmi scrie L. în jurnal...

"Sex Museum" la Amsterdam

01.07.1977. Din nou la drum (să ai purcoiul de bani să te plimbi în toată lumea!).

Olanda, Amsterdam. Ce verde cretin, tembel din avion! Canale. Iarba mustind de apă. Cum dracu să nu crească aici vaci cu ugerul cât carul! În avion (compania "KLM") găsesc, în sfârşit, şi ziare de-ale noastre: "România liberă"...

Ce trenulețe finuțe, ce vaporaşe! Căsuțe solide. Mamăăă, ce de biciclete (şi alei speciale, pentru biciclişti)!...

M-am occidentalizat: nu mai vizitez catedrale şi expoziții ori muzee de artă, ci... "Sex Museum"! Un fel de istoric despre sex, lângă "Central Station". Şi femeile vizitează muzeul şi zâmbesc. Galeria Casanova. Un bărbat fotografiat cu un penis de-o juma' de metru. Pe bune! Penisuri sculptate, uriaşe. Secvențe din filme porno de început de secol...

Croazieră de o oră pe canale, cu “Holland International”. Explicații în olandeză, germană, engleză, italiană (în funcție de turişti). 100 km de canale, peste 3 m adâncime. Case pe apă, minione. Spațiu redus. Lupta cu apa. Arhitecturi de clădiri secolele 17-18. Turnul unei biserici din 1614. Casa Annei Frank (nr. 263), transformată în muzeu...

Băieți cu cercei în urechea stângă...

Îmi petrec noaptea în aeroportul Schipol: la hotel e prea scump: 136 de guldeni...

Un neamț care venea tot de la Bucureşti spunea să mă duc la “Damstraat” (strada digului), unde-i un bordel cu fete la geam, iar dacă perdelele sunt trase la vreuna, înseamnă că e ocupată, are client. Discuți la intrare cu “peştele”. Prezervativul e obligatoriu – contra bolilor. Prostituatele cică sunt emigrante...

Scriu pe sărite, ce-mi aduc aminte. Un jurnal neliniar. Fiindcă: n-am timp, n-am răbdare. Cândva, îmi strângeam notițele, pe urmă le aşezam cronologic. Acum nu mai pot – pentru că ar rămâne la stadiul de ciorne, niciodată redactate. Nici până acum n-am finisat excursiile-mi prin Europa (1992) şi Brazilia (1993)! De-atunci am schimbat tactica: mai bine fulgurant, rapid, neprelucrat (brut), dar sigur...

Dan Țopa a montat cu teatrul său “Emigrant la infinit”, în Târgovişte. Nici n-am ştiut, m-a informat M. I. Vlad. Ion Lucian, de la Teatrul “Excelsior” Bucureşti, părea interesat în “Păcală” al meu...

Am vorbit la telefon cu soția... ministrului Culturii, Ion Caramitru, d-na Caracaş. Era interesată de ”Metaistorie”, cică o va împrumuta lui Rebengiuc, chiar şi lui Beligan. Greu la deal cu boii zglabi! Nimeni nu se-ncumetă să-mi monteze primele două piese.

(Scriu în Aeroportul Amsterdam, în aşteptarea avionului de Washington D. C.)

Voi fi în "Personalități vâlcene"

Cartea cu interviuri de-ale mele, semnată de V. Balaj şi M. I. Vlad, trebuie să apară în toamna asta...

Deşi aveam "sinapsele" gata din '94, F. Vasiliu s-a grăbit să publice el înaintea mea un volum de poeme pillatiene într-un vers. Numai că ale mele iar sar peste cal: nu respectă regula (şapte silabe, hiatus, şase silabe), nu din dorința de-a infirma, ci pentru că eu compun aşa cum simt, neconstrâns...

Petru Minuț, de la Universitatea din Iaşi, vine la Congresul de la Craiova cu un articol despre funcții aritmetice (şi "Smarandache")...

Raisa e geloasă pe mine din cauza mutării cu L. Sunt surprins! (îmi zisese că-s "copil"). Mi-a returnat, nervoasă, cadoul (lănțişorul de argint). "Tu n-ai văzut că țin la tine? Voiai să-ți fac declarație?!" (Credeam că-i sunt indiferent.) Sunt antidiplomat cu femeile (m-am dat de gol!). Cam la fel mi s-a întâmplat în liceu, când o colegă (de la seria de fete), Marcela (Drăguşinoiu), a mărturisit altora că-i place de mine şi zvonul mi-a ajuns la urechi abia de banchet – când am îndrăznit s-o invit la dans. În rest, eram cu capu-n... matematicile mele. Vedeam în fața ochilor numai... cifre şi formule şi-mi pare rău de irosirea tinereții...

Cornel Moraru, vâlcean, redactor-şef la revista de cultură "Vatra" din Târgu Mureş, la telefon. Cu-o jumătate de gură a silabisit c-o să-mi mai publice <u>câte</u> ceva...

N. Rădescu, de la Universitatea Craiova, a inclus "Funcția Smarandache" în tomul său de teoria numerelor...

Dl Cucu, de la Teatrul "Licurici" din Chişinău, citeşte "Păcală" al meu (am făcut conexiunea prin Raisa)...

Dr. Şcerbacov, ucrainean, de la Institutul de Matematică din Chişinău, afirmă că a primit de la Moscova ("Referativnyi Zhurnal") un articol despre "pătrate magice de tip Smarandache" spre recenzare...

Revista “Basarabia” s-a rătăcit la familia prof. univ. Ion Goian, conducătorul meu de doctorat. Voiam să-i contactez redactorii...

La Uniunea Scriitorilor Moldoveni l-am întâlnit pe Nicolae Rusu, prozator, care mi-a dat cu dedicație două cărți de-ale sale, iar eu m-am revanşat dându-i “Fugit...”...

De când cu L., nu mai îmi ardea mie de nici un doctorat. Parcă eram de 20 de ani, un băietan, dar mi-am impus să termin...

Petre Petria va scoate a doua ediție din “Personalități vâlcene”, în care-mi va include şi activitatea matematică...

Uraaa! Am terminat doctoratul!

“Vecina de lângă casă
Niciodată nu te lasă!”
(râde la telefon Tania Oprea)...

La Ambasada Ucrainei din Chişinu atâta alergătură pentru o viză de trei zile numai (plus 30$ şi 10 lei moldoveneşti)...

Iavaş, iavaş!, după doi ani termin doctoratul (credeam că sunt un veşnic candidat). Aveam nevoie de-această diplomă pentru a prinde un post în învățământ. DĂ DOAMNE, că m-am săturat de nesiguranță! (27 iunie 1997)...

Am ambiția ca acest jurnal să fie cea <u>mai lungă scriere din literatura română</u>, a atins deja 3000 de pagini...

Cartela telefonică în România. Se evoluează. 40.000 lei...

Banchet mare la restaurantul FLONA. Sărbătorim doctoratul meu. Până la două noaptea. Vin şi doamnele (Tamara, Lili, Olesa) spre sfârşit. Şi ce mă bucur!...

Scriu pe-un şervețel sintagme de la petrecere...

Începem cu <u>gustărica haiducului</u> (vorba lui Marin Vasile)...

Au participat şi Iuri Reabuhin (academician rus), Mitrofan Cioban (membru corespondent al Academiei), Petru Minuţ (conf. dr. la Universitatea din Iaşi) etc...

"Citeşti puţin şi gândeşti mult" (nu invers) – Luzin, matematician rus...

La Chişinău, am văzut "Însemnările unui nebun", de N. Gogol, în interpretarea Teatrului "Mihai Eminescu" din Botoşani. Câtă asemănare/deosebire între autor şi Popleşkin, personajul central?...

La Bucureşti, Studioul de Teatru "Casandra", studenţii lui Al. Repan interpretează "Ei, drăcie!", după Carlo Goldoni... Se-amuză Lili, Sila, Victor. Intrăm fără bani (cu invitaţii)...

Precupeanu, decanul de la matematică din Iaşi, zicea despre mine (lui P. Minuţ) că-s talentat, dar superficial...
Şerban Codrin, haijin valoros, contestă haiku-ul meu (care nu vrea să respecte regulile!).

După ce vom învinge, nu vom mai întreba pe nimeni dacă avem dreptate! (ziceau romanii)...

Prin ce ţară trec, iau câte-o casetă cu muzică şi vederi... Din Odesa, am cumpărat ВЕСІЛЛЯ. НА ПАНСЬКІЙ ТОРІ, care-mi cântă în maşină de m-ncălzeşte… şu şu şu şu… cu chiotele lor abţinute, cu sincope… şi parcă le văd sufletul. Am vrut ceva în ucraineşte, nu ruseşte şi Lili mi-a ales...

Craiova-Bălceşti cu rata

De la Craiova, m-am dus la Bălceşti cu rata. Ca pe vremuri. Lumea nu mă mai cunoaşte. Au răsărit puştani şi puştoaice, au murit vârstnici…

Aceeaşi şosea pe care am străbătut-o de mii de ori: du-te la liceu, du-te la facultate, du-te pe la ţară (de la oraş). Şi oroarea pe care o aveam la aglomeraţia din maşină, călătorind mai totdeauna în picioare, şi căldura înăbuşitoare, şi praful îmbâcsit, sudoarea pe faţă, fumul pe care-l mai arunca

motorul… Câteodată, rămânea şi-n pană, şi până o repara şoferul, ne aninam de copacii de pe marginea străzii – odată s-a-ntâmplat de-am nimerit chiar în livada din Motoci...
Vino de la liceu, vino de la facultate, vino de la oraş...

Drumul asfaltat (în sfârşit, Doamne, după ani care au durat… secole!). Copii pe biciclete, pedalând pe sub cadru. Vaci. Băbuțe cu bastoane (tineretul a fugit la oraş). Cai păscând. Salarii amărâte. Toți se-nchină (pe glob) la zeul banului...

Evoluăm încet spre post-cultura din Occident. Chiar există reacții antiromâneşti în România. Realitatea depăşeşte orice ficțiune!...

"Eu nu sunt român, ci filoromân". (G. Călinescu)...
– Şchioapeți mătăluță!, îmi zicea Lilia...

Revăd nişte însemnări din circuitu-mi european: România, Basarabia, Ucraina, Olanda. Parcă am fost în paradis, mai ales săptămânile acelea cu Lili. (Mieroase) M-a făcut să mă simt ca un adolescent...

"Stilul e omul!" – cine-a scornit-o?...

Literatura – baloane de săpun?!

– Literatura ta…, mă apostrofa săracul Dumitrescu, îți pui pene artificiale de păun, care sunt baloane de săpun. Matematica e baza, te lansează internațional. Uite, am nişte modele la geometriile tale mixte – cu care să rămâi...

Tragismul oamenilor mari...
– Why are you unhappy?
– I have no reason to be happy...
– Tu nu-mbătrâneşti deloc?, mi-a zis Covrig (Marin), coleg de generală şi de liceu?
– N-am timp!...
Am început s-alerg, ceea ce-i un progres pentru piciorul meu. Am slăbit vreo 7-8 kile. (Lili m-a slăbit aşa rău!)

Mă mişc mai lejer...

– Să te scoli de la masă flămând, mi-a îndrugat, ca să nu te-ngraşi la loc. Nu-mi plac bărbaţii burtuhănoşi... (Şi-ntr-adevăr, m-am văzut într-o poză – luată prin surprindere de Lili – ce umflat eram, şi-n burtă parc-aveam o minge! Cu-atâta osânză pe mineee…)

Băile de nămol şi apă sărată de la mare încep să-şi fac efectul. Durerea de reumatism (sechelă traumatorie, diagnosticul) mă lasă. Încheieturile parc-s unse, nu ruginite. Când o să-i scriu mamei, ce-o să se bucure (că plângea când m-a văzut… că merg şchiop)...

Mama-Tina, la 72 de ani, are părul negru. Nu şi l-a vopsit niciodată. La ţară… Tata-Lecu împlineşte 80 de ani şi mai merge şi el (prin curte). N-a chelit deloc. Cu un păr mai alb decât zăpada...

"Ei fac politic ziua, ele – noaptea." (Oamenii politici conduşi de neveste.) "Dragostea e oarbă"...

Mâncat la Chişinu AGRIŞ (fructe acrişoare de care nu mai văzusem)...

"Tata conduce, dar mama hotărăşte!" (cam aşa e-n familii: bărbatul e capul, dar femeia e gâtul care suceşte capul!)...

Moisil la o conferinţă despre, "Influenţa ultrasunetelor în creşterea mazărei", care nu se mai termina: Moisil tot fierbea în scaunul lui… Până la urmă, se ridică şi, cu vocea lui groasă, apăsat, zice:

– În concluzie, tovarăşi, ştiam pân acum că fasolea este sonoră. Astăzi am aflat că mazărea este ultrasonoră!

Au râs toţi. Au aplaudat. şi adunarea s-a încheiat...

Tot Moisil, când era vorba de comasarea catedrelor universitare, spunea:

– Propun să se unească catedrele de geometrie, geografie, geofizică, geochimie şi să fie pus şef de catedră Geo Bogza!...

Dan Brânzei, matematicianul de la Iaşi, la chefuri, e neîntrecut în poante. De dimineaţă până seara...
– Dacă vine acuş la tine o rusoaică de-aia cu picioarele lungi şi fusta pân' la cur… beleşti ochii cât cepele-n cap!, îmi spunea Raisa...

La "Hanul lui Manuc", în Bucureşti, bând bere neagră cu Victor, Sila şi Lili basarabeanca...

"Beau până cade nevastă-mea sub masă!"...

"Cea mai bună minciună e adevărul."...

Cu Victor, văru-meu, vizităm expoziţia de la Muzeul Literaturii: 40 de ani de la înfiinţare (prin grija D-nei Flueraş)...

Graniţa româno-română! (pe Prut)...

Fac multă muncă de secretariat, pierd timpul… expedieri, scrisori, arhive. Nu mă pot angaja în cercetări grele, prelungite.

Criza de la mijlocul vieţii

Vara lui 1997.

La Ambasada Americană din Bucureşti: 80% din bărbaţii de origine română veniţi din SUA îşi aduc soţii tinere (10-20 de ani diferenţă de vârstă) din România. Ei cumpără tinereţe, ele – viză occidentală (şi totul tacit, de acord mutual). Sunt nevoit să le calc şi eu pe urme! (curând)...

La Chişinu m-am dus la Teatrul Naţional să văd o piesă de Gogol. Pe scări întâlnesc o tipă cu ecuson în piept Tatiana Popescu, ceva organizatoare. O acroşez să întreb de directorul Vutcăriu de la "E. Ionesco".
– Nu ştiu româneşte! Dă din cap. (Băi, dă-l dracu!)
– Dar numele ăsta?, îngăim.
– Soţul, ştiţi e moldovean – îmi răspunde pe franţuzeşte. (Bravo, nene!)...
– Oh, îmi vine să urlll… că pleci!, scâncea basarabeanca mea.

M-a dus pân la gară în Chişinu. N-a aşteptat să plece trenul şi-a părăsit peronul.

– Nu-mi plac despărțirile!, îndruga.

N-am avut de la cine-mi lua rămas bun şi nici cui face cu mâna. Priveam în gol, cuprins de amintiri când vagonul s-a urnit cu un zgomot brusc...

Pe urmele lui tată-mare, Mandache, care-a ajuns cu războiul (contra ruşilor) pân' la Odesa. A fost rănit în bucă de-o schijă a unui obuz, ne povestea el, dar, pe vremea ceea, a fi luptat împotriva ruşilor era o crimă!...

Puiu D. mă povățuia:

– Să nu rămâi singur, că te scrânteşti. Însoară-te iar...

„E ca un flăcău!", mă lăuda Lilia referitor la…(De-aia am slăbit atâta!)

18.07.1997.

Încep să primesc scrisori numai cu "Dr. Smarandache", "Dear Dr. Smarandache"… parcă mă perie, mă mângâie pe la mustăți!...

40-45 ani. Middle life crisis (criza de la mijlocul vieții). M-a prins, nu se putea să nu fie! Prevăd multe schimbări anul acesta în viață-mi. Una bună (doctoratul terminat), alta rea (sau poate bună) – mutarea din casa nevestei. Postul. (?) Divorțul. Recăstoria. Altă mutare...

Who knows!

Gara din Chişinău

Catedrala din Chişinău (prim plan, turnul clopotniței)

Teatrul Național "Mihai Eminescu" din Chişinău

Amintire din Chişinău cu statuia
lui Ştefan cel Mare

4. AŞ TRECE OCEANUL PENTRU TINE

7.12.1997.

“I cross the ocean” pentru Lilia, vorba unui cântec. Dacă pică avionul acesta (oh, de multe ori m-am gândit la asta!)… se termină cu forţa (energia) smarandachiană...

Mă duc în Europa să… mă-nsor! şA doua oară (până acum!)ț

Arde cămaşa pe mine să mă-nsor!

Elevilor americani trebuie să le aplici psihologia lui Skinner, privind behaviorismul: pedepsirea imediată a faptelor rele, ca să simtă şi să facă legătura cu consecințele care urmează...

M. Eliade vorbea studenților americani cu accent francez! Ce ştiau ignoranții ăstora cine era bătrânul dascăl!...

18.12.1997

Păi se putea! Pierdut legătura de avion în Zürich. Şi m-aştepta lumea la aeroport în Otopeni… Agenția (“Swissair”) mi-a dat trei minute de telefon gratuit (s-anunț) şi un bon la restaurant de 31 CHF. Opt ore aştept în aeroport, şi-ajung la Bucureşti la miezul nopții...

Un tip, truckist (şofer de camion) român pe lângă Abaheim, îmi zice că semăn cu „Ciorbea”, care-i slab, brunet, cu ochelari!...

În Zürich plouă, e-nnorat, cețos. Din avion vedeam căsuțe cochete, aranjate...

Jack Keronac a fost un alcoolic, frecventând pătura de jos a societății, şi scriind poeme de simpatie (față de drogați, homeless-i, hobos – cei fără slujbe/fără case). A călătorit de-a lungul Americii, publicând celebra-i carte “On the road” (în Editura “City Light” din San Francisco, oraşul în care acum o stradă îi poartă numele). Stil puternic, vibratoriu, imaginativ.

Alte volume ale sale: “Dharma Bums”, “Big Sur”. Neorganizat, necalculat stilul său. Opera sa: un fel de cronică a Beat Generation – oamenii care întorcându-se din război (al doilea mondial) n-au unde locui, n-au servicii… Şi-mi vin in minte versuri din Alecsandri “şi vezi cerşind eroii României” (care se-ntorseseră din luptele de la Plevna).Victorii dureroase.

Vreo 15-30 de poeți americani au fost reprezentanți ai acestei mişcări. Neil Cassady l-a acompaniat pe Keronac. Alții: Gregory Carso, Allen Ginsberg. Ultimul, faimos datorită volumului “Howl”. Caracteristici: tenacitate, prinderea oamenilor exuberanți, filozofie epicuriană (trăieşte pentru astăzi; simte nectarul vieții şi abandonează legile societății).
A.Ginsberg a murit anul acesta (arătat şi la televizor). Se cam scrântise în ultimul timp…

Mulți tipi cu telefoane celulare la ureche în aeroport. Businessmen? Rapiditatea obținerii/transmiterii informației contează...

În avion am întâlnit pe Ryan Clemens, editor al ziarului rural “Bridger Valley Pioneer”, în zona Lyman din Statul Wyoming – autor al unei rubrici satirice şi de ştiri locale. Mergea să-şi întâlnească girlfriend-ul din Berna...

Mă fură… peisajul. Văd două grecoaice drăguțele (am crezut că sunt române): cu părul negru păcură, tenul oacheş. Intru în vorbă cu Andreani – fata zâmbeşte, e studentă la medicină în Franța (vorbim franceză, vreau să practic limba să n-o uit)…

Picotesc ca o găină cocăită...

Arde cămaşa pe mine să mă-nsor...

Au greşit ăştia la “Swissair” şi mi-au dat boarding pass la clasa de busines! Şi chiar primul număr: 1A...

Îmi planificasem să merg cu avionul până în Bucureşti, iar de aici s-mi continui drumul către draga inimii mele cu trenul până la Chişinău. Aveam să plătesc cu o răceală zdravănă, căci CFR nu se compară căile ferate europene!...

Poezie şi medicamente!

19-20.12.1997.

Frig de-mi îngheaţă creieri-n cap! În Bucureşti. Tremur de frig şi-n Rapidul 663 spre Iaşi. Îmbrăcat. Beţivi şi fumangii în compartiment. Încep să cânte. Apoi să chiuie. De la Buzău rămân fără loc. Duhneşte atmosfera de alcool. Un tip mă invită să beau şi eu votcă. Mută sticla de la bot la bot. Refuz (mi-e silă de ei cum arată)...

23.12.1997.

Tensiune scăzută: 90 cu 65. Nu mă ştiam hipotonic, am belit-o! Mi se prescrie cafea şi alcool (ceea ce evitam eu) şi medicamente ruseşti (?)… citramon… pentru dureri de cap şi ameţeli. Eram alb ca varul în rutieră şi cucăiam pe spătarul scaunului din faţă… cu rucsacul ud de ploaie pe umăr.

Poetul basarabean Nicolae Costenco, care-a făcut Siberia pentru nişte poezii scrise înainte de război, zicea:

„Când văd un urcior cu vin
Scot căciula şi mă-nchin.
Nu mă-nchin c-aşa se cere,
Ci să nu-l iau n-am putere.
Că mă-ndeamnă toţi aşa:
«Ori îl iei, ori nu-l lăsa!»”...

Taras Bulba, erou ucrainean din cartea lui Gogol (bulba – ceapă), către fiu-său, care se dăduse de partea polonezilor (îndrăgostit de-o poloneză foarte frumoasă) în luptele cu ucrainenii: Eu te-am făcut, eu te omor!

Un arab şi-un român se prezintă:
arabul: “Aş Hali Salam”.
românul: “Aş Hali Şi Eu, Dar Nam!...

Uneori e bine să întreci neîntrecutul. “Cel care a inventat roate nu s-a temut să-ntreacă măsura” (proverb rusesc)...

26.12.1997.

Vitamina iE şi Bé! Pân' la fund…

Vinul = sângele lui Hristos. Coniacul = băutura Dracului...

Mostesquieu: "Dacă triunghiurile ar fi avut un Dumnezeu, l-ar fi făcut cu trei laturi."...

Nu e vina mea şCă m-am îmbătatţ, e vinul tău...

Ştefan cel Mare la poarta casei Răreşoaiei:

– Deschide.

– Nu deschid, că bărbatu-meu nu-i acasă

– Deschide, Răreşoaico

– Nu deschid

– Hee, dac-ai şti tu cu ce bat eu în poartă!...

Cică Petru Rareş a moştenit cel mai mult din calitățile marelui său tată – în comparație cu Ştefănel sau ceilalți urmaşi. Personalitate ca Ştefan cel Mare se naşte o dată la 500 de ani...

Biserica Sf. Teodosia, construită în 1895 de arhitectul Bernardazzi, a fost transformată de ruşi, pe vremea comunismului, în sală de sport (Chişinău)...

"M-a călcat ursul pe-o ureche!"

Îi cânt Liliei o serenadă, şi exclamă:

– Parcă te-a călcat ursul pe-o ureche! (Mă simt… flatat.)

Basarabenii zic: "Te duci să-l întâmpini la autobuz", în loc de "Te duci să-l aştepți la autobuz", dar se înțelege...

Cu căciulă din nurcă şi hareoc (în rusă; un animal) şi palton cumpărat de la Moscova, Lilicika mea pare o… cazacioaică! (Aşa o enervez, iar ea se supără.)

– Parcă-ai fi venit din fundul Siberiei!, adaug.

28.12.1997.

Opt zile locuit la o familie de ruşi (D-na Tasiu) în Chişinău, cu Lilia, în TeleCentru, pe lângă Turnul de Televiziune…

Lilia zice că am slăbit şi-a rămas din mine numai nasul!...

“Ducă-se dracu totul,
În viaţa asta, n-am nevoie de nimic!”
(Valerii Leontiev, cântăreţ rus)...

“Picioarele se termină, şi fusta nu se-ncepe” (Gheorghe Urschi, comic basarabean)...

Basarabencele s-au scăpat la negru...

“Mă duc, doamne la măritat
Să-mi caut şi eu un bărbat,
Unul mic şi mărunţel,
Să fac eu ce vreau din el:
Când o dată oi striga,
Să stea drept în faţa mea.
Of, Doamne, m-am măritat,
Mi-am luat şi eu un bărbat,
Unul ’nalt şi făcut bine
Face el ce vrea din mine:
Când mi-arată biciu-n cui,
Stau eu dreaptă-n faţa lui!”
(cântec basarabean)

Inga şi Lilicika mă poreclesc FROLIN!...

Poezioarele Ingăi (clasa a IX-a, Chişinău):

Pe băieţii cei de azi
Poţi să-i strângi cu sacu’
Şi, aşa împachetaţi,
Să-i trimiţi la dracu!

Dacă n-ar fi fete
Ce-ar face băieţii?
Ar umbla pe stradă
Şi-ar pupa pereţii!

Discuţii telefonice cu: Nina Jovu (interviu pentru “Literatura şi Arta”), Arcadie Suceveanu (vărul matematicianului Vasile

Suceveanu), Emilian Galaicu-Păun, Dumitru Matcovschi, Nicolae Popa (nu era acasă; a răspuns nevastă-sa), Nicolae Rusu...

Întâlnit pe Nicolae Esinencu la Uniunea Scriitorilor Moldoveni şi unul dintre Ciocani (nu Anatol)...

Galaicu Păun m-a condus la tren.

Esinencu-mi zice: "De-aia nu ne unim cu voi, că ne luați femeile!" (apropo de Lilia)...

Cu TRADEM – între vis şi realitate

Mi-am luat doctoratul la 43 de ani, precum Camil Petrescu (şi el interesat de matematici)...

"Nu mă-ntreabă nimenea
Cât de rău mă simt,
Cât sunt eu de singurea
Astăzi pe pământ."

(Lilia, în urma unei mustrări ce i-am făcut în Gara de Nord).

O frumoasă poezie a lui TRADEM, "Ursarul", amintindu-mi de o nuvelă gorkyană cu un cerşetor.

"Umblase mult prin sate şi câinii îl lătrase,
Mâncase câteodată, de multe ori răbdase;
La cârciumi şi prin bâlciuri, de-un şir întins de ani,
Cânta, jucându-şi ursul pe codri şi pe bani.
Bătrân dănțuitorul, bătrân şi cântărețul
Şi rare ori de milă îi răsplătea drumețul
Artistu-n patru labe, maestrul în toiag,
Mergeau, tăcuți şi jalnici – pribeag lângă pribeag
Şi obosiți de cale, lăsând în urmă satul,
Pe câmp sau prin frunzişuri dorm unul lângă altul."

Duioase, triste versurile lui Traian Demetrescu:

"Sunt unii care n-au nici dreptul
Să plângă pentru ce îi doare.".

Ireversibilitatea timpului:

„Iubiți-vă! Viața trece
Ca adierea unei seri;”.

(Din „Traian Demetrescu între vis şi realitate”, antologie de poezii şi critică literară, prefață de Alex. Macedonski, ediție îngrijită, tabel cronologic, postfață şi bibliografie de Marian Barbu; Editura “Scrisul Românesc”, Craiova, 1996.)...

“Creşte dovleacul, se usucă vrejul!” (apropo de unul căruia-i creşte burta, dar i se usucă… dula!)...

Teoria leneşului:

“Cum mănânc, cum mi-e somn,
Cum mă trezesc, cum mi-e foame!”...

Mănânc, de curiozitate, fructe PAPAYA, cu nişte sâmburi mici cât căcărezele de capră, iar “carnea” dulce ca pepenele...

Poezii chiar prea cuminți, de aceea incolore, didacticiste, moraliste scrie un fost coleg de liceu pedagogic, în prezent profesor de filozofie la Tr. Severin, Gheorghe Florescu – de peste Olteț de mine, în “Năzuințele” care m-au debutat...

Şi Barbu (Ion) a fost singur la părinți (Smaranda + Constantin Barbilian). Şi Barbu a fost suplinitor (profesor). Şi el se trage din Macedonia ori Albania. (M. Barbu, S. Barbu, “Simbolistica poeziei lui Ion Barbu”, Editura “Spirit Românesc”, Craiova, 1997). Dar fiindcă a purtat centura diagonală legionară, oculta străină caută să-i coboare valoarea...

Un alt matematician-poet, şi prieten: Mihály (Mihail) Bencze, din Săcele, cu volumul “LÉLEKVÁNDORLÁS”, Fulgur Kiadó, Braşov, 1996; poeme în ungureşte din perioada 1972-1996, cu o poză “medievală” a autorului. Înțeleg şi eu 2-3 cuvinte pe care le subliniez <u>ştudom</u> (“ştiu”), park, agóniaț. Unele titluri conțin formule chimice “$C_{17}H_{12}O_3N$” sau “H_2O”, ori fizice “$E=mc^2$”; nuanțe matematice “Φ”, “XYZT”; personalități muzicale, artistice: “Vivaldi”, “Michelangelo”,

“Schubert”, “Salvador Dali”, “Sütö András” (scriitor maghiar), “Brassó” (Braşov, oraş) etc...

Ziua (re)căsătoriei

13.01.1998

Ziua căsătoriei (sau Lăsătoriei).

– Cine-i (ne)fericita?

– Lilicika!

– Unde?

– La Bălceşti.

şZiua recăsătorieiț.

“De când m-am căsătorit mă simt mult mai bine decât aă fi amantă. Ştiu, că chiar dacă se uită la femei cu fusta scurtă, tot cu mine şi de mine va avea nevoie. Las-că nu mă supăr, înțeleg eu.” (Lilia).

“Te gândeşti: vai, ce soție deşteaptă, tânără şi frumoasă mi-am luat. Pe asta n-o duci de nas, se simte la distanță.” (Lilia)

Eu vreau o soție care: e bună gospodină (mâncare, curățenie, spălat, călcat); mă iubeşte şi alintă; mă ajută în activitatea-mi creatoare (mate, literatură, pictură/grafică) pe post de secretară; cuminte (nu mă înşeală prea des)!!...

“Numai câte o dată? (Glumesc) Vreau un soț care: să mă iubească la nevoie; să nu fie alintat şi mofturos; să nu-mi caute mod în papură; să mă ajute şi din când în când să-mi spună, cât de mult mă iubeşte; îmi place să-l văd cu verigheta pe deget. Face impresia unui soț iubitor, atent, care ține mult la familia sa.” (Lilia)...

Cei care scriu poezie haiku se numesc… hai cu-rişti...

Eu merg pe 44 de ani, Hristos a murit la 33...

– Ce ştii în ruseşte?

– Tac şi cac! (“Aşa” şi “cum”)

Din nou mă-ncearcă o plictiseală, o viață searbădă, cumva metafizică, pe care n-o pot defini.

Mi-au apărut cinci cărți în 1997

15.01.1998.

La operetă, Teatrul "Ion Dacian" din Bucureşti, cu Lili, Victor, Sila. "Gondolierii", de Arthur Sullivan. Libretul de W.S. Gilbert. Slăbuț, diluat actul întâi. Actul doi mai sprinten. (Cu-o seară înainte dormisem ca mort-obosit de-alergături după acte). De-un deceniu nu mai văzusem operetă (excepție Odesa).

Aluzii totalitare: secera şi ciocanul: însemnele BARATARIEI, o țară imaginară în jurul Veneției. Egalitarism. Doi regi domnesc în acelaşi scaun domnesc. Muzica: inflexiuni din Verdi. (Ne mai aerisim auzul. Luăm o porție de suflet în nări.)

= Scriu pe-ntuneric =

Mai mulți actori şi orchestranți decât spectatori!

16.01.1998.

Lily obține în numai două zile viza americană de emigrare! Nici nu speram. Iar la trei ore avionul meu zbura spre Zürich...

Dimineață bogată. Schimb de cărți şi reviste cu Viorel Gh. Vodă, Mihai Prepeliță, soția lui Dan Țopa mi-aduce caseta cu "Emigrant la infinit", regizat de studenții de teatru târgovişteni...

La şase dimineața, în gară, întâlnesc pe Anatol Ciocanu, redactor la "Glasul Națiunii", poet. Cică mi-a publicat versuri (dar eu nu ştiam!), şi pe eseistul Mihai Cimpoi. Ion Goian mi-aduce "Collected" (vol. II), tipărite de Universitatea din Chişinău...

Cinci cărți apărute anul trecut. Posibil încă două. Soluții la probleme de geometrie din manuale şcolare şi cartea de interviuri cu Veronica Balaj şi Mihail I. Vlad...

Escală la Zürich

16-17.01.1998.

Am o vanitate-n mine să-i trimit vederi Rotarului (prof. univ. dr. Ion Rotaru, de la Universitatea Bucureşti) de oriunde mă aflu. Amsterdam. Zürich… Pam-pa-ram!...

Las un bagaj în aeroport (4 FE) şi cu un trenuleț ajung la Gara Mare. Apoi hoinar pe Bahnlofstrasse. Un francez îmi zice că-l ştie pe Viorel Moldovan, fotbalist în Elveția, şi în selecționata României...

Schimb 30 $ (la rata de 1,44 franci elvețieni)...

Umed. Cald. Singur cu căciulă prin oraş. Culori (mov, negru, roşu). Ordonat. Curat. Luminos...

Prețuri de nu te poți apropia (depăşesc pe cele americane!)...

Zürich: capitală bancară şi economică a țării. 110.000 de locuitori. Dialect german. Totuşi mă-nțeleg în franceză (o vorbesc nemții) şi engleză...

Mă simt bine ca plimbăreț cu mâna-n fund! Dar nu scap de complexul meu țărănesc… cu dat dracu!...

Ajung brambura lângă lac. Becurile de pe celălalt mal. Clipocitul apei...

Singur. Şi iar singur… Cum mă depărtez de Lily, mi-e dor de ea; iar când suntem împreună mă enervează...

Piese teatru după: Robert Nursil (am citit "Cacania" lui), Fr. Dürrenmatt, Patrick Süskind şi-un anglofon: Martin McDonagh...

Operă de: Lehár, Donizetti, Weber, Rossini, Knussen...

Cu aparatul de fotografiat nedespărțit. Cu rucsacul în spate. Cu palton şi fular (lumea se uită curios la mine). Ce catedrală mare! (Grössmünster) Nume românesc(?), cântăreț la pian în Cabaretul "Maxim" (Romika Marian): şi poza unui mustăcios cu ochi căprui se expune (seamănă român)...

Scriu cu economie...

Oamenii străzii. Tramvaie...

Înnoptez la un hotel cu bar (“Splendid” pentru 70 FE.

Bitte läuten und hier warten. Danke. (Sunați clopoțelul)...

Trăiesc în lumi paralele...

Reclame în germană, engleză, franceză, italiană (Viva la Vida!)...

Turnurile ascuțite, gigantice ale bisericilor. Pescăruşi hurucăind dis-de-dimineață. Apoi pe balustradă. Mersul de-a lungul canalului...

McDonald’s (cu junk-food), Pizza Hot şi-aici (ca şi-n Bucureşti)...

Subteranul din fața gării. Vitrinele strălucind de curățenie. Cumpăr fructe LITSCHI, aduse cică din Madagascar (îmi vine să pronunț madamgâscan) cumpăr ½ de kilogram. Galerii. Picturile lui Graziano Marini gălbenicioase cu linii intercalate), ori şterse (Zoran Music), ori curate şi albastre-roşii (Sebastian Burckhardt), ori în pete/jocuri de penel (Antoni Tàpies)...

Dau de strada Beethoven (1770-1827)...

Amintiri cu tata-mare

Mi-am luat o nevastă scumpă! 700 $ vizita medicală în Bălceşti (pentru căsătorie), vreo 300 $ viza americană (obținută, incredibil, în două zile de la depunerea actelor)/petiție/şi-altă vizită medicală. Într-adevăr, Lily mi-e scumpă...

Orice s-ar zice, sunt un împătimit al cărții, mă risipesc în oameni, sunt un idealist (ca săracul Puiu Dumitrescu, prăpădit recent), îndrăznesc să mă laud: nu chiar apostol cultural...

Wittenstain îngrijea de trandafiri, şi-n acelaşi timp îşi construia opera...

Birlic, un amic bălceştean din copilărie, îmi trimitea un bilet prin Ada:

“Tata-mare al tău zicea:
Mandea bea, Mandea plăteşte,
Mandea fuge iepureşte.
Iar când mergea la selector
Şuştoi maică prepelița
sau:
Zât, că te flanfuştără
Conțu zânzania.”

I-am transmis vorbă să-mi scrie şi altele.

Tată-mare de la vale era un drag. Comic. Înalt. (armata la cavalerie, în garda regală). Păr negru. Ochi albaştri (moşteniți de vară-mea Denisia, plus urmaşii ei). A luptat contra ruşilor. Ajuns la Odesa. Cinci ani pe front. Fusese dat dispărut (mort). Ma-mare în “îngropase” şi-i făcuse pomană.

Când eram mic de tot, îmi născocea poveşti. Spunea el, spunea, apoi tăcea – să vadă dacă am adormit.

– Şi, tată-mare, şi ce-a făcut?, spuneam eu curios.

Iar el n-avea încotro şi continua...

Prin clasa a cincea sau a şasea, mi-a venit ideea să le scriu. Şi mă apucasem: pe un caiet mare cu coperte groase. Aşternusem vreo două. Până când mama a-nceput să-şi noteze datorii la nuntă (de la sfârşitul paginilor). Pe urmă am găsit file rupte. În final, mi-au rămas doar câteva pagini, pe care nu le-am mai găsit. Păcat. Mă doream un Petre Ispirescu ori Dulfu...

Haşdeu şi Maiorescu s-au urât. Macedonski şi Eminescu s-au urât. Barbu şi Arghezi s-au urât. Gr. Moisil şi Barbu s-au urât. Topârceanu şi Lovinescu s-au urât. Nae Ionescu şi Călinescu s-au urât...

Film cu Julia Roberts (în avionul Zürich-Atlanta). Frânturi...

V. Moraru a reprodus un tablou de Şiskin, cel mai mare peisagist rus, în apartamentul său din Bucureşti: pe un perete...

Teoria Ecoului şi a Propagării

Când faci ceva în America, se-aude mai tare decât din altă ţară. Teoria Ecoului şi a Propagării...

Zece ore jumătate în avion: te-apucă damblalele...

Soljenitzin de Prepeliţă (şi-a lăsat o barbă de călugăr) s-a certat cu Leonida Lari şi nu mai e redactor la "Glasul Naţiunii" (Chişinău-Bucureşti) de-aproape un an. Mă şi mir din ce trăieşte, că nu lucrează neam. Se hrăneşte cu aer? Pe deasupra: trebuie să-şi sponsorizeze şi cărţile.

– Ce mai scrii?, l-am întrebat.

– Nimic, îmi public ce-am scris până acum.

Femeile sunt ale dracu, mai ales în America!...

În avion, ori la volan, îmi reculeg gândurile...

Sistematizat. Organizat şi Re…

Scris.

Visez uneori c-am să rezolv conjectura lui Goldbach (orice număr par se scrie ca o sumă de două numere prime).

Visez cu ochii deschişi… (sunt naiv?)

Ca un triumf al matematicii româneşti...

Îmi plac lucrurile enunţate simplu, dar al dracului de greu să le rezolvi. Cele care ascund un mister, o lege a naturii. Asta-i teoria numerelor...

(Mai urlă şi muzică rock în cască, de jos pe scaun legat cu centura. Sunt nebun câteodată! Sângele meu de oltean şi ţăran clocoteşte…)

Cică minerii strigau:

"Dintr-o ţară şi-un popor

Am ales un ţap şi-un chior"

(Constantinescu + Ciorbea)

sau:

"Ci/or-bea, ci/or-mânca? "

Nivelul de viaţă scade tot mai rău. Promisiunile puterii s-au dovedit hoţii. O lume întreagă dusă de nas...

Întâlnirea cu dirigintele "exterminator"

Ce calvar să fac actele de căsătorie cu Lily! Ba eram eu "străin" în Basarabia, ba era ea "străină" în România. La Chişinău a fost imposibil! Că n-aveam ştampilă pe acte eu. (În America nu prea-i cu ştampilări)...

Încă-s cu orele întors pe dos… o dată revenit din Europa...

Pe 2 ianuarie, Nucu Marinescu şi Ileana Petrescu m-au vizitat la Bălceşti. Propuneau reeditarea jurnalelor mele şde lagăr şi (prima parte) americanț sub formă prescurtată în 1999: cu o prefață de-un celebru român (nu mi-au specificat vreun nume)…pentru a mă "clasiciza" în viață!...

Pe 6 ianuarie, comemorat la Râmnicu Vâlcea pe Marian Creangă, fost director al Bibliotecii Judeţene, decedat subit – cancer la pancreas înaintea Anului Nou, sub 50 de ani. Era şi unchiul lui Vali…

Ion Soare mi-a luat un interviu pentru TV "Vâlcea 1"...

Pe 9 ianuarie, lansat două cărți la Biblioteca "Theodor şi Aristița Aman" din Craiova: "Exist împotriva mea / I am against myself" (bilingvă, aşadar) şi "Scrieri defecte" (proză scurtă paradoxistă). Dintr-o sală mică, ne-am mutat într-una mai mare, umplută toată. Au vorbit: Nucu Marinescu, editorul. Marian Barbu, C. M. Popa (iată-ne reîmprieteniți!), D-na Leferman, directoare bibliotecii. Au participat: Gavrilă Ioan, Ilarie Hinoveanu (nu-l recunoscusem), Ioana Dimulescu (mic interviu pentru Radio "Oltenia"), Liliana Hinoveanu, Ada Cârstoiu de la Bălceşti, Cami Milu (nepoată de-a doua, soprană, absolventă a Conservatorului din Iaşi), colegi de pedagogic (Voinea – la care-am petrecut după, Aurel, Vasile – mai mic cu doi ani, Dănescu porcul (dirigintele din pedagogic, care era pe punctul să exmatriculeze!

– Am fost un elev cam indisciplinat, am bâiguit eu.

– Toți ați fost aşa, a lăsat-o omul mai moale.

Barem pe Voinea l-a dat afară pe-un an de zile, şi-a terminat, săracul de el, cu promoţia din urmă. Iar în seara asta, tot Dănescu îl întreabă:

– Mă, Voineo, dar tu de ce n-ai absolvit în acelaşi timp cu ei?

"Bă, ăsta ori e prost, ori se preface!", gândea Voinea...

Interviu la Radio "Horion" (Craiova), cu Daniel Şerban, simpatic. Fusese, ca oficial, şi el în America. Îi trecuse prin gând să rămână, dar se temea. Daniel citise jurnalu-mi de exil şi vroia să mă cunoască între patru ochi. Mă flata faţă de D-na Leferman: "personalitatea D-lui Smarandache"...

După ora de discuţii în faţa microfonului, telefoane după mine. Profesorul Ambrozia, pensionar, fost la Universitate în Craiova, zicea c-am fost sincer. Cornel Dincă, un fost coleg de grupă din studenţie, o altă colegă Alexandru... mă-ntrebau despre viaţa-mi de expatriot... şi s-au mirat s-audă că scriu poezii. Matematician da!...

Daniel m-a clasificat de "pragmatic" (ca americanii?)...

5. ÎN CAPITALA LUMII

01.08.1999.

La aeroportul Sun Port din Albuquerque aproape de miezul nopții. Aştept avionul de Atlanta – pe urmă spre Washington D.C., la Biblioteca Congresului American, considerată cea mai mare din SUA. Cinci zile voi căuta prin rafturi, prin baze de date. Sâmbătă voi face bilanțul: a meritat ori nu?...

Doar Sorescu mă depăşeşte în Biblioteca Congresului!

Obositor transportul noaptea, cu ochii-mpăienjeniți, înroşiți de nesomn ori somn pătimit pe scaun, forțat. Dar m-am ambiționat şi, de la Aeroportul Național, am plecat direct la bibliotecă. Iau metroul: 1,30 $ (albastru) până la Capitol South. Aici metroul e pe culori: galben, verde. Dar se defectează (out of service) în L'Enfant (ce nume francez!) Plaza (nume spaniol) şi ne suim în altul...

Poliție, controale la poartă în cele trei clădiri: "Madison" (cu reviste, sala 133), "Jefferson" (cu cărți în umanistică), "Adams" (cărți în ştiință) ale celebrei biblioteci...

Îl întâlnesc pe Grant Harris, care se ocupă de secția românească, ajutat de poeta şi lingvista Alexandra Roceric (îmi spune că-i româncă, de origine cehă), care mă invită la un lunch în Cofetăria Bibliotecii...

Am 23 de cărți proprii înregistrate – m-a depăşit Sorescu (Marin), alt oltean, cu 36. Dar am timp să îl devansez! (Nu mai îs modest deloc!)...

Marți-dimineața mi-am făcut legitimație pentru Library of Congress (obligatoriu). Fără bani. În baza de date de la Modern Language Association (New York) sunt înregistrat cu 17 cărți/articole. Deocamdată! O mare ambiție mă apasă şi sper că voi reuşi în cele ce mi-am propus...

Mitingul negrilor

Un meeting al negrilor în fața Bibliotecii (clădirea "Madison"). Încep să strige: No justice, no peace! Nu ştiam că 80% din populație e neagră în chiar capitala SUA...

Eu am vizitat şi Brazilia, Mexicul, dar acolo nu erau aşa discriminați ca aici. Bărbatul negru din fața microfonului îndeamnă la unitatea minorităților (negri, indieni, hispanici, asiatici) contra dominației albe. Mai demult, prin anii '60, negrii se uneau şi cu evreii contra Ku Klux Klan-ului, cea mai rasistă organizație în Nord America, înființată în 1865. Dar evreii, cu o gândire mai speculativă, rafinată, îi au în buzunar pe toți financiarmente – şi, deci, conduc şi dirijează politica SUA...

Puțini albi asistau la speach, printre care şi eu – care-s de fapt alb minoritar. Salariații de culoare ai Bibliotecii au câştigat un proces cu guvernul (că n-au măriri de salariu, nu-s promovați) şi trebuie să primească vreo câteva milioane de dolari. S-au judecat 15 ani!...

Tipi cu laptop-uri (computere-servietă) în bibliotecă… mă, mă, trebuie să mă modernizez şi eu. În fond, e mai simplu: ei scriu direct pe computer – nu mai fac două munci ca primitivul de mine! În lume, schimbările sunt rapide şi trebuie să țin pasul cu ele (adaptare… electronică)...

La Biblioteca Congresului American lucrează 5.000 de salariați. Au salarii bune, job-uri calde pentru intelectuali: să lucrezi cu cărțile. Zilnic intră mii de cărți în depozit. Tunele subterane, care trec pe sub străzi, leagă cele trei clădiri: "Madison", "Jefferson" şi "Adams".

– Washington-ul e un oraş ireal, afirmă Alexandra Roceric, fiindcă se schimbă mereu congresmenii, senatorii (care trăiesc în el). Truman, înainte de-a mă naşte eu, zicea că, dacă vrei să ai un prieten în Washington D.C., să-ți cumperi un câine!...

Eu m-am însurat cu cărțile...

După 5:00, marți-seara, când se-nchidea Reading Room, am luat-o de capul meu pe străzi. Să vizitez țărăneşte metropola. Mă dureau picioarele – zilnic, fac două mile dus şi două mile întors pe jos (singurul sport, singura mişcare) de la Motel (Super 8, pe New York Avenue) până spre Library of Congress, 40 minute de mers voiniceşte. Pe 4 street drept înainte, dreapta pe Maryland, stânga pe 2 street – şi-n sens contrar...

Un taximetrist... nigerian!

"Capitoliul reprezintă idealul, iar Casa Albă puterea unei națiuni", aşa era scris pe-o plăcuță prinsă pe stâlpul gardului de sârmă la White House (Casa Albă). Măreț, impunător Capitoliul, iar intrarea gratuită m-a mirat, fiindcă ăştia cer bani pentru orice...

Lângă mine un grup venit din India. Vorbeau în limba hindi. Negricioşi, păroşi, grăsoşi. Columb a debarcat pe 12 octombrie 1492 în Insula Guanahani (Bahamas) crezând până la sfârşitul vieții lui că e India...

Vizitez Camera Senatului pe la anul 1800. Statui străjere (câte două personalități din fiecare stat). Abraham Lincoln sculptat: o parte a feții zâmbeşte, cealaltă e tristă.

La Casa Albă se putea intra (vizite limitate) între 7:30 am–4:00 pm, dar eu n-aveam timp decât seara, când se-nchideau sălile de lectură...

În sfârşit, am luat şi eu un taxi, 5 $. Tocmai venea Preşedintele cu elicopterul, şi circulația era oprită în porțiunea aceea (dinspre parc) – ca la Ceauşescu. Trecătorii privesc curioşi printre gard. Poliție de jur împrejur. Clinton, omul cu putere asupra a trei sferturi din glob. Hillary, nevastă-sa, nu divorțează de el tocmai ca să nu-şi piardă poziția, first lady – eu traduc "prima ladă "...

Stam nedezlipit de computer, ore în şir navigând pe Internet. Boala sfârşitului de mileniu doi...

Câteodată îmi pierd orientarea, mă zăpăcesc şi-o apuc pe străzi în sens invers. Mă enervez, ameţesc, văd întunecat înainte. Deşi am bani (pot răsufla mai uşurat – bogdaproste!), mă zgârcesc să plătesc taxiuri ori mese scumpe la restaurant. În plus, mă gândesc că mersul pe jos e singura mişcare pe care-o mai fac – iar m-am adâncit în calculatoare şi matematici, cât despre mâncăruri copioase… m-abțin din răsputeri să nu mă-ngraş...

Aşa că mă sui în alt cab, şoferul e negru, dar vorbeşte engleză cu accent la un telefon mobil. Îl întreb de unde e. Din Nigeria, şi vorbeşte limba yoluba. Trei mari limbi există în țara lui, plus o sumedenie de altele mici grăite în diferite triburi – dar îi unifică la nivel național engleza. Cică mai-nainte se pleca uşor spre America, dar acum primeşti viza foarte greu din Nigeria. Te costă 5.000 $ pe care-i dai, neoficial, la cine trebuie de la Ambasada Americană (eu ştiam că la ăştia nu e corupție). Mai aflu, ciudat, că negrii născuți în America îl discriminează!

– Cât câştigi ca taximetrist?, îndrăznesc (de obicei în America nu se-ntreabă venitul).

– Minim 700 $/săptămână, maxim 2.000$. (Mai mult ca mine, cu doctorat!)

Plăteşte 200 $/săptămână companiei de taxiuri, şi-n rest tot ce-ncasează e-al lui. Benzina e datoria lui, iar reparațiile revin companiei.

Discutând despre Clinton, fac pe naivul şi-l chestionez: „Câte neveste are?”.

– Una, oficial, răspunde. Dar multe concubine, ca Solomon din Biblie. (Şi J. F. Kennedy curvea cu actrițe, de pildă, Marlyn Monroe.)...

Alexandra Roceric îmi spune că bărbații care lucrează la bibliotecă sunt „feminizați”, mulți homosexuali...

Grant Harris se-ntâlnise cu ministrul Educației Naționale, Andrei Marga (habar n-aveam cine mai e!), să pună la punct un sistem informațional. Va crea, în felul acesta, zice, cinci joburi în România...

Un fost ataşat cultural la... Bucureşti!

La European Reading Room (în Jefferson Building) mă prezintă lui Dr. Ernest Latham, american fost Attaché Cultural la Bucureşti pe vremea lui Carter, când avea de-a face cu Suzana Gâdea, faimoasă pentru incultura ei!
– Păi ea nu cunoştea nici o limbă străină. Cum vă-nțelegeați?
– Ea nu ştia nici româneşte!, râde bărbatul cu mustață mare, puțin răsucită, de la care nu-mi puteam lua privirea.

Eu: neras, cu rucsacu-n spate, adidaşi albi prăfuiți, blugi negri şi-o cămaşă bleo transpirată – venisem la muncă, deşi intelectuală, nu la parada modei. Nu arătam deloc a "Dactăr Smarandache" (pronunța bine – fusese la Bucureşti, unde o-ntâlnise pe Hermina Anghelescu, bibliotecară la Universitatea Austin din Texas, înscrisă la doctorat – pronunța… che la urmă, nu… cii)...

Ne-am dat pe politică. Ernest era supărat că Mircea Răceanu, diplomat român care spionase pentru Vest, a fost iar condamnat în România.
– Nici nu ştii cine conduce acolo. Securitatea, Constantinescu, foştii comunişti?, se plângea.

Cică, iar ne punem rău cu Occidentul. I-am spus c-avem nevoie de umbrela vestică pentru a scăpa de ruşi, care s-ar putea reface repede – ca după Revoluția din 1917.
– Intrarea-n NATO şi-n Comunitatea Europeană depinde de români, mă-ncredințează diplomatul american. Guvernul român nu-şi ține promisiunile în relațiile externe, minte, nu privatizează suficient, investitorii străini n-au încredere. Îl asigur că românii nu neapărat mint, dar sunt comozi, leneşi…

– Noi n-avem nevoie de oameni leneşi în NATO!, mi-o taie răspicat.

Eu insist că trebuie să existe şi motive politice la mijloc, jocuri de culise, interese...

Ernest glăsuia româneşte "Bună ziua", simpatic, frumos. L-am rugat să facă lobby pentru România. S-a codit, că el n-are nici o influenţă...

Ernest zicea că românii beau mai mult decât toţi latinii, dar mai puţin decât toţi slavii!...

Două cărţi primite cadou

Gheorghe Calciu-Dumitrasa, preotul, e-n Washington D.C. Târziu mi-a venit ideea să-l contactez. E-o comunitate bună românească… Dar nu pentru asta m-am deplasat eu. Cărţile mă pasionează mai tare...

Mă joc în baza de date. Caut scriitori şi matematicieni cunoscuţi, câte intrări au în "L.C." (Biblioteca Congresului): Iosif Sava (muzicologul): 52 (Oho, destule!); Ana Blandiana: 33; Mircea Dinescu: 20; Marin Barbu: 6; Nicolae Manolescu: 2 (incredibil!); Eugen Simion: 18; C. Barbu: 4; E. Hurezeanu: 2; Constantin Corduneanu: 5; Mircea Cărtărescu: 7 (puţine!); Gabriel Chifu: 6; Nichita Stănescu: 93; Şt. Aug. Doinaş: 43; F. Smarandache: 17 (slab, faţă de capacitatea mea)
(E vorba mai mult despre recenzii, cronici, eseuri.)...

Alexandra Roceric m-a onorat cu două cărţi: "Interval/Opal. Ocean" (poeme) – din care citez:

"Cei ce-au murit, dar nu au fugit
şi nu s-au ascuns
cei care AU PLĂTIT CU VIEŢILE LOR
ne amintesc (…)
cum se pleacă din viaţă
CU CAPUL SUS!";

şi “Memento/cobalt/cascade” (poeme), dedicându-l: “Prof. F. S./existând împotrivă-şi/ cu admirație – «Pământule, am nevoie de iertare!»”...

Aflu că Washington D.C. are cea mai mare criminalitate din America!

Clădirea Congresului SUA

Clădirea "Jefferson" a Bibliotecii Congresului

Clădirea "Adams" a Bibliotecii Congresului

Clădirea "Madison" a Bibliotecii Congresului

6. ÎN TRANSNISTRIA

Vara 2000. Merg în vizită la socrii mei, care-s transnistreni, din satul Corotna.

De la Chişinău iau trenul spre Tiraspol (aşa-zisa capitală a Transnistriei), personalul. Merge… parc-ar duce ouă!

Ruşii la oraş, moldovenii la sapă!

În Dnevstrosk, să cumpăr medicamente de la farmacie, iar din piață d-l Pavel Cuciuc (tatăl Liliei, soția mea) ia brânză, smântână, castraveți, roşii. Se tocmesc. Limbi: ruseşte şi "moldoveneşte" (eu nu trebuie să deschid gura ca să nu mă dau de gol că-s străin). Dânsul are un Moskvici grena, unde cară de toate...

Tiraspolul e curățel. Aici a terminat Lilia cu ochi albaştri facultatea de matematică-informatică. Umbros. Îl vizităm pe Andreica, fratele ei, student la geografie, în anul IV. Mai are un an şi termină...

Ne-am strecurat pe lângă gară, nu am intrat înăuntru pentru a nu mă lua vama la control...

Mă gândeam că aici e închis Ilie Ilaşcu şi ai săi: în Tiraspol...

Statuia scriitorului Taras Grigoriecivi Şevcenko...

D-na Svetlana, mama Liliei, zice că vorbesc limba română cu accent românesc!...

Mi-am adus aminte că-n România am dat un interviu la "Vâlcea 1", cu Ion Soare şi Dragoş Constantinescu, înainte de-a pleca spre Chişinău – pe care uitasem a-l consemna în jurnal...

Inscripțiile pe tăblițele de comune în trei limbi (cu litere chirilice):
KOPOTHA
KOPOTHOE

KOPOTHE

românește, ruseşte, ucraineşte...

Corotna, satul Liliei, pe şoseaua Tiraspol-Dnevstrosk. Aud copii pe uliță vorbind dulcele grai moldovenesc: “Tu fáşi cu minie”...

Ruşii din zona asta, chiar şi din Chişinău, înțeleg, dar nu vor să vorbească românește. Îi consideră pe moldoveni inferiori – cum îi considerăm noi pe țigani. Ruşii s-au aciuit la oraş, lor nu le place munca cu sapa. La țară trăiesc mai mult moldoveni, săracii...

La intrarea în Piața Tiraspol, unde Lilia împreună cu Lena (soția lui Andreica: jumătate rusoaică, jumătate moldoveancă), târguiesc de-ale femeilor, există o inscripție: “Feriți-vă de cetățeni de naționalitate țigănească!” (care se postau în poartă şi amăgeau lumea cu “schimbatul” valutei)...

Cuvinte care diferă în graiul de peste Nistru:

Transnistria		România
harman	=	grădină
zemos	=	pepene
harbuz	=	lubeniță
abricos	=	cais, caisă
prăsadă	=	pară
castrulea	=	cratiță
sutcă	=	24 ore
tăbăcel	=	dovlecel
tăbac	=	dovleac
maşcat	=	mare
papá, páp	=	tata
piroşchi	=	gogoşi
a amăgi	=	a înşela
moldovancă	=	moldoveancă
ruscă	=	rusoaică

“ghi” în loc de “bi” (ghine = bine)

“chi” în loc de “pi” (chicior = picior)

Vizită ținută în secret!

Mulţi moldoveni rusificați – la fel cum în Transilvania ardelenii fuseseră maghiarizați...

La chioşcuri, numai ziare şi reviste în ruseşte. Românește, doar "Rebus" şi "Integrame".

– Dar moldavski?, întreb vânzătoarea, rusofonă înrăită, care nu vrea să grăiască pe limba de stat din Basarabia.

Cică nu se vând, şi de-aia nu aduc...

Puşkin, vizitând Moldova, a scris un poem lung "Țiganii" (despre rromii care se mutau cu corturile din loc în loc). De-atunci, ruşii le zic moldovenilor țigani. Puşkin, care era mai negru ca țiganii (trăgându-se din africani)!...

Páp, D-na Svetlana, Lilia îmi atrag atenția să nu public nimic rău despre Transnistria că o pat ei, care locuiesc acolo...

Mie-mi plac târgurile, piețele: mai vezi lume, mai cumperi una-alta, mai auzi una-alta...

Sejurul meu în Corotna a fost ținut secret. Nici un vecin n-a ştiut, rudele socrilor nici pe-atât! Ne-a văzut Aurica, verişoara Liliei, în piața din Dnevstrosk, şi m-a întrebat:

– Tu eşti Florin?

Surprins că ştie numele meu, am ezitat, pe urmă am zâmbit, am spus "Nu" şi-am plecat imediat în altă direcție. Páp mi-a făcut semn să stau departe de el, dar unii corotneni, aflați în piață s-au cam prins...

– Ține-ți limba după dinți!, se enervează socrul meu către Aurica.

A mai luat-o şi cu maşina lui de la Dnevstrosk până la Corotna.

– Că voi aveți limba lungă, continuă.

Dar Aurica îl contră, spre exasperarea lui Páp:

– Pă' ce, parcă e boț de aur?

– Că de la voi aude tot satul, toți mahalenii, şi-mi vin "oaspeți" la poartă.

Atât îi trebuie rachet-ului, să afle că noi suntem în America, şi imediat pun taxa: daţi nu ştiu câţi dolari că, de nu, vă luăm gâtul ori distrugem casa etc...

Prenume ruseşti folosite în Moldova de peste Prut: Igor, Maksim, Oleg, Stanislav, Saşa, Ivan, Vania, Volodea, Iuri, Iura, Nataşa, Raisa, Lena, Olea, Tania, Sveta, Svetlana etc...

Corpul uman este asimetric: ochiul stâng este mai mic decât ochiul drept, mâna stângă mai puţin dezvoltată decât mâna dreaptă (pentru dreptaci) etc...

"Bună dimineaţa
Legat cu aţa."

Lilişka, moldoveanca mea. Lilişka, banditească cu ochelari de soare...

La piaţa din Tiraspol se cumpără în dolari sau lei moldoveneşti. 1 cupon (monedă impusă de Smirnov în Transnistria) a ajuns 1 la 4.500.000 în raport cu dolarul american. Devalorizare galopantă. Folosirea valutei se face pe ascuns, altfel poliţia îţi confiscă totul...

Cu autobuzul din Tiraspol la Chişinău. Lilia merge cu mine – să nu mă-nhaţe vameşii. Transnistrienii lui Smirnov au băgat şi Tighina (cărea-i zic Bender), ce e dincoace de Nistru în graniţele lor. Autobuzul e oprit, dar nu ne cere paşapoartele (norocul meu, căci românii nu-s binevăzuţi). Iar trebuie să nu vorbesc nimic să nu mă dau de gol. Câte un tanc ameninţător (şi într-o tabără şi-n alta) în staţionare...

Mă gândesc că din Tighina e laşul de preşedinte Constantinescu...

În Transnistria s-a interzis scrierea latină. Şcolile n-au bani nici să cumpere cretă. Învaţă de pe aceleaşi manuale ani şi ani la rând. Grupele şi clasele moldoveneşti sunt treptat desfiinţate, descurajate. Ucrainenii îşi dau copiii în şcoli ruse...

Nivelul de trai a scăzut drastic. Fabricile închise prin Tiraspol. Profesorii nu şi-au primit salariile din noiembrie (1/2 an întârziere). Un profesor cu peste 30 ani vechime primeşte

cam 20 $/lună. Mafia şi ganguri terorizează sătenii. Mulţi plecau în reis (cursă) prin Rusia să-şi vândă fructele de prin grădină, legumele. La întoarcere, bandiţii barau autobuzul şi puneau „taxa de protecţie”...

7. ÎN HAWAII

23.05.2001.

Plec cu "American Airlines" într-o mică vacanță în arhipelagul Hawaii ("Hawai'i", în limba localnicilor), despre care se spune că este un adevărat Paradis. Sunt deasupra Pacificului. În avion e frig şi ne dau pături... Ascult muzică la cască... Mănânc "macadamias"...

"Aloha!"

Se văd insulele – ridicături muntoase din apă, alungite, vulcanice. Călători puhoi, vreo 400, într-un "Boeing 767". Completăm formularele pentru aterizare. După cinci ore peste Pacific. La aeroport, delegata agenției turistice "Blue Sky" ne întâmpină cu salutul hawaiian "Aloha!" (Bine ați venit!) şi cu ghirlande de flori. Pentru mine a fost o mare surpriză. Parc-aş fi fost împăratul Japoniei! Ni le pune de gât, ne îmbrățişează. Plus şiraguri de scoici mici. Lucrătorii de la aceeaşi companie poartă cămaşă înflorată la fel, ca un fel dse uniformă, pentru a se distinge de altă companie...

Toți insularii poartă cămăşi înflorate...

Florile ghirlandei miros aşa de frumos, încât nici noaptea nu mă despart de ele...

Raid prin oraş, şoferul ne dă explicații. Palmieri înalți. "Pomi exotici!", remarcă Mihai, fiul meu. Tot timpul anului, temperatura este între 70-100 de grade Fahrenheit (21-38 de grade Celsius). Ideală. Călduț. Umid...

Limba hawaiană moare. Au mai rămas denumiri şi cuvinte pentru turişti, precum "Aloha!" sau "Malibo!" – Să vă fie de bine! ("Have a good one!", în engleză)...

Hawaienii sunt ciocolăței, mai ales fetele, amabili, nu prea înalți...

Viața e minunată, simți că trăieşti. Paradis adevărat!

Aici a trăit Ştefan Baciu

Honolulu, capitala arhipelagului Hawaii, are un milion de locuitori. Este situat în insula Oahu, a treia ca mărime, dar cea mai populată...

M-am interesat de Universitatea lor. Ce-ar fi să predau aici? (Izolat de restul lumii, în zgomotul valurilor oceanului.) Poetul Ştefan Baciu, evreu, a trăit şi a scris aici, după un lung periplu în Brazilia. Scotea revista (nişte foi xeroxate) "Mele" (poezie, în limba băştinaşă), la care am colaborat şi eu când eram în lagăr la Istanbul... (Braşoveanul Ştefan Baciu are legătură cu Vâlcea fiind căsătorit cu farmacista Mira Simian, din familia celebrilor industriaşi şi politicieni vâlceni.)

Hotel "Coral Reef" (Reciful de Coral), camera 919. (E număr prim.) Dimineaţa ies pe balcon şi scriu jurnalul. Savurez plăcerea. Zgomotele oraşului trezit la ora 5-6, păsările, turnurile clădirilor şi dealurile din dreapta. Mihai doarme şi doarme...

La 8,30 vine delegata în faţa hotelului. Iar de mâine va rula filmul "Pearl Harbour", despre atacul japonez din '41...

Totul parcă-i o sărbătoare...

Dimineaţa găsesc la uşa apartamentului "The Honolulu Advertiser", ziarul local. El scrie despre scăderea numărului de turişti...

Holul miroase a parfum. Ce-mi place!...

Mesajul floral al hawaiencelor

Fetele cu flori în păr... aşa frumos... zâmbind... Dacă floarea este pe partea stângă, înseamnă că este măritată, dacă-i în partea dreaptă, este nemăritată şi "disponibilă"... Iar dacă are o floare în fiecare parte, rezultă că e măritată, dar disponibilă!...

Simţi că viaţa e dulce...

Alfabetul limbii hawaiene are numai 12 litere. O literă dublată nu se pronunţă lung, ci fiecare separat. De exemplu, “Muu” se pronunţă “mu-u”. “Mulţumesc!” se zice “Mahalo!”. “Cone” = bărbat; “Ohno” = bun(ă); “Pipi” (care sună urât şi-n limba engleză, după cum ne spune ghidul!) = cotlet...

Inscripţii bilingve: engleză şi... japoneză! Sunt mulţi japonezi, care nici nu vorbesc bine engleza, în acest arhipelag...

Nu m-am dezlipit, datorită parfumului său, de ghirlanda de flori nici când s-a ofilit...

“Talofa!” (Salut!)

Plecăm cu autobuzul la capătul insulei Oahu (“O’ahu”), la 35 de mile de Honolulu...

Sucuri exotice: “Mai tai”, “Pina Colada”, “Hawaii Blue”. Unele au gust de nucă de cocos...

Dansul “hula” din Hawaii, apoi jocuri din Tahiti, iar din Samoa – dansul războinicului cu foc, strigând pe scenă “Talofa!” (Salut!)... Dezbrăcaţi, având doar frunze, crenguţe legate de corp în dreptul pudoarei. Fetele mişcă senzual din fese... “Ahuu” = festivitate. Mai învăţ un cuvânt: “Ohana” = familie...

Soarele şi alcoolul încing simţurile. Prezentatorul le mai provoacă... “femeile”..., “bărbaţii”... Dansurile au ceva primitiv în ele... parcă răcnete nearticulate...

Suntem aproape de Ecuator, iar soarele cade, la ora 12-13, perpendicular, umbra vine doar între picioare...

Economia hawaienilor se bazează în primul rând pe industria turistică, apoi, pe “peneaple” (cum îi zice în româneşte?... a, da, mi-am amintit: ananas!) şi trestie de zahăr. 75% din populaţie trăieşte în insula Oahu. Zona ei cea mai densă este Waikiki, 4 x 1 mile: hoteluri multe, magazine. Multe străzi au doar un sens. Îngustimea se simte şi din cauza mulţimii de maşini. Trafic aglomerat în zona centrală...

Blocați la etajul 15

Mihai nu fumează, nu pune-n gură strop de alcool (asta e bine!), nici chiar sucuri ori băuturi gazoase nu bea (că nu-s dietice), ci doar apă! Citeşte o carte despre alimentația rațională – asta-l preocupă mai mult decât facultatea! Nu mănâncă dulciuri, doar peşte conservat în apă ("tuna") – nici măcar în ulei, nici pâine (că îngraşă). Trebuie mâncat puțin şi des...

La televizor avem şi un canal cu filme japoneze. În cameră avem şi un frigider micuț...

Păsări albe pe plajă...

Am urcat cu liftul la etajul al 15-lea al hotelului, ca să admirăm panorama spre ocean. Am coborât pe scări. Rămăsesem închişi pe balconul de acolo şi-am bătut tare, până a venit cineva ca să ne deschidă uşa...

Mari bucurii, alternate de mari tristeți, câştiguri de bani, alternate de pierderi de bani şi chiar boicoturi la adresa mea în ultima vreme... Majoritatea necazurilor vin din partea unor români care mă cunoşteau (unii, personal)...

Noel, o franțuzoiacă de lângă mine, prezice că America va fi precum Roma antică: creştere uriaşă, apoi descreştere...

Viața-i scumpă în Hawaii

Un bidon de lapte, 2% grăsime, costă în Hawaii 7,24 $, de două ori şi ceva mai scump decât la mine-n New Mexico. Chiriile şi locuințele – cu 50% mai mult. Din cauza turiştilor. Galonul de benzină costă 1,91 $, față de 1,60 $ în New Mexico!...

Mâncăm la "Cha Cha Chu", restaurant caraibian, "Ropa vieja" – cu măsline mici şi tortilla...

Hawaii au avut un rege, Kalakoua, detronat de americani...

În aer, parcă-i un miros de nucă de cocos...

Şi pe-aici sunt cerşetori, căutători prin gunoaie!...

Am scris despre japonezii hawaieni, dar iată că există şi chinezi hawaieni, veniți din Hong Kong: după retrocedarea acestei provincii de către englezi Chinei, unii chinezi au venit în Hawaii, unde au cumpărat hoteluri!...

După-masă, pe la cinci, când s-a mai dus căldura, – dansuri orientale la "Royal Hawaiian Shopping Center", cu panglicuțe şi evantaie...

Există şi parade japoneze pe străzi, şcoli japoneze, plus cele engleze...

Plante tropicale. Văd frumusețile de pe lume...

Excursie cu "Submarinul galben"

Mă îmbarc cu Mihai pe submarinul turistic galben, cu care coborâm la adâncimea de 120 de picioare (36,57 m). Este o premieră. Am rău de mare, ameţeli. Fac poze cu un aparat de 400 de turații – altfel pozele nu ies, e prea mult soare. Apa curată. Stânci de corali. Aerul condiționat ne mai înviorează. Recunosc după accent un marinar rus, Serghei, din St. Petersburg. Ajungem pe fundul apei: albastru, verde. O broască țestoasă marină imensă. Peşti cu un corn în frunte. Epava unui vapor japonez scufundat... O ancoră ruginită...

Voiam să simt pe viu ce-nseamnă viața în submarin – nu-mi place. Suntem vreo 30 de turişti...

Există şi peşti care-şi schimbă sexul ("parafish"): când masculul moare, o femelă se transformă, pentru a înmulți specia!...

Cam o oră sub apă. Parcă sufăr de claustrofobie!...

Atât de obosiți ne-am simțit după această scufundare, c-am adormit, şi eu şi Mihai, vreo două ore după-masă...

Oricum sunt mulțumit că am vizitat măcar pentru o oră lumea fascinantă a lui Jacques-Yves Cousteau...

Albii preferă neveste asiatice

Albii din insule se căsătoresc cu asiatice, pentru că sunt mai docile decât albele şi pentru că sunt exotice...

Japonezii sunt oameni liniştiţi, serioşi, muncitori, respectuoşi. Nu creează probleme în insulă...

Coadă la filmul, nou lansat, "Pearl Harbour". Îl vedem şi noi. Efecte speciale...

Fac plajă la umbra palmierului! Îmi intră furnicile până şi-n păr...

Robert Louis Stevenson, scriitor scoţian, a petrecut în secolul trecut cinci săptămâni de convalescenţă în Hawaii...

Pe plajă, două turiste japoneze, Fumika şi Michiko îmi scriu în jurnal numele meu cu caractere japoneze, dar şi chinezeşti, pentru limba japoneză, atât în scrierea ideografică, cât şi în cea fonetică (m-au întrebat cum se pronunţă numele meu)... Salutare în japoneză: "Konichiua!".

Şi-n Japonia sunt divorţuri multe, mai ales în rândul tinerilor. Familiile au, în medie, unu-doi copii. Există prostituţie, droguri, homeless-i (oameni făr locuinţă, care dorm sub cerul liber). Preţurile sunt ridicate...

"Pearl Harbour Memorial"

Plecăm la Pearl Harbour cu "city bus", 2 $ de persoană, mult mai ieftin decât prin agenţia de turism (22 $). Intrarea gratuită la "Pearl Harbour Memorial"...

Japonezii de pe vasul "Agaki" au lansat vreo 350 de avioane care au bombardat baza militară americană din Oceanul Pacific. Au distrus 21 de vase americane şi 175 avioane – majoritatea la sol. S-au înregistrat 2.400 de americani decedaţi. Japonezii au avut pierderi nesemnificative: 29 de avioane şi 54 de piloţi...

Un muzeu construit în mijlocul apei, unde a fost scufundat de către japonezi vasul "Arizona". Se mai vede o parte din epava unde-au murit 1.177 de marinari. Japonezii i-au luat ca din oală, duminică-dimineața, în 7 decembrie 1941... Torpile, aruncate din avioane, se deschideau şi mergeau prin apă, lovind vapoarele americane...

A mânca bine cu... bețe!

Mihai citeşte "Eating well for optimum health" (A mânca bine pentru o sănătate optimă), de Andrew Weil, preocupat să nu se îngraşe...

Taxele sunt 4,17% în Hawaii, iar în New Mexico – 6,43%...

În fața statuii lui Kohanamoka, un campion olimpic originar din Hawaii, pe plajă, se filmează "The Ride"; o scenă este reluată de mai multe ori...

Dinăm la un restaurant coreean. Mihai învață cuvinte fiindcă are un prieten pe jumă tate coreean. Bere coreeană OB, friptură arzând şi scoțând fum. Mâncăm cu bețe ("chapstickers")...

Polinezian cu... fustă!

Plec cu Mihai, cu autobuzul, la "Polynesian Cultural Center", în nordul insulei Oahu. Ne-a costat 114 $. Şoferul zice că-l cheamă Sam, iar autobuzul are numărul 517, trebuie să-l ținem minte – ca să nu greşim la îmbarcarea pentru întoarcere...

Trecem prin "Valley of the Temple" (Valea Templului), unde a fost îngropat Ferdinand Marcos, dictatorul Filipinelor. Soția lui, Imelda, i-a construit o biserică...

În zona aceasta s-a turnat filmul "Godzilla"...

Plante de papaia...

Totul, verde mustos...

Am grețuri şi ameţeli de maşină (slăbiciunea de mic copil îmi revine). Mă consolez cu gândul că unii obosesc de muncă, alţii – de distracţie...

Anunţuri în engleză şi în japoneză în parcul polinezian, împărţit în sate de vacanţă privind viaţa în insulele pacifice: Samoa, Noua Zeelandă, Fiji, Hawaii, Marquesas, Tahiti şi Tonga...

În Samoa, bărbaţii gătesc (femeile din sală aplaudă!). Mai vedem: cum aprind focul, primitiv, cum se caţără pe un cocotier până în vârf, cum sparg o nucă de cocos (care nici cu ciocanul nu crapă!) şi-i beau sucul...

Dansează desculţi...

Majoritatea "actorilor" – studenţi la University of Hawaii. Fac asta ca să-şi poată plăti studiile ("tuition")...

Apoi, trec cu canoele pe un canal dansatorii din fiecare insulă, îmbrăcaţi cu fustanele din iţe/paie lungi, colorate aprins. Galben unii, roşu alţii, mov etc. Exotici. Lumea îi pozează...

Nu pierdem prilejul de a ne fotografia în fuste de paie, eu – galbenă, Mihai – roşie...

Dar spectacolul cel mare are loc seara, într-un amfiteatru acoperit, iar scena se află lângă o cascadă cu plante înalte, stânci, făclii aprinse – ca-n poveste...

Arhipelagul are un vulcan activ

"Maui Divers of Hawaii", cu bijuterii (din coral negru, în special). Liliei i-ar fi plăcut...

Copilul (ce copil, Mihai mă depăşeşte c-un cap!) vrea la un restaurant japonez. Intrăm la "Fuji", chiar lângă "Coral Reef", hotelul nostru, pe Kuhio Avenue. Salmon preparat, "teisyoku" (ce-o fi-nsemnând asta în japoneză?!)...

Mihai vrea vrea să deprindă şi japoneză (întreabă ospătara, scrie pe-o bucată de hârtie). Curios ca mine...

Am văzut sculptură în cristal, sub foc, de Howard Ritchie...

Mâncat prăjitură cu nucă de cocos (Mihai strâmbă din nas)...

La TV – un canal în japoneză (cu scrisul în engleză)...

Îmi notez câte ceva din prospectele turistice publicitare despre arhipelagul Hawaii: pe glob, insulele Hawaii reprezintă doar puncte (pe hartă)...

Bărbații dansau cu focul (am văzut un asemenea dans în nocturnă, la "Centrul Cultural Polinezian")...

"Waikiki" = apă țâşnitoare (în limba indigenă). Aşa se numeşte cartierul cel mai popular şi intens turistic din arhipelag. Are o suprafață de numai de 2 mile x 1 milă...

Hawaii sunt insule vulcanice... Pe insula cea mai întinsă, numită chiar Hawaii, un vulcan este activ...

Film IMAX despre viața în ocean (pe ecran mare). Imagini care-mi provoacă amețeală...

Filmul "Jurassic Park" s-a turnat tot aici, pe insula Oahu, în Kaneohe Bay...

Să pictezi, să scrii poezii, să visezi

Stau pe plaja "Pacific", lângă sala de gimnastică a lui Mihai. În ruptul capului n-a vrut să renunțe. Trei zile. Costă 10 $ pe zi, în vreme ce-n Tucson plătea 13 $ pe... lună! Eu îl aştept pe plajă sau la Internet-cafe (1 $ pentru 10 minute)...

În Hawaii e frumos să pictezi, să scrii poezii şi să visezi...

Arhipelagul este format din opt insule mari şi 124 de insule mici...

Regele care a unificat arhipelagul, în 1795, a fost Kamehameha cel Mare...

Noaptea, pe plajă, făclii arzând, palmieri, hoteluri înalte cu lumini-licurici...

Să te scalzi în apa călduță... Splendid!...

Dacă italienii au lansat dictonul “Să vezi Neapole, şi apoi poţi să mori liniştit!”, americanii ar putea zice: “Să vezi Hawaii, şi-apoi poți reveni aici liniştit!”.

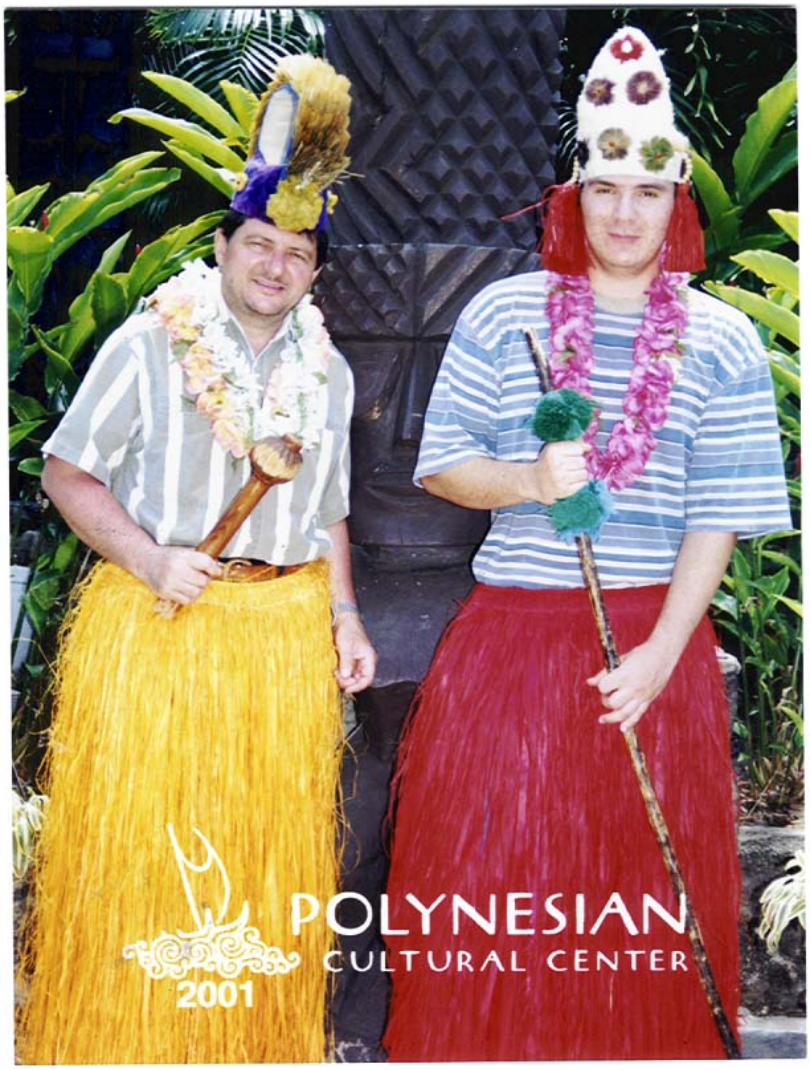

Florentin Smarandache şi fiul său Mihai la "Centrul Cultural Polinezian" - suvenir în fustă hawaiiană

Amurg de vis în paradisul hawaiian

Waikiki, cel mai select cartier din Honolulu, capitala hawaiiană

Un "duş" în vâltoarea Cascadei Waimea, Hawaii

8. BEIJING, VIA SEUL

17.08.2002. Val-vârtej pe autostrada spre aeroportul din Albuquerque... O euforie groaznică (!)... merg în China... Avionul a plecat cu o întârziere de 35 de minute. Parcă nu se întâmpla aşa înainte...

Economia americană e în scădere (drastică?). Sper să nu fi fost 11 septembrie începutul sfârşitului... Companii după companii dau faliment... Globalizarea ameninţă clasa de mijloc. Îmi dau seama că şi noi, învăţământul, vom fi afectaţi – fiindcă mai puţini or să plătească taxe (iar salariile noastre din ele vin). Deci, băneşte vom pierde, dar sper să ne menţinem job-urile. O societate fără "middle class" (clasa de mijloc), doar cu bogaţi şi săraci, este instabilă...

Iarba de mare nu-i ca loboda!

Zbor cu o companie coreeană până în Seul. De aici, voi lua "Air China". Mi-am zis: să le iau pe rând; astfel, mai văd lumea şi deschid ochii. Select în avion. O muzică în surdină. Îngheţ de frig lângă hublou şi-mi pun pătura...

Sunt servit cu supă coreeană din ierburi de mare. Când am văzut-o, am crezut că e de lobodă, însă avea un gust cumva de peşte...

Ascult la cască muzică uşoară coreeană, nu prea-mi place, dar mai mult de atmosferă. Uite şi melodii duioase; izul asiatic, gingaş iese la iveală, parcă-i de mătase...

Există trei feluri de a vorbi în coreeană (precum în trei limbi diferite): cum te adresezi unui copil (sau animal), cum te adresezi unui coleg (prieten) şi cum te adresezi unui superior (sau mai vârstnic decât tine). De exemplu, "Vino aici": "Edy wa" (se pronunţă idi oa); "Edy o seyo" (idi ău seio); "Edy o sipsio" (idi ău sipsio)...

Încă există baze americane în Coreea de Sud – s-o apere de Nordul comunist. Toate legăturile sunt tăiate complet între cele două Corei. Rude pe veci despărțite, fără nici o ştire de la unii sau de la alții. În unele situații, nord-coreenii fug, prin China, în Coreea de Sud...

Economia Cereei de Sud e în creştere constantă (citesc în "The Korea Times" din 17 august 2002), pe când Nordul e falimentar. Totuşi, ambele pă rți speră să se reunească...

Traversarea Oceanului Pacific – 12 ore!

1 $=1.200 won. E prima dată când aud/mă folosesc de această monedă...

Pe lângă militarii americani staționați în alte țări roiesc fetele dornice de aventuri şi de America. Acum, în Coreea de Sud, coreencele nu se mai înghesuie la soldați americani, fiindcă au deja un nivel de trai ridicat în țara lor. În avion, cursa 012 Los Angeles-Seul, discut aprins cu un "staționar" american care se întoarce la bază. E frumos să vezi Lumea, să te inspiri şi să înveți de la fiecare, să poți avea repere de comparație...

Trag cu chioarda ochiului la stewardesele coreene: micuțe, slăbuțe, cochete, delicate... (Ți-ar da inima ghes!)

Înainte de aterizarea în Seul am cerut să-mi aducă o cafeluță, ca să mă țină treaz toată ziua de hoinărit prin oraş – trebuie să rezist după o noapte de moțăit pe scaun şi de sărit peste o jumătate de zi (pentru că zburăm spre vest, iar Pământul se-nvârte spre est)...

După 12 ore de traversat Pacificul, iată-mă şi-n Coreea! Vreau să pun eu piciorul şi-n alte locuri, nu doar ce văd la televizor. Ca o armată, care nu cucereşte adversarul până când nu pune infanteria bocancul pe pământul ăla!...

Mă gândeam: uite coreenii din Sud, dacă le merge bine economia, au putut să fie gazde, împreună cu Japonia, ale unui campionat mondial de fotbal, cu un rezultat bun, nescontat!...

Blocuri de 60 de etaje în Seul!

Aeroportul Incheon e construit pe-o insulă legată de peninsulă printr-un pod. Cu autobuzul, am făcut cam o oră până-n Seul, 8 $. (Schimbasem 50 $ la coborârea din avion.)
Capitala este tăiată de Fluviul Ham în două părţi inegale, dar sudul se extinde şi are un sistem modern de autostrăzi. Mai spre centru este un turn, "Nam San", de unde se zăreşte întreaga citadelă . Văd şi eu, în realitate, o poartă a oraşului, stil oriental, cu două niveluri de streşini, pleoştite, tare exotice.
– Dar aş putea să vizitez un templu budist?
– Ăhăă, îmi spune interlocutorul, acelea sunt în munţi ori în locuri izolate, fiindcă au fost şi interzise sub diverse dinastii.

Supraaglomerat Seulul, în jur de 10 milioane de locuitori. 25% din industria ţării este în Capitală. Vreo 30 de poduri unesc oraşul, care se găseşte la numai 30 de mile (1 milă americană = 1,61 km) de zona de demilitarizare pe care o au cu Coreea de Nord...
Tinerii pe stradă mai înţeleg engleza, iar bătrânii vorbesc japoneza (Coreea a fost colonie, iar în 1910 chiar încorporată Imperiului Japonez)...

Din cauza densităţii excesive a populaţiei, în zonele rezidenţiale se construiesc blocuri cu 40-60 de etaje...

Biserici creştine şi amintirea Campionatului Mondial de Fotbal

De dimineaţă, eleve în uniformă (cămaşă albă, fustă verzui) merg la şcoală...

Sunt surprins să aflu multe biserici creştine (baptiste, catolice) într-o ţară asiatică. Înseamnă că misionarii lui Christos au lucrat din greu...

La Hotelul "Koreana" mi-am schimbat maieul şi cămaşa transpirate cu un tricou. Port în spate rucsacul, iar de

gât, atârnat în față, aparatul foto "Fuji" luat recent, special pentru acest "trip" (călătorie, în limba engleză)...

Panouri amintesc de FIFA 2002 (Coreea/Japonia) – Campionatul Mondial de Fotbal la care Coreea s-a clasat pe locul al patrulea, ceea ce reprezintă o performanță extraordinară. Recunosc figurile unor jucători celebri: Figo de la portughezi, Zidane de la francezi (deşi el este algerian) etc.
Intru în Centrul Sejong (sală de teatru, expo de artă)...

Palatul Gyeongbokgung

Vizitez Palatul Gyeongbokgung, ridicat de regele Taejo (1392-1398) în 1395 (arhitectură în stil Joseon), distrus de japonezi de două ori (ei se luptau cu japonezii cum ne-am luptat noi cu turcii!). Decorat în patru culori: dragonul albastru, tigrul alb, phoenixul roşu şi broasca țestoasă neagră. Mulți piloni de lemn susțin coridoarele laterale. Regele este reprezentat ca fața dragonului.

Un leu sculptat, cu un corn în cap. Clădiri separate în curtea palatului: Nanchunjeon, Sajeongjeon, Cheonchujeon unde regele stătea şi discuta cu sfatul său problemele țării. Am mai remarcat un ceas solar ("angbuilgu") marcând pozițiile umbrei unui ac...

Mâncasem dulciuri la "Paris/baguette" şi încă îmi miroseau degetele. Plăcut!...

Mănânc de prânz la "Good Restaurant" (chiar aşa se numea – "Restaurantul Bun"), chinezesc...

Sculpturi în piatră la Kumho Art Shop...

Generația tânără creşte mai înaltă

Am învățat un cuvânt în limba coreeană: "idi" (vino). Ciudat, seamănă cu rusa?...

Peste tot întrebam: “Won?”. Era numele monedei lor, utilizat de mine în sensul de “Cât costă?”, “Ce preț are?”. Vânzătorii îmi scriau pe hârtii sau mi-arătau pe ecranul calculatorului de buzunar...

Mamăăă, ce trafic auto de la prânz încolooo! Nu mi-aş dori să fiu şofer în Seul!...

Amicul făcut temporar în avion, mă avertizase că la întoarcere trebuie să-mi rezerv timp dublu pentru drumul până la aeroport...

Televizor în autobuz, uite domnule! Nu ştiam unde să mă uit mai întâi: pe fereastră sau la ecran?...

Când se salută, coreenii fac plecăciuni unul în fața altuia...

Modeşti, mici, îndesați (n-am întâlnit grăsani de talia celor din America), cumsecade, prietenoşi...

Generația tânără creşte mai înaltă: mă depăşeau destui în înălțime!...

Ploaie de biciclete pe stră zile Beijingului

Feng m-a aşteptat la aeroport în Beijing, împreună cu studenți de la “ICM 2002” (Congresul Internațional al Matematicienilor). Când l-am văzut, cu o fotografie pe care-mi scrisese numele, am răsuflat uşurat. Eram pe mâini sigure. Congresul ne-a pus la dispoziție autobuze gratuite.

“Bei” = nord, “jing” = capitală...

1 $ = 8,19 yuan (moneda națională chineză)...

Ploaie de biciclete pe străzi...

Sunt cazat la Universitatea “Tsinghua”, căminul 18, camera 414, etajul 4, al Universității. Condiții ca la Căminul 9, când eram student în Craiova. Totuşi, televizor color şi doar trei paturi în cameră. Mâncăm la cantina studenților. Veselă de aluminiu. Multe zemuri de orez: maronii sau negre. Trebuie să cumpărăm cartele, 10 yuani una, dar este ieftin...

Sute de dialecte, nu se înțeleg întrei ei chinezii, dar "mandarin" este limba oficială. Emisiunile TV în alt dialect sunt subtitrate în mandarin.

Preşedintele şi primarul la Congres

20.08.2002. Festivitatea de deschidere a Congresului Internațional de Matematică. Participă preşedintele Chinei, Jiang Zemin. Un delegat rus de lângă mine, Cekanov, îmi spune că preşedintele vorbeşte ruseşte, fiindcă a studiat la Moscova (probabil marxism-leninismul)... Preşedintele Uniunii Internaționale de Matematică, Jacob Palis, citeşte stricat un discurs...

Mă întâlnesc în sală cu George Micula din Cluj, Valentin Gabriel Cristea din Târgovişte, un tânăr Caşcaval, din Missouri...

"Matematica este limbajul universal, cheia dezvoltării tehnologiilor" (din cuvântările rostite).

Globalizarea matematicii înseamnă unificare în ştiințe. Congresul a fost deschis de un grup de fete ce cânta la nişte instrumente ciudate cu coarde. Muzică folk kentoniană...

În prezidiu, alături de preşedintele congresului, Wu Wenjun, se află şi primarul Beijingului, Liu Qi. Sala are două niveluri de balcoane...

Îmi băteau reflectoarele drept în ochi (eram într-o parte a sălii). Evenimentul s-a anunțat la postul central de televiziune. Circa 4.300 de matematicieni înregistrați, de prin toată lumea...

Marco Polo al Olteniei

Hai să mă plimb şi eu ca un Marco Polo al Olteniei! Pentru că am plecat de-acasă fără pantofi (ridicol!... doar în adidaşi), mi-am luat din Beijing. Autocarele ne-au dus drept în

celebra Piață Tiananmen, unde s-au revoltat studenții în 4 iunie 1989, cică s-au tras şi focuri. Lume ca frunza şi iarba, cum se exprima săracu Taica Lecu...

Feng glumeşte: la conferințe se doarme bine dacă este un subiect la care nu te pricepi! A venit cu trepiedul şi cu aparatele foto, unul digital şi altul obişnuit. De fiecare dată când vrea să facă o fotografie, îşi aşază încet suportul, întinde picioarele trepiedului, focalizează pe mine, pune aparatul pe auto-flash, fuge repede şi se aşază lângă mine...

Te-mpiedici de-atâția biciclişti pe trotuare, pe străzi. Traficul rutier e un haos. Parcare de biciclete, nu de maşini, sute, una lângă alta, ca o pădure de fierotenii. Taximetriştii sunt izolați în maşină ca într-o cuşcă, separată cu dreve de fier şi geam de celelalte scaune...

Un stadion ca o semisferă; arată cosmic...

Feng ştie dialectele cantonez şi shaanxi, dar vorbeşte mandarin. Afirmă că nu-i place engleza, dar o foloseşte pentru comunicare...

Vizităm Templul Paradisului (Tian Tan), construit în anul 1420, în timpul dinastiei Ming, şi mărit de dinastiile următoare (până la Qing). Aici veneau împărații. Pe vremea aceea, Pământul era considerat pătrat, iar Raiul rotund. Am făcut nişte poze îmbrăcat în robă galbenă, de râdeau vizitatorii (ziceau că sunt împărat străin, adică neasiatic).

Beijing se poate compara cu New York!

La restaurantul "Wu Da Niang" am servit nişte mâncare tradițională chineză , "jiao zi": arăta ca o cocă necoaptă, umplută la mijloc. Normal că nu mă-mbia, dar Feng înfuleca de zor...

Beijingul se poate compara cu New Yorkul: are clădiri şi arhitecturi impresionante. Forță de muncă ieftină şi numeroasă...

Fruct exotic: rozaliu la exterior, miezul alb cu puncte negre (dar nu prea gustos). Altul: turtit şi cu gust de piersică, numit "tal zi". Beau un suc de "lycheeate" (ce-o mai fi şi asta?)... Un cerşetor. Îi dau un yuan...

Există trei linii de metrou în Beijing, desenate în culori diferite pe hartă...

Piața Xiu Shui Jie. Agresivi, vânză torii mă trăgeau de mână, strigau după mine. Prețul era de trei ori mărit. Tocmeam cu ei, apoi mă făceam că plec (învățasem jocul), iar ei lăsau din preț...

Chinezii îşi parchează bicicletele precum cowboy-ii caii, legate de stâlpi. Fete dezvelindu-şi pulpele în pedalare. Feng zice că mersul pe bicicletă este sănătos, nu poluează şi-i ieftin. Bicicletele au coşuri în față sau în spate, pentru bagaje. Alții leagă cărucioare şi le transformă în triciclete (troci) de cărat. Băieții mai iau în spate câte o fată, iar mamele câte un copil (pe-aceeaşi bicicletă deşelată)...

Uleioase găteli, ptiu!... O fiertură, "youmaicai", mirosea precum ciorapii nespălați. N-am putut nici să gust, dar Feng mânca orice şi mult. Dacă rămânea ceva mâncare de la mine, o termina el!...

Gălăgia şi puzderia de pe străzi mă obosesc. Maşinile n-au loc de biciclete...

Climă umedă. Căldură, căldură... mereu transpirat...

Oraşul Interzis

Oraşul Interzis este locul unde aveau voie să intre numai împăratul şi compania lui, nu oamenii de rând. Aici s-au perindat împărații chinezi de la dinastia Ming până la dinastia Qing. Numai împărații purtau culoarea galbenă la veşminte. Văd Palatul Muzeu, construit în 1406-1420...

Din istoria recentă a Chinei: ultima dinastie, Qing, a fost înlăturată în 1911. Împotriva trupelor străine s-au ridicat

Jiang Jieshi, liderul naţionaliştilor şi Zhou Enlai, liderul comuniştilor. Acesta i-a predat conducerea lui Mao Tsedong, care a luptat apoi împotriva naţionaliştilor. Aceştia au fost înfrânţi, iar Jiang Jieshi, care era prooccidental, s-a retras în Insula Taiwan. În 1949, a fost proclamată Republica Populară Chineză. Feng consideră Taiwanul o colonie americană. "China ar putea lua Taiwanul în câteva ore, dar vrea să cucerească inimile oamenilor, nu să-i ia cu forţa!", continuă el. O trecere lină, neviolentă, cum a procedat cu Macao şi Hong Kong...

După Mao, Deng Xiaoping a deschis politica spre Vest şi a început infuzia de tehnologie în China. Actualul preşedinte continuă această destindere şi colaborare. Economia chineză este în continuă creştere. Am zărit McDonald, Kinko şi KFK (companii americane), iar Toyota (companie japoneză) a încheiat cu guvernul un contract să producă automobile în China, a cărui piaţă este uriaşă (peste 1,2 miliarde de locuitori), iar forţa de muncă ieftină şi multă. Străinii investesc implicând şi guvernul chinez, obţinând astfel garanţii...

Chinezii din Taiwan au libertăţile din Vest (pot circula oriunde), cei din patria-mamă sunt încă restricţionaţi (constat, nu fac critici la adresa guvernului sau comunismului). Paradoxală societate se formează în China: ideologia comunistă bazată pe un mod de producţie capitalist. Cum vor conviețui, şi câtă vreme, opoziţiile ("yin" şi "yang")?

1950 de ideograme chineze

Scrierea chineză tradiţională cuprinde circa 3.000 de ideograme (în loc de 26 de litere sau aproximativ în limbile indo-europene). Dar scrierea simplificată cuprinde 1.950 ideograme. Pentru a putea citi, trebuie să le-nveţe pe toate! Feng îmi spune că preferă ideogramele (nu literele) fiindcă dintr-o privire poate înţelege sensul unei întregi propoziţii...

Dragonul (un fel de balaur din basmele olteneşti, dar cu un cap de leu) este motiv popular în artă, în sculptură...

Fotbalul este cel mai popular sport în China. I-am privit jucând pe studenții de la Universitatea Tsinghua...

La TV există un post în engleză, special pentru străinii din China...

"Ning hao?" = Ce mai faci?...

În fața unui chioşc, mâncăm iaurt dulceag...

În campusul Universității Tsinghua se află statuia lui Confucius (551-478 î.H.). Vreau să fac o poză îmbrățişându-l pe marele filozof, dar Feng argumentează că n-am voie, că nu se permite. Feng e prea buddhist, eu prea liberal (anarhic). Ne potrivim ca nuca-n perete!

"Grădina Grădinilor"

Începută de împăratul chinez Kangxi, din dinastia Qing, în 1707, Grădina Imperială este considerată cea mai mare din lume. Europenii au numit-o Grădina Grădinilor. Aici se regăsesc multe plante care cresc pe marginea Fluviului Yuangtze. Lotusul, floarea care acoperă întreaga suprafață a lacului, este simbolul purității în buddhism. Un arc de piatră peste lac. Lacul pare îmbălăriat. O barcă joasă cu acoperiş. O pasăre "zhiliao" înoată. Rămăşițele Palatului Yuanmingyuan, distrus de forțele anglo-franceze în octombrie 1860. În 1900, China a fost din nou invadată de opt armate străine...

Pe o insuliță dansau chinezi: cuminți, ponderați în mişcări, perechi (muzică după un casetofon)...

De dimineață, am mâncat două bogoace de pâine. Nu ştiu ce fel de pâine frământă ăştia, dar când o vezi prima dată pare cocă goală, necoaptă-n cuptor...

Autobuze cu aer condiționat, autobuze cu etaj. Au televizoare înăuntru (nu ştiam unde să mă uit mai întâi: la ecran sau pe fereastră?)...

Panda, ursul-pisică

Suntem la Zoo care are "panda", ursuleţul mic şi lenevos. În limba chineză "panda" înseamnă "urs-pisică". Acum este pe cale de dispariţie, din cauza tăierii copacilor în care trăieşte el. Feng îşi scoate trepiedul din geantă, fixează aparatul foto, pune auto-flashul şi fuge repede în faţa obiectivului...

Setos mort, am cumpărat o sticlă de apă, 2 yuan, iar apa era îngheţată. Abia se topea câte o pică tură, pe care o scurgeam în gură şi se evapora ca pe o plită aprinsă...

Un accident de... biciclete la o intersecţie:

– Tu eşti de vină!

– Ba tu eşti de vină!...

Nu mă puteam uita pe nici o hartă, deoarece toate denumirile erau cu ideograme...

Fiecare al şaptelea locuitor al planetei e chinez...

Feng a studiat un an la Surrey (la 15 mile de Londra). Cică se uitau englezii la el ca la ursul panda! Când obosea, ne înţelegeam mai greu şi mă pomeneam cu el vorbind în chineză!

Nevastă-necaz!

În vizită la Adrien Alexandre, francezul ce-l întâlnisem în avionul de la Seul la Beijing. Avea un business în China (cu loteria). Zic: "Uite, dom'ne, ăştia fac business din orice!". Era căsătorit cu o chinezoaică subţirică, frumuşică foc, Wenxin, care-şi luase şi un prenume francez: Claire. O plimbase tipul pe la Paris, de unde îşi încărcase un geamantan cu parfumerii şi ţoale femeieşti (de la Paris să n-ai ce să-ţi alegi?!)...

Wenxin-Claire ne spune o glumă de pe vremea când învăţa ea franceza: în franceză, "nevasta mea", "ma femme", se pronunţă asemănător cuvântului chinez "mafan", care înseamnă "necaz". Deci: nevasta mea este necazul meu!...

Mâncare scumpă la Restaurantul “Yulong Yuan”. Achită francezul. Bem bere chinezească “Tsing Tao”. În chineză “Noroc!” se spune “Gambei!”. (pentru români, hazul este că se pronunță “Cam bei!”, care sună ca un reproş! Există şi o anecdotă de pe vremea comunismului, bazată pe acest calambur: La un dineu dat în Bucureşti în cinstea unei delegații a Partidului Comunist Chinez, din politețea tipic chineză, şeful acesteia ciocnea destul de des paharul cu omologul român spunându-i: “Cambei!”. După a patra închinare, şeful delegației române, care se ştia cu musca pe căciulă , n-a mai suportat şi, cum tot “se încălzise”, l-a întrebat pe înaltul oaspete: “Dar după ce ți-ai dat seama?”)...

Româna – limbă internațională!

În China, prizele sunt la 220 V, în SUA la 110 V...

La meniu: piele de rață prăjită şi tăiată în bucăți. “Sichuan” – bucățele de carne prăjită şi ardeiaşi iuți. În neconoştință de cauză, bag unul în gură.

– O, nu, nu, ardeii nu se mănâncă, Florentin, sunt doar pentru a da gust!...

Simt că-mi arde limba!...

În Parcul Tuanjiehu închiriem o barcă de forma unei rațe. O floare roşie, înaltă printre ronturi (“pajiao”)...

Dansuri tradiționale chineze: “tai ji”, “ji guan zihue”...

La Centrul Congresului Internațional de Matematică, la “Message Board”, văd o notă chiar în limba română (lăsată de familia Udrişte). Îi spun a doua zi profesorului Micula, venit din Cluj. Surâde: “Păi, româna e limbă internațională!”...

Lângă sediul congresului nostru se află Stadionul Olimpic, unde în anul 2008 se vor desfăşura Jocurile Olimpice de Vară. Feng mă trage de mânecă să facem poze acolo...

Dar să vii în China şi să nu vezi Marele Zid Chinezesc este ca şi cum degeaba ai fost!...

La Marele Zid Chinezesc

Într-o gară mică, unde ne interesăm de bilete pentru trenul spre Marele Zid, un tip îl întreabă pe Feng dacă nu cumva eu sunt din Regiunea Xinjiang (adică... chinez!)?...
Duminică, 25 august, ne-am dus cu trenul (15 yuan dus-întors) la Marele Zid. În jur de o oră cu acceleratul. Tren modest, plin, ca-n România. Coborâm la Badaling, orăşel turistic, de unde urcăm pe jos. Era şi teleferic, dar n-am vrut să-l folosim...

"Niciodată n-o să fii om dacă nu te-ai dus la Marele Zid!", ne întâmpină un citat din Mao Tsedong înscris în piatră.
Zidul a fost construit în perioada 770-221 î.H., început în timpul dinastiei Qin, pentru a împiedica năvălirea altor popoare. Are peste 6.000 km, 7 m înălțime şi 5 m lățime. Se întinde pe crestele munților. Se poate vedea din satelit. El se poate vedea şi de pe Lună şi este una dintre cele şapte minuni ale Pământului... Când se apropiau duşmanii, străjerii făceau fum în turnuri ca să dea de ştire oştilor...

Chinezii folosesc pentru lungime unitatea "li"= ½ km...

Toată lumea făcea poze. Eu m-am fotografiat soldat călare pe cal!...

Comerțul este în spor la chinezi. I-am cumpărat lui Silviu, fiul cel mic, un binoclu şi nişte suveniruri de pus pe pereți...

Într-o sală rotundă ca un cilindru, având 10 ecrane de jur-împrejur, vizionăm un film de 15 minute. Exact ca în viață, dacă stai într-un loc şi te învârți în jur, apar imaginile în continuare, de pe un ecran pe altul. Noi, spectatorii, suntem înconjurați de armate, de un dragon. Magnific, nu mai văzusem aşa ceva prin toate peregrinările mele!...

În Badaling am vizitat un muzeu despre istoria locurilor, despre Zid. În 1550 d.H., trupe tătare (100.000 de oameni) conduse de Altan Khan au trecut de zid. La fel,

Genghis Khan, celebrul conducător mongol, a atacat dinastia Jin, trecând de liniile defensive chineze (1162-1227).

“Un singur copil pe familie”

În China există 56 de naționalită ți. Unele dialecte, de exemplu “cantonez” şi “shankhai”, sunt tot atât de diferite precum ar fi spaniola de franceză! Se înțeleg toți prin "mandarin"...

Şomajul este de 4,5%. Procentul e mic, dar la ditamai populația... se numără zeci de milioane...

Îi întâlnesc pe C. Udrişte şi nevasta din Bucureşti, Florin Diacu din Canada, Florin Nicolae din Germania, Florian Luca din Mexic, Cristea din Târgovişte...

La TV, operă în dialectul “xinjiang”, din nord-vestul Chinei, tradusă pe ecran. Costume frumoase, orientale, cu mătăsuri transparente, în culori vii. În pauză, actorii vorbesc “mandarin” cu accent...

Într-o librărie de artă răsfoiesc cărți cu nuduri feminine (arta corpului) – iată că-s permise în comunism!...

În Centrul de Recreere al Studenților din Tsinghua, situat la subsol, aceleaşi dansuri ponderate tradiționale. Cântecele şi dansurile moderne, în schimb, imită stilul american...

O familie chineză n-are voie să aibă mai mult de un copil. Feng îmi spune că prin satele îndepărtate nu-i poate controla nimeni şi o familie are mai mulți copii...

Nu se permite nici cetățenilor, nici străinilor care locuiesc sau lucrează în China să critice guvernul sau ideologia comunistă...

Mao Tsedong – erou național

Umblam prin Beijing, în autobuze, în metrou, cu ecusoanele legate de gât inscripționate “ICM 2002, gratuit”.

Aşa dăduse ordin preşedintele (taxiurile făceau excepție). De la secretariatul ICM 2002 ni se dăduse o foaie cu expresii scrise în engleză şi chineză, plus adresele respective (de pildă: "Vă rog, duceți-mă la Centrul Internațional de Conferințe din Beijing"), ca s-o arătăm taximetriştilor, fiindcă foarte rar găseai pe cineva vorbind engleza...

Mă simt prea mic pentru un oraş aşa de mare ca Beijingul – 13,8 milioane de locuitori...

Mao Tsedong a introdus marxismul în China (1935). Mausoleul lui este în Piața Tiananmen, iar el este considerat erou național...

Am listă pentru cumpărături. Bifez mereu din ea. Lucrări din astea chinezeşti: chichiricioase, cu multe detalii, în miniatură migă loase, cu înfloriturі. Am vrut să cumpăr haine en gros, dar prețurile erau mari. Mi-am luat câte ceva, pijamale, cămăşi, pantaloni, şosete, vederi, rolfilme, o geantă mare şi un geamantan cu cifru, pe rotile (mai uşor de târât prin aeroporturi), jucării, carpete pentru perete (care îi plac Liliei), un kimono şi perle albe (nevasta-mi ceruse negre!). Nu am avut probleme la graniță cu cadourile cumpărate sau cu cărțile introduse în China şi donate Universității Tsinghua şi Bibliotecii Naționale Chineze...

Palatul de Vară

Palatul de Vară a fost construit în anul 1750 la ordinul împărătesei Dowanger Cixi, care a luat banii din bugetul alocat armatei navale... Sunt numeroase grupuri turistice, conduse de ghizi mergând în față cu un steguleț triunghiular. Am auzit vorbindu-se engleză, germană, italiană chiar...

Ne suim într-o barcă având cap de dragon şi acoperită, alături de un grup de albi, numai moşi şi babe, vorbind engleză...

Erau şi grupuri de chinezi veniți din alte oraşe...

Marea barcă-palat, ridicată din piatră în Lacul Kunming de către împăratul Qianlong...

Temple ridicate: pentru armonia arborilor cu apa; pentru rugăciunea de a ploua. Un hol al fericirii în longevitate. O statuie a unui taur culcat pentru stăvilirea inundaţiilor...

Florentin Smarandache în costum popular coreean
- amintire din Seoul

Florentin Smarandache “împărat chinez al cifrelor"
- amintire de la Congresul Internațional al Matematicienilor,
Beijing, 2002

Florentin Smarandache în postura de “străjer”
al Marelui Zid Chinezesc, 2002

Florentin Smarandache îmbrățișând statuia filozofului
Confucius, Beijing, 2002

9. ÎN ȚARA CANGURILOR

03.07.2003. Ah, ah, merg şi-n Australia!...

"Numai acolo nu fusesei!", mi-a replicat la telefon C. M. Popa (redactorul-şef al revistei de cultură "Mozaícul", din Craiova)...

Plăcerea mea să conduc întins pe autostradă, cu viteză, drept, cu muzica sunând în urechi, şi aşternând pe hârtie tot felul de idei ce-mi trec prin cap în goana străzii. Îmi dădeau lacrimile de bucurie...

Cooperarea cu francezul Jean Dezert, cercetător la Oficiul Național de Studii şi Cercetări Aeronautice (ONERA) din Paris – Teoria Dezert-Smarandache (TDSm), aplicațiile matematice în cibernetică (la care nici nu visasem să lucrez) se arată promiță toare...

I-a părut rău soției, Lilia: "Iar mă laşi singură!". M-a îmbrățişat, dar şi ea tocmai venise din California...

În aeroportul din Albuquerque sunt descălțat de "Security": detectorul bâzâie când trec prin control – descoperă metal în talpa de la pantofi...

Triunghiul America-Europa-Australia

Sunt nerăbdător să-i văd pe francezul Jean Dezert de la ONERA şi pe iranianul Mohammad Khoshnevisan de la Universitatea "Griffith" din Australia. Mohammad a avut o odisee comparabilă cu a mea. A plecat din Iran în Turcia la 15 ani. A vrut, şi încă vrea!, să emigreze în America. Ambasada americană nu i-a dat viza, că era minor. Atunci, a făcut liceul în Turcia, s-a-ntors la ambasadă, care, de data asta, i-a dat viza de studii. După acestea, a ajuns în Australia. Ca să-şi dea doctoratul, lucra în baruri de noapte, iar ziua învăța. Pe urmă, şi-a schimbat numele în Jack Allen, să nu se mai ştie că e

musulman, fiindcă nu găsea “job” (serviciu, în “americană”) pe măsura calificării. Pe urmă, a revenit la numele real. Acum, mă bate la cap să republicăm toate articolele comune, unde el semnase J. A., pentru a pune semnătura M. K., dar fără să specificăm în ediția a doua că e de fapt aceeaşi persoană, ca să nu afle musulmanii...

Îi cunosc pe amândoi de doi, trei ani, prin e-mail, prin telefon. Am format un triunghi: America-Europa-Australia. Jean e foarte ambițios... Teoria Dezert-Smarandache va înlocui teoriile precedente: Dempster-Shaffer (TDS), Dubois-Prade (TDP), Zadeh (TZ – cu mulțimi fuzzy). Avem planuri mari!...

Din L. A. la Sydeney

Schimb avionul în Salt Lake City, capitala mormonilor. Deşi nu mai au voie prin lege să aibă mai multe neveste, totuşi, se practică. Un bărbat mormon se căsătoreşte legal cu o femeie, iar pe celelalte le ține în aceeaşi casă, dar fără acte – legea nu-i poate interzice unei femei să locuiască unde vrea, şi nici unui bărbat s-aducă pe cine vrea în casă!...

Munții Stâncoşi: fără vegetație, cu “chelie”. Destul pământ nelocuit în America!...

Îmi creşte barba-n avion, din L. A. până-n Sydney, 14-15 ore de zbor, sau chiar 17, depinzând de vânt. Traversăm Pacificul în diagonală, din NE spre SV, cu “Qantas”, o companie australiană de care nu auzisem. Pe aproape 12.000 km din drum, zburăm la 10 km altitudine. Afară: – 4 7 de grade Celsius! Ascult în cască muzică australiană cu Annette Shun Wah, formațiile “Hunters” (Vânătorii), “Collectors” (Colectorii), “Frente”, “The Cruel Sea” (Marea Crudă) – imită pe americani. Canada, Australia consideră SUA ca pe un fel de “big brother” (frate mai mare), precum Olanda Germania...

Sunt deasupra Pacificului, mai am înc-o oră până la Sydney. M-am trezit dintr-un somn chinuit pe scaun. Se

serveşte ultimul "lunch" (prânz) şi-o cafea. Cântecele de la radio mă înviorează... Apoi, Orchestra Simfonică din Sydney...

Revăd articolele pe care le voi prezenta la Conferința Internațională asupra Fuziunii Informației, IF 2003, de la Hotel "Radisson", Cairns, Queensland, Australia. Eu deschid secțiunea TDSm... De fiecare dată, după câte un zbor din ăsta lung, obositor, spun că n-o să mai călătoresc aşa curând, să mai stau şi pe-acasă...

Am sărit peste o zi, chiar 4 Iulie, Ziua Independenței Statelor Unite! Am plecat pe 3 iulie, la ora 22,30, am zburat numai în noapte, şi am ajuns pe 5 iulie, la ora 6! Unde a dispărut 4 iulie?!...

Amendat pentru "ogrinji" nedeclarați!

Completăm formulare despre SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome), cauzat de un virus care bântuie prin Asia...

Pentru că nu am declarat pe Incoming Passenger Card nişte resturi de mâncare, sunt amendat la vamă cu 220 de dolari australieni. Unde-i lege nu-i tocmeală, iar ignoranța se plăteşte scump...

Pe acest continent, sunt frapat, de la bun început, de maşinile cu volanul pe dreapta şi de circulația pe stânga – ca-n Anglia şi în India...

Prețuri mai mari şi salarii mai mici decât în America...

Mă întâlnesc cu George Miţin-Vărieşescu în stația de tren "Parramatta" din Sydney şi locuiesc două zile la el. Domnul Vărieşescu este un român sârb, preşedintele Societății "Mihai Eminescu", şi scoate două reviste româneşti (social-politice, culturale), numite "Mihai Eminescu" şi "Căruța cu poveşti". Recent, a adus un preot tânăr din județul Cluj pentru înființarea unei biserici noi. Mai ființează o biserică românească în oraş, "Sfânta Maria", unde slujeşte Rev. Fr. Gabriel Popescu, care

predă teologia la Universitatea din Sydney. În Melbourne – Biserica "Sfântul Petru", unde este preot Dumitru Coman, în Adelaide – Biserica "Sfântul Nicolae", cu preotul Viorel Stoica, iar în Brisbane – Biserica "Sfântul Dimitrie", cu preot Ion Constantinescu...

La Universitatea din Sydney există şi doi profesori de matematică români: Laurenţiu Păunescu şi Gabriel Chircu. Comunitatea românilor din acest oraş se ridică la zece mii de membri...

Hoinărind prin Sydney

Aurel Covalenco, şi el român-sârb, mă plimbă cu maşina. Vizitez "Opera House" (unde, înainte de războiul din Irak, un australian a scris "No war" şi-a fost condamnat la 20 de ani de închisoare pentru întinarea simbolului naţional australian), Grădina Botanică, podul celebru din centrul oraşului, care poate fi escaladat, Catedrala "Saint Mary", Piaţa "Flemington". Am întâlnit câteva familii de români, unii emigraţi de mult, alţii de curând, neavând încă actele definitivate. Amabili toţi, mă invită la masă, iar Mihai şi Maria Olteana (aşa i-a rămas numele) mi-au dat şi-un cadou – tocmai se-ntorseseră din concediu din România...

Ajutoarele sociale, medicalul, pensiile-s mai bune în Australia decât în America. Sunt oameni care stau de ani buni pe indemnizaţia de şomaj, chiar şi imigranţi care n-au lucrat niciodată, iar pensie primesc toţi, indiferent dacă au muncit sau nu. În plus, toţi au "MediCare", card care le permite tratament medical gratuit. Mă gândeam eu: uite, Australia este paradis pentru leneşi!...

Aveam mulţi colegi din lagă rul turcesc care ajunseseră în Ţara Cangurilor, dar le-am pierdut urma: Şerban Necula, Sedat Giumali (tătar din Dobrogea), Sebadin, Viorel marinarul etc....

Femeile singure care au copii primesc ajutor material de la guvern şi pot trăi numai din acesta...

Continentul este puțin populat, doar pe țărm. Cu avionul, treci parte locuită în câteva minute, restul e deşert. Rare aşezări în interior, care se ocupă cu mineritul. Agricultura şi turismul constituie, de asemenea, principalele surse de venituri...

Centrul Sydneyului are clădiri turn: "AMP", "Marriott", "Axa Australia", "Shangri" Hotel (chinezesc), grațioase...

Când ne întorceam seara, la întuneric, un animal numit "posum" urca pe tulpina unui copacş la lumină nu apare...

În oraşe vezi puțini aborigeni; trăiesc izolați în satele lor, mai ales în nord, în pădurile tropicale...

Pe Coasta de Aur

A doua zi am zburat în Brisbane, unde m-aştepta amicul Mohammad, cu care mă cunoscusem prin Internet. Am scris împreună cărți de statistică şi probabilități. Este profesor la "Griffith" University, în Gold Coast (Coasta de Aur), la o oră de Brisbane. Universitatea îi pusese la dispoziție un "van" (autoturism) ca să-l aducă pe profesorul "american"...

Am petrecut evenimentul întâlnirii la "Surfers Paradise" (Raiul surfiştilor), unde totul este deschis peste noapte, în Restaurantul "Charlie's 24 Hours" ("24 de ore ale lui Charlie", având poze cu Charlie Chaplin pe un perete), cu colegii de serviciu ai lui Mohammad: Tony Naughton (fost şef la Facultatea de Finanțe, dar tocmai se mutase la Universitatea din Melbourne), împreună cu soția, Shahnez (originară din Insulele Fiji), şi Mike Demsey...

Pentru ca un bărbat străin să se poată căsători cu o musulmancă, trebuie să se convertească la islam. Cum Shahnez era din această religie, Tony, irlandez, şi-a schimbat credința!...

Am mâncat o supă de “rubob” – o legumă care creşte în munţi. Îmi place să gust tot ce-i exotic, să-ncerc pe propria-mi piele...

L-am cooptat pe Mohammad, expert în economie/finanţe, să utilizeze TDSm ori logica neutrosofică în “decision making” (luarea deciziilor) folosind combinarea şi analizarea informaţiei.

Miorlăita engleză australiană

M-a izbit accentul australian, nu chiar pe urechile mele, neînţelegând bine engleza lor. Ei pronunţă mai apropiat de cum se scrie, în special diftongul “ai”: aici se pronunţă chiar “ai”, în vreme ce în America se citeşte “ei”. De exemplu: “day” = zi, citit “dai”, nu “dei”; “stay” = a sta, citit “stai”, nu “stei”; “snake” = şarpe, citit “snaik”, nu “sneik”. Iar “a” între consoane se pronunţă aşijderea: “estimation” = estimare, citit “estimaişăn”, nu “estimeişăn”; “lady” = doamnă , citit “laidi”, nu “leidi”. Engleza australiană îmi pare mai miorlăită. Nici ei nu pronunţă “r”-ul de la sfârşit: “four” = patru, citit “foo”; “brather” = frate, citit “brază”. Trebuia să ciulesc “tare” urechile şi să mă concentrez. Mai rău, “eight” = opt este pronunţat “ait”, care sună total diferit de vorbirea americană (“eit”), încât am întrebat de două-trei ori ce-nseamnă, până mi-am dat seama. În loc de “ya” = da, zic “ie”. Au şi cuvinte diferite: pentru “autostradă” – “motorway”, nu “highway”, iar când te invită la masă spun să vii la “tea” (în americană înseamnă “ceai”) – şi le-am ră spuns că nu-s prea obişnuit să beau ceai!...

Spre deosebire de SUA, în Australia se foloseşte sistemul metric (internaţional), nu cel anglo-saxon cu “inch”, “gallon”, “pounds”, iar temperatura se măsoară pe scara Celsius, nu pe cea Fahrenheit...

Interesantă Australia, această lume nouă pentru mine, dar parcă îmi lipseşte legătura prin Internet cu restul lumii.

Cotidianul “Monitorul de Vâlcea” aşteaptă de la mine o corespondenţă, dar nu am la îndemână o legătură rapidă...

“Motcheakera”

La “Griffith” University din Gold Coast m-am întâlnit şi cu alţi profi: Brian Morgan (nou “faculty”), Lokman Mia (din Bangladesh), un doctorand chinez Li...

Mâncăm “kebab” turcesc, delicatesa lui Mohammad, apoi “baklava” şi “kadayif” ca desert...

Controlez e-mail-ul ca să văd ce comentarii are MM (ori M^2 cum îşi zice) privind excursia mea. Ce minunată tehnica asta, cu Internet-ul: poţi citi, scrie şi expedia urgent mesaje de oriunde din lume! M^2 s-a informat mai bine decât mine din web ce locuri prezintă interes – îmi trimite şi poze! Parcă anticipează unde voi merge: Insula Verde, Ferma de crocodili... Are un stil pontos, nostim. Glumeşte: “Era nevoie de o pauză, pentru a proteja, cât de cât, cititorii (“Monitorului de Vâlcea”) de virusul smarandachismului, dacă cel al paradoxismului este inevitabil!”...

Învăţ să număr în persană (farsi): 1 = “iek”; 2 = “do”; 3 = “se”. În aceeaşi limbă: “motcheakera” = mulţumesc; “aasheratam” = te iubesc...

L-am întâlnit pe Sukanto Bhattacharya, doctorand la “Bond” University, tot pe Coasta de Aur (Gold Coast), venit din India. Ştie, în afară de engleză, limbile bengali şi hindi. În India, există 343 de limbi în 26 de state. La şcoală, elevii învaţă obligatoriu limbile engleză şi hindi, pentru a se putea înţelege între ei, apoi limba statului respectiv. Sukanto este zâmbăreţ, inteligent, glumeţ. Este şi el colaboratorul nostru...

Urmează să plec în Cairns, unde îl voi întâlni pentru prima dată pe Jean Dezert, cu care sunt copreşedinte al unei secţiuni a conferinţei FUSION 2003, dar şi coautor la mai multe lucrări. Ne-am rezervat camere la acelaşi hotel...

Întâlnirea cu Jean Dezert

Pe 8 iulie, seara, am zburat din Brisbane în Cairns şi m-am cazat (făcusem rezervarea prin Internet) la cel mai ieftin hotel din oraş, "Inn the Tropics" (Han la Tropice), pentru 33 de dolari australieni pe noapte, situat la intersecția străzilor Sheridon şi Minnie (reper după care mă ghidam). Abia ajuns, la miezul nopții, la recepție, aud o voce în franceză: "Floranten!". Era Jean Dezert: bărbos, scund, mă recunoscuse. Până acum vorbisem doar la telefon. El avea camera 33, iar eu – 13! De la "Inn the Tropics" mergeam pe jos la A VI-a Conferință Internațională asupra Fuziunii Informației, IF 2003, ținută la luxosul hotel "Radisson"...

Am împărțit pixurile sesiunii noastre – "Aplicații ale raționamentului plauzibil, paradoxist şi neutrosofic în fuziunea informației". Cu unul dintre ele scriu acest jurnal. Ele purtau inscripția: FUSION 2003, AUSTRALIA / Dezert-Smarandache Theory/ "All is possible,/ the impossible too!". Jean alesese paradoxul meu ("Totul e posibil, chiar şi imposibilul!") deoarece îi plac contradicțiile – aşa ne-am şi cunoscut!

– Jean, îi reproşasem, o să se creadă că este ceva neserios!

– Nu, răspunsese, va incita mai tare. Mie-mi plac glumele oamenilor de ştiință!

Dr. Jean Dezert este secretar în Comitetul Internațional privind Fuziunea şi este primul organizator al unui asemenea congres, în vara anului 2000, la Paris. Lucrează pe post de cercetător la ONERA (Office Nationale d'Études et Recherches Aéronautique) din Paris. Toată corespondența cu el o țin în franceză (ca să nu uit limba), dar articolele le publicăm în engleză...

Desigur, amândoi ardem de nerăbdare să dăm piept cu... Marea Barieră de Corali, la care va trebui să facem o deplasare cu vaporul, pe la Insula Verde. Ne-am hotărât să facem chiar şi o mică plimbare... subacvatică!...

Rău de mare

Am rămas ataşat de grupul francofonilor (Quebec, Belgia, Maghreb, Franța, desigur), unii dintre ei lucrând la Teoria Dezert-Smarandache (TDSm)...

Drapelul australian include drapelul britanic, plus şase stele care reprezintă statele australiene...

Plec cu kataramanul (vapor cu două corpuri unite printr-o punte) "Reef Prince" (Prințul recifului) la Marea Barieră de Corali. Cumpăr un aparat foto "Fujifilm", subacvatic, care se foloseşte o singură dată şi are 27 de poziții, 25 de dolari australieni. Ni se face instructaj ca în avion cum să reacționăm în caz de pericol. Ne dau şi pastile contra răului de mare, dar fac greşeala să refuz...

Mulți turişti japonezi, anunțuri prin speakerul vaporului în engleză şi japoneză – asemeni broşurilor tipărite...

Oprim la Green Island (Insula Verde) pentru îmbarcarea altor turişti, dar nu coborâm. În drumul spre corali, departe de vas, se zăresc caşaloți. Pasagerii de agită curioşi pe punte...

Coralii se ridică puțin deasupra nivelului oceanului, apa în jurul lor e mocirloasă. Pietre şi mâl...

Contra răului de mare se pune gheață pe frunte şi în gură. Christian Musso, colegul lui Jean de la ONERA, e palid la ducere, iar eu am ameți la întoarcere (de-aia dormitez şi nu mişc capul)...

Lângă corali e o platformă turistică ridicată deasupra apei. Servim "lunch"-ul (prânzul)...

Hidromotociclist la patru metri adâncime

Plătim 130 de dolari australieni pentru SCUBA – un fel de motocicletă (!) subacvatică ce are pentru capul "motociclistului" un balon de sticlă cu aer pentru respirație şi-n

care se pompează oxigen dintr-un tub ataşat scubei. Aşadar, timp de 30 de minute, eu şi Jean suntem... hidromotociclişti, la trei-patru metri adâncime, deasupra coralilor! Un scafandru-instructor ne însoţeşte. Comunicăm sub apă prin semne. El ne întreabă periodic "E okai?", făcându-ne cunoscutul semn al literei "o" cu degetul arătător şi degetul mare. Trebuia să-i răspundem identic. Ne pregătise dinainte. Când ne scufundăm în apă, respirăm numai pe gură, pe urmă respirăm normal. Apăsând un buton, ne putem deplasa cu scuba înainte, iar sucind ghidonul (ca la bicicletă) cârmim la stânga ori la dreapta, fiecare pe "hidromotocicleta" lui. Nu avem voie să luăm picioarele de pe scubă, ca să nu ne zgâriem de corali...

Instructorul are o trăistuţă din care scoate plancton, ierburi de mare şi cheamă peştii. Blânzi, aceştia vin, mănâncă.

Pun mâna pe unul negru, turtit (calcan?), îl mângâi şi nu fuge; s-au obişnuit cu turiştii...

M-am putut scufunda cu ochelarii, fără să se aburească, deoarece fuseseră pulverizaţi cu o soluţie specială. Când ne-am pozat sub apă, lentilele mele se înnegriseră pentru că sunt sensibile la lumină, aşa că, în fotografie au apărut întunecate. Francezul Christian s-a prăpădit de râs, zicea că m-am băgat în ocean cu... ochelarii de soare! Pe urmă, adăugase că, subacvatici, arătam ca nişte mafioţi italieni şi izbucnea iar în hohote...

Jean a cumpărat pozele, 35 de dolari australieni pentru numai două, enorm de scump, dar merita! Am stabilit că le va scana şi mi le va expedia prin e-mail, să am şi eu o amintire australiană haioasă...

Dar, ce m-a frapat cel mai mult, şi de care mi-am dat seama abia târziu, era vizibilitatea deformată din cauza refracţiei la trecerea luminii din apa oceanului în aerul din casca de scafandru a scubei. Instructorul îmi făcea semne să înaintez, dar eu ezitam, fiindcă aveam impresia că mă lovesc de stâncile de corali. Pe urmă, apăsând cât de tare puteam pe

butonul care acționa un motor electric cu propulsor şi cârmă (“buoyancy control”), aveam impresia că stau pe loc, deşi auzeam bâzâitul rotorului. Abia când am ajuns afară, pe platformă, mi-am dat seama că făcusem cu scuba un cerc de vreo 10 metri în diametru...

Apoi, privind în sus din adânc, la oamenii care înotau pe la suprafață, ca pe nişte pă puşi – atât de mici îmi apăreau – care dau din picioare şi din mâini, am putut să redimensionez imaginile în mintea mea...

Peştii care trăiesc pe lângă corali sunt turtiți lateral ca să se poată strecura mai uşor printre roci...

Ajuns înapoi, sub razele soarelui, ieşit din carapacea scubei, deodată s-a-nvârtit cerul cu mine şi-am vomitat pe marginea platformei, în ocean. Păi, de mic copil îmi plăcea să mă scald prin toate bălțile, ca un broscoi. În Oltețul meu sau în Pesceana, mă bă gam cu capul în apă la răgălii, să prind peşte cu mâna, şi stăteam cât îmi puteam ține respirația...

Şi asta fu toată isprava mea cu SCUBA DOO, iar la sfârşit mi-au dat şi-o diplomă!

Paradox în Cairns: ploi în anotimpul secetos!

Mohammad îmi scrie în limba persană (farsi) numele Florentin Smarandache...

Esplanada oraşului Cairns (fondat în anul 1876, numele vine de la un fost guvernator al statului Queensland) este magnifică: o piscină, prelungită din ocean, se-ntinde până spre marginea străzii. Lumini. Alei prin parc. Seara e frumos să-ți auzi paşii tropăind liniştit...

În această zonă, tropicală, sunt două anotimpuri: secetos şi ploios. La hotel mi se spusese că acum e anotimpul secetos (uscat), dar a plouat aproape în fiecare dimineață! În anotimpul ploios, cică... nu vezi cerul! Cairns e totuşi mai aproape de Ecuator...

Matematica şi... familia viitorului

Pe terasa unui restaurant grecesc, la o bere şi-un vin cu francezii, dar şi cu indieni, australieni, plus un sârb, organizator al conferinţei, Branko Ristic, emigrat cu familia în Adelaide. Urmează să lucreze, pentru un an, la Bruxelles, invitat de cunoscutul specialist în fuziunea informaţiei Philippe Smets. Branko ne destăinuie că, până a primi dreptul de şedere în Ţara Cangurilor, a fost ţinut în lagăr în deşert, la +50 de grade Celsius! La pensie, vrea să se întoarcă în Serbia. Simţeam afinităţi mai mari faţă de el decât faţă de ceilalţi, trecut şi eu prin destule furci caudine...

Comparăm societăţile din Est şi Vest. În vreme ce în ţările subdezvoltate familia constituie o celulă importantă, în ţările industrializate aceasta s-a destrămat. Numai în Paris, de pildă, 50% din femei trăiesc singure! Deci... câteva milioane doar într-un oraş. Şi-atunci, la nivel planetar? În America, 2/3 din femeile peste 60 de ani sunt singure.

Se prevede că familia viitorului, precum un şir în analiza matematică, va fi formată din... persoane singure (va converge către 1)!...

Cunoştinţele – invers proporţionale cu banii!

Un banc cu Bush şi Saddam Hussein. Cică Saddam îi mărturiseşte lui Bush că-i place serialul “Star Trek”, unde joacă tot felul de naţionalităţi, negri, albi, chinezi, spanioli, dar îl întreabă de ce nu sunt şi musulmani. Iar Bush îi răspunde: “Pentru că acţiunea se petrece în viitor!” (Asta, apropo de noile ţări care vor fi probabil atacate de SUA: Siria şi Iran).

Spun şi eu gluma ”Vinul roşu e bun pentru doamne când îl beau... domnii!”, la care australianul Grant nu se prinde. Francezii râd...

Iată formulele matematico-financiare ale lui Grant: P = M x C (puterea înseamnă muncă înmulțită cu cunoaştere), de unde rezultă M = P/C, dar M = B (munca reprezintă bani); printr-o simplă substituție, deducem că B = P/C, adică: banii sunt invers proporționali cu cunoştințele, deci, cu cât ştii mai puțin, cu atât ai bani mai mulți!...

De necrezut, dar mi-a trebuit viză de intrare în Australia, deşi-s cetățean american; am obținut una electronică pe trei luni, cu intrări multiple, fără drept de lucru...

Întâlnire cu aborigenii

Excursia la "Tjapukai Aboriginal Cultural Park" costă 55 AU$. În hol, o piesă de artă, "Spațiul magic", de Tatipi Barsa, Zane Saunders şi Andrew Williams, ce depictează motive ale credinței aborigene reprezentând spirite ancestrale, curcubeul, pasărea Cassowary (care seamănă cu un curcan: mare, grea, nu zboară, are mărgele roşii-albastre pe gât şi gheare groase; se hrăneşte cu fructe căzute din copaci, insecte şi reptile mici), mamiferul dugond (amintind de sirenele din poveşti)...

Sunt multe triburi de aborigeni, vorbind limbi diferite, care-n trecut se războiau pe teritorii. Tribul Tjapukai se-ntinde în nord-estul continentului, între Cairns şi Port Douglas. Un sat turistic, Kuranda, prin care trece râul Barron, unde-am întâlnit aborigeni pe stradă, este inima tribului. Muzeul cuprinde unelte din piatră şi os folosite de aborigeni (dar în spectacolul pe care l-am văzut, aborigenii ne-au vorbit despre... "microwave" (microunde)!)...

Citesc despre legenda şarpelui-covor (Budadji), ciopârțit de oamenii-păsări care i-au luat inelele de la carapace pentru că Budadji promisese că le va da altora – oamenilor de la munte. Mai citesc şi despre gigantul Kanan Durra – ars în iarbă de către două femei care dăduseră foc pentru a prinde o

pasăre. Când şi-au dat seama, au încercat să-l salveze, dar Kanan Durra a murit şi s-a transformat într-o stâncă uriaşă (în mijlocul deşertului!)...

Aborigenii Tjapukai se împart în două grupuri: Gurrabana (fratele ud) şi Gurruminya (fratele uscat) – precum anotimpurile tropicale. Când se căsătoreşte, un membru dintr-un clan îşi ia partener (sau parteneră) din alt clan...

Damarri, visul, şi fratele său, Guyala, au pus plantele şi animalele în locurile lor. Damarri a făcut viața mai dificilă pentru oameni – ca să nu devină leneşi sau slabi. La fel pentru animale. Crocodilului i-a dat dinți puternici, dar picioare încete, ca o consecință. În aşezarea Gidiri, Damarri a chemat toate păsările şi le-a aliniat, apoi le-a dat foc, fiecare să zboare şi să-şi găsească locul ei. Pasărea Cassawary, care n-a putut să zboare, a rămas la Gidiri cu aborigenii, care nu-i mănâncă ouăle (pentru a perpetua specia). Cassawary e un "totem", numită de aborigeni "tată", Şarpele-Curcubeu – "bunic", iar Luna – "mamă"...

Într-un film de 15 minute, tradus la cască în opt limbi (engleză, franceză, italiană, germană, spaniolă, japoneză, coreeană şi chineză-mandarin) se prezintă istoria locului. O dată cu venirea albilor (numiți de aborigeni "gagea"), a început calvarul lor. Armatele şi coloniştii britanici i-au masacrat pe aborigeni, le-au violat femeile, i-au deposedat de pământuri, şi-i ucideau ca pe animale. Şi în secolul al XIX-lea puteai omorî aborigeni fără a fi judecat sau condamnat. Soldații britanici îi împuşcau cu miile, fără ca aborigenii să le fi opus vreo rezistență – erau triburi paşnice. S-au descoperit gropi cu puzderie de schelete pe marginea unor râuri. Apoi, britanicii au încercat să-i transforme în sclavi, dar aborigenii în pădurile lor tropicale nu prea le aveau cu munca – luau totul de-a gata din natură. Şi astăzi trăiesc izolați, rar sunt cei care se adaptează la oraşe ori în societatea albilor...

Britanicii au colonizat acest teritoriu sălbatic cu puşcăriaşi trimişi forţat (cine altcineva ar fi voit în vremurile acelea să vină?) şi armatele de ocupaţie. Continentul fusese descoperit mai înainte de către chinezi, apoi de către un general francez, La Pérouse (Jean-François de Galoup, conte de La Pérouse), care şi-a dat seama că era un nou pământ, după cum arăta compasul, dar a făcut greşeala de a nu-l raporta reprezentantului imperiului francez şi nici de a-l revendica comunităţii internaţionale, astfel încât Australia n-a fost colonie franceză precum Noua Caledonie...

Conform credinţei aborigene, pământul e biblia noastră, iar viaţa a început dintr-un ou (aşijderea în mitologia greacă) şi s-a dezvoltat în două direcţii: partea umedă şi partea uscată...

În satul cultural, cântece ca la drâmbă, care de fapt imită păsările tropicale ("kukubarra"), folosind un instrument precum buciumul (lemn scobit prin interior, lung) numit "didgeridoo". Dansatori negri, cu frunze în dreptul pudoarei, tatuaţi pe mâini, picioare, burtă, faţă, în jurul ochilor, cu părul creţos... Şi-un cântec "Mândru să fiu aborigen" (în engleză)...

Aborigenii se camuflau în pădurea tropicală, băteau lemne între ele, aprindeau focul prin frecare, aruncau bumeranguri...

O Grădină Zoologică exotică

La "Wild World" (Lumea sălbatică), grădina zoologică, văd un cangur alb, maimuţe pitice (ca jucăriile pentru copii) – Cotton-Top Tamarin, câini australieni Dingo (precum cei domestici, dar de culoarea vulpii). Cangurii obişnuiţi, cafenii, erau blânzi, îi luam în braţe, îi mângâiam – nu erau sperioşi, făceam poze cu ei. Când se deplasau, săreau ţop-ţop pe labele din spate. Le dădeam grăunţe (1 $ punga, cumpărată la intrare) şi îţi mâncau din palmă. Când o femelă ţinea un pui în

marsupiu, mă uitam la ea şi părea ca un animal cu două capete...

La început, am văzut o demonstraţie cu şerpi scoşi din saci albi legaţi la gură. În 93% din cazuri, şerpii muşcă oamenii doar ca să se apere, dacă-s provocaţi. Deci, când vedeţi o târâtoare, lăsaţi-o în pace, şi nu vă va ataca. Există crescătorii de şerpi care colectează veninul folosit în medicină. Am pus şi eu mâna pe un şarpe gros...

Ursuleţul somnolent "koala" doarme în copaci toată ziua. Parcă mi-era milă de el. Mic, nevinovat, îl lua dresorul în braţe şi stătea ca un copil – punea şi-o lăbuţă pe umăr. El, în realitate, mănâncă mult şi mereu, dar frunzele pe care le consumă nu-i furnizează suficientă energie. La pericol însă, cât pare de puturos, poate alerga cu 40 km/h. Are cinci gheare la fiecare labă, dar despărţite în 2 + 3 degete, ca să se poată apuca de crengi (nu 1 + 4 ca la om şi la majoritatea mamiferelor)...

Un animal cum nu mai văzusem, numit "wombat" ("womb" înseamnă uter) – ca un viezure umflat, cu părul sârmos. Este un marsupial care trăieşte sub pământ, în vizuina pe care şi-o sapă cu ghearele sale puternice. Ca să nu-i intre pământul în "buzunar", în timpul "lucrului", marsupiul său este deschis în partea posterioară!

Ferma de crocodili

Am vizitat şi o crescătorie de crocodili. Cel mai lung avea cinci metri. Erau atât de graşi, încât abia se mişcau (pe uscat). Deşi atât de mare şi de fioros, crocodilul are creierul foarte mic, cât degetul mare, deci nu e prea deştept, dar se bazează pe instinct. Specia durează de 3,5 milioane de ani. Sunt 23-26 de specii de crocodili. Cei de apă sărată sunt mai periculoşi decât cei de apă dulce. Dacă a mâncat un animal, crocodilul poate rezista zece luni fără hrană...

Îngrijitoarea le arunca bucăți de carne dintr-o găleată sau îi făcea să se înalțe după bucată (aşa cum îl întărâtam eu pe câinele meu Felix, la Bălceşti, când îi dădeam un os), iar crocodilul căsca o gură largă cu fălci pline de dinți ca nişte blăni cu multe cuie, pe care apoi le clămpănea prinzând carnea. Crocodilul poate rezista sub apă până la două ore fără să respire. Nici n-am ştiut că mai era un mascul în băltoacă, iar când a dat cu bâta în apă, odată a sărit un ditamai crocodilul la îngrijitoare... că ne-am speriat toți!...

Dacă noaptea, luminezi cu o lanternă la suprafața unui lac sau râu, vezi sclipind ochii roşii ai crocodililor, ca parcă venind din Infern...

Ultimul spectacol a fost cu păsări: papagali, bufnițe (există 13 specii), vulturi, când ne-a prins şi o ploaie măruntă , repede, călduță...

Mai aveam ceva în programul turistic – plimbarea cu telecabina peste pădurea tropicală. Trebuia să cobor în stațiile acesteia, să fiu atent la cascada de pe râu şi să-i întâlnesc pe aborigeni într-un sat din stația terminus. Eram curios să văd cum arată... jungla australiană...

Pădurea tropicală – "rainforest" sau "bagarra"

Am plecat cu telecabina pe deasupra pădurii tropicale ("rainforest" – pădurea ploii). Mi se-nfundă puțin urechile, dar țin gura deschisă. Casele abia se zăresc printre pomi. Sunt singur în cabină, care huruie la fiecare stâlp de susținere. Îți vine amețeală când priveşti în jos. Vegetație bogată, ferigi multe. Cobor la prima stație teleferică ("Red Peak" – Vârful Roşu), ca să intru puțin în pădure. Lumina nu pătrunde aici, iar când un copac cade (moare), plantele cresc rapid ca să umple locul gol. Cel mai înalt arbore de pe aici este pinul "Kauri" (care are doar câteva frunze în vârf), supranumit "Giganticul".

În umbrişul (“canopy”) pădurii tropicale cresc plante care n-au nevoie de multă lumină pentru fotosinteză (ferigi, muşchi, ierburi) – s-au adaptat la lipsa de soare. Aici, bătălia este pentru razele solare. Solul este îmburuienat rău, e umiditate mare, nu poți călca decât pe plante, dar n-am văzut lighioane de care mi-ar fi frică...

Din crengile arborilor cresc rădăcini-liane, care ajung la sol, se înfig în el şi se îngroaşă formând astfel un pom cu mai multe tulpini...

“Epiphytes” – plante care cresc pe alte plante (pentru a ajunge la lumină), fără să producă daune. Mai există curiozități precum şarpele alb, pomii-umbrelă, arbuştii care miros urât etc. A doua stație de teleferic este “Waterfall” (Cascada). Există aici o cascadă mică. În acest loc, în perioada 1953-1963, a fost construită o hidrocentrală electrică – un vagonet de transport pentru şase persoane era expus ca piesă de muzeu...

În credința aborigenilor din Tribul Djabuganydji Bama, râurile şi estuarele au fost create. În limba lor, pădurea tropicală se numeşte “bagarra”...

Mai am de parcurs ultima parte a traseului cu telecabina (“gondola”, cum îi zic australienii în site-ul turistic publicitar, semnalat de Mémé – “ghidul” meu din Râmnic) peste “pădurea ploii” şi aştept să văd un sat al aborigenilor...

Satul aborigen Kuranda

Ultima stație de telecabină (cam trei-patru kilometri între opriri, pe deasupra vârfurilor copacilor) este satul aborigen Kuranda. Eram tare curios să-l văd! Dar, amenajat turistic (“business”, vreau să spun) arată ca oricare altă localitate contemporană. Aşa că, poposesc direct la un restaurant unde comand o bere australiană “Lightice” şi peşte prăjit. Pe urmă, nişte galerii foto, o piață, shop-uri (prăvălii) de unde cumpăr artă aborigenă de pus pe pereți şi un voal

indonezian pentru Lilia. Obiecte de artă. Pentru Silviu şi Mihai, am luat un joc de lemn şi şepci, iar pentru mine nimic – eu mă îmbogățesc spiritual cu ceea ce văd. Satul are 2.000 de locuitori. Am întâlnit copii aborigeni pe stradă cu bumeranguri şi bețe în mână, care glumeau cu mine. Apoi, un parc-junglă, interesant...

M-am înapoiat în Cairns cu trenul, ascultând în vagon muzică folk australiană (vioaie), comentarii despre locurile vizitate şi admirând plantațiile de trestie de zahăr (în care se adăposteau şerpii). Pe drum, 15 tuneluri şi poduri peste multe estuare...

Există un loc, numit Borra, unde aborigenii din triburi diferite se strâng să danseze...

Cât am colindat în această zonă tropicală, datorită climei umide, nu mi-a curs deloc sânge din nas, în vreme ce în New Mexico mă podidea zilnic, mai ales dimineața, când suflam nasul la baie...

Yaakov Bar-Shalom – un român din Timişoara!

Deşi plătisem "on-line" banchetul (90 $ AUS), "Proceedings"-urile tipărite (180 $ AUS), precum şi excursia la Bariera de Corali cu "Discover Card", informația nu se procesase şi-a trebuit să reintroduc datele...

Mohammad Khoshnevisan, iranianul de la universitatea australiană "Griffith" din Gold Coast, mi-a cumpărat o cartelă telefonică, 10 $ AUS, cu care pot telefona de oriunde, folosind un cod secret (PIN). Aşa că mi-a fost simplu să telefonez în America. Am vorbit cu băieții mei, Silviu şi Mihai. A discutat şi Mohammad cu ei. Jean Dezert, francezul cu care sunt copreşedintele Secțiunii "Aplicații ale raționamentului plauzibil, paradoxal şi neutrosofic în fuziunea informației", a conversat în franceză cu Silviu (care învață această limbă la şcoală, pe când Mihai a studiat ca limbă străină spaniola)...

La banchetul din 9 iulie 2003 am stat lângă Audin Josang, norvegian căsătorit cu o nemțoaică, semiemigrat în Australia. Închinăm câte un pahar de vin: "Skol!" (Noroc!), zice el în norvegiană ; "Noroc!", răspund eu în română ...

L-am întâlnit şi pe veteranul acestor conferințe de fuziunea informației – prof. Yakov Bar-Shalom, de la University of Connecticut, dar născut la Timişoara în 1941 şi emigrat din România în 1960, specialist în "tracking" (navigația avioanelor). Încă vorbea româneşte. În programul conferinței mai citisem un nume românesc, Dorin Comăniciu, din Princeton, SUA, dar nu venise încă ...

Printre fanii Teoriei Dezert-Smarandache

Am stat mai mult în grupul francezilor: Jean Dezert, Samuel Corgne, Laurence Hubert-Moy, Patrick Vannoorenberghe, Pierre Valin din Quebec (editor al ISIF e-Newsletter), M. Farooq (Canada), care au prezentat lucrări în secțiunea noastră, unde eu şi Jean eram "chairs" (organizatori).

În ultimul moment am fost anunțați de către John Sudano, de la compania americană "Lockheed Martin" de sisteme de supraveghere şi control ale aeronavelor, că nu poate poate veni să-şi prezinte lucrarea în cadrul secțiunii noastre...

S. Corgne, L. Hubert-Moy şi G. Mercier de la Universitatea din Rennes, Franța, au prezentat o lucrare privind prelucrarea imaginilor din satelit, în care Teoria Dezert-Smarandache (TDSm) dă rezultate mai bune decât Teoria Dempster-Schaffer (TDS). Întrucât bulgarii A. Tchamova şi T. Semerdjiev de la Academia de Ştiințe din Sofia n-au putut veni, Jean a expus articolul "Estimarea tendințelor de comportare a țintei folosind Teoria Dezert-Smarandache (aplicații militare privind tragerea la țintă prin prelucrarea informațiilor furnizate de multisensori)". Am intrat în mediul

ingineresc, de necrezut, eu considerându-mă un matematician pur (adică, ne-aplicat)!

M. Khoshnevisan, prietenul meu, a vorbit despre logica neutrosofică (bazată pe un vector cu trei componente: adevărat, fals şi nedeterminat), utilizată în marketul financiar şi în luarea unei decizii ("decision making"): corectă, greşită, nedecisă. În logica fuzzy există doar două componente: adevărat şi fals. Componenta a treia vine din faptul că nu se cunosc toţi parametrii în unele probleme; apoi, din imprecis, neclar, vag, frontiere între noţiuni (de obicei, provenite din limbajul natural) confuze. Modelarea nesigurului ("uncertain") a dat naştere multor cercetări: Teoria Probabilităţii, Teoria Mulţimilor Fuzzy, Teoria Posibilităţii, Teoria Aluziilor (Hint), TDS, TDSm etc. Deşi va părea ciudat, ridicol ori chiar revoltător, întâlnirea ideilor mele cu cele ale lui Jean s-a produs tocmai datorită... paradoxismului! În TDS, dacă exista un conflict mare între sursele de informaţie, rezultatele sunt suboptimale, ajungând până la imposibilitatea calculului când conflictul (paradoxul) între surse este maxim (adică 100%), deoarece se obţinea nedeterminarea matematică 0/0. Cu alte cuvinte, TDSm este aplicarea paradoxismului în ştiinţă! (Uite că le-am dat o lecţie, la nivel internaţional, detractorilor paradoxismului! Câţi o vor înţelege sau accepta?)...

Foarte puţine femei la această conferinţă, poate 2-3%, genului frumos nu-i place ingineria...

Şoferi în pantaloni scurţi

Pentru relaxare, răsfoiesc două ziare de pe masă: "Higher Education" (O educaţie mai înaltă) şi "The Australian" (Australianul)...

La conferinţă, comunicările erau în format PDF (Adobe Acrobat), proiectate de pe un lap-top. M-aşteptam să fie în "Powerpoint", cu animaţii "Java" ("aplets"). Au fost şi cazuri

când s-au folosit doar foi transparente (“slides”). Francezii aduseseră un CD (compact-disc) pe care au pus toate articolele sesiunii noastre (nr. 8)...

La Palm Cove, vreo 20 minute de Cairns, se fă cea plajă şi baie, deşi luna iulie este considerată “iarnă” în Australia (atunci, cât o fi de cald vara?)...

Şoferii de pe autobuze sunt în pantaloni scurţi – parc-ar fi nişte băietani...

Am trimis vederi la Bălceşti. Mama e singură şi măcar veştile de la mine s-o mai aline...

Am gustat cu linguriţa un fruct ciudat, al gherghefului – dacă traduc cuvânt cu cuvânt (“fruit of the loom”). Verde în interior, ca o pastă...

Pe 13 iulie, când urma să plec de dimineaţă, în parcul central din Cairns se desfăşura campionatul la alergări al statului Queensland...

Am pierdut două zile de cursuri la facultatea mea din Gallup. Marţi, 8 iulie, a fost un test, pe care l-a administrat soţia mea, Lilia, iar joi, 10 iulie, m-a înlocuit o fostă studentă, Natalja Varezkina, rusoaică din Letonia...

Am ajuns acasă luni, 14 iulie, târziu, trecuse de miezul nopţii, iar dimineaţa următoare urma să merg la cursuri. Lilia m-aştepta cu nişte plăcinte gustoase, moldoveneşti... de-ţi lingeai degetele!

– # # # –

Florentin Smarandache la celebrul pod din Sydney, Australia, 2003

Florentin Smarandache pe un fundal newyorkez din Sydney, Australia, 2003

Florentin Smarandache şi George Miţin-Vărieşescu,
Sydney, 2003

Florentin Smarandache cu universitari de la "Griffith",
Gold Coast, Australia, 2003

Jean Dezert şi Florentin Smarandache pe malul Pacificului, Cairns, Australia, 2003

Florentin Smarandache se îmbarcă în telecabină pentru o călătorie pe deasupra pădurii tropicale australiene, 2003

Florentin Smarandache cu o aborigenă din Kuranda, Queensland, Australia, 2003

Florentin Smarandache într-o expoziție de artă aborigenă, Kuranda, Queensland, Australia, 2003

Florentin Smarandache “dă mâna” cu un cangur blând,
Australia, 2003

Florentin Smarandache la o fermă de crocodili,
Australia, 2003

Florentin Smarandache față cu somnolentul ursuleț koala, Australia, 2003

Jean Dezert şi Florentin Smarandache motocicliști subacvatici la Marea Barieră de Corali, Australia, 2003

CUPRINS

Prefață 5
1. În turneu prin Europa..... 7
2. Ghinioane hibernale în Europa.....49
3. Chişinăul, oraşul cu cele mai frumoase fete.....59
4. Aş trece Oceanul pentru tine!.....80
5. În Capitala Lumii.....95
6. În Transnistria.....104
7. În Hawaii.....109
8. Beijing, via Seoul.....121
9. În Ţara Cangurilor.....139